

quod ait explosa conscientia posse illum, de qua loquitur ille textus, sed
dere & exigere debitum. Quod tamen haud posset, si solum conscientia illa
explosa mens remansisset dubia per illud. c. Dominus de secund. nupen

117 Ad sextum concedo longe differre scientiam a dubitate in casibus illorum
duorum capitulorum Dominus de secundis nupt. & Inquisitioni de fenti ex-
comu. Non tamen in hoc, quod sciens durante scientia neque reddere debitum
valeat, neque exigere. Dubius autem valeat reddere durante illa dubietate.

118 Sed in hoc est differentia, quod sciens non potest deponere iudicium, quod
evidenter nouit: credens vero, quia non nouit evidenter, accedente legis,
vel superioris precepto dubietatem suam deponere potest, saltem ad esse
cum illum, ad quem iubetur id facere.

Ad septimum eodem est respondendum modo, quo ad tertium.

119 Vigilimo secundo infertur ex hac illatione vigesima secunda f. nemine
posse agere licite etiam superiore praecipiente, quod ipse credit esse malum
& peccatum durante illa credulitate, etiam si peccatum sit ipsi non facere, quod
ut faciat, praecepitur. Infertur autem argumento a fortiori. Si enim quod
dubitum est mihi, non licet durante dubietate etiam superiore praecipiente &
praecepto suo me obligante, ut supra est dictum, quod est minus a fortiori
non licet, quod credo esse malum durante illa credulitate. Facit, quia vni-
uersaliter & hinc vlla exceptione dixit A postolus ad Romanos. 14. Omne
quod non est ex fide, peccatum est. Ergo vniuersaliter est intelligendum. Si
Romani. 19. dist. c. Solitae de maiori. Facit, quod omnes doctores sine vlla
exceptione ita interpretati sunt. Facit casus (ut ait) rotundus in. c. Pertuas.
de Simo. quod probat eum, qui putat aliquem episcopum ita Simoni acum, ut he-
mini liceat ordine ab eo insigniri, etiam si per nimis scrupulum & errorum id cre-
dat, non posse ab illo assumere, nisi prius eum deponat errorem.

Dicat tamen quis illum textum in illo casu loqui, in quo non peccabat
ordinem ab illo episcopo non suscipiendo. Nam poterat licite ordines ab
illo episcopo non sumere, ut quia non tenebatur ad superiores ascendere,
vel quia poterat eos ab alio accipere, & ita solum probare non posse quem,
quod credit esse malum facere, quando non faciendo illud non peccaret.

Sed haec solutio non tollit argumentum. Nam qui sic responderit, consi-
deret primo illum textum de monacho agere, qui ut plurimum iussus ordine
solet insigniri. Consideret secundo fuisse forte illi preceptum, ut ab illo epi-
scopo ordines acciperet. Quod si nolit hoc concedere, fingat fuisse illi hoc
preceptum: certe tunc casus est contra sic respondentem. Neque audebit considerari
eo casu licere illi accipere ordines ab eo, quem credit ita Simoni acum esse,
120 ut nemini liceat ordine ab eo insigniri. Quarto facit f. quod conscientia erro-
nea semper ligat, vel ad sui dispositionem, vel certe ad facientium, quod illa
dictat Thomas prima Secundaz. q. 19. art. 5. ab omnibus receptis praesertim a

Iohane

Joháne Gersone. i. parte in illo titul. de natur. & qualit. cōsciēt. Quinto fa
cit, quia, qui scit impedimentū matrimonii, etiam si ob hoc excommunicetur,
neq; reddere potest debitū, neq; exigere. c. Inquisitioni. primo respōso de
sist. excom. Et tamen, qui solum credit, etiam si hoc ex causa probabili fa
ciat, reddere potest, licet nō exigere. Et hoc nō alia ratione, nisi quia scies,
quod scit non potest nescire. Credens vero potest, quod credit non credere.
Ergo contra credulitatem illam durantem non licet agere.

Contra hāc illationē vigesimā secundam facit primo casus in illo. c. In
quisitioni. 3. responso quod habet eam, quæ ex probabili causa credit impē
dimētū aliquod esse inter se & suum maritum, teneri quidē reddere de
bitum, exigere vero non posse. Et oportet illud intelligere, quando nō de
ponitur credulitas. Nam ea deposita posset etiā exigere secundum omnes.
Secūdo facit illud. c. Inquisitioni. quo probatur distare multum inter se an
coniunx sciat, an credat matrimonii impedimentū. Quia priore casu nō
potest reddere, vel exigere debitum, posteriore vero potest. Et hoc nō
cōtingit alia ratione, nisi, quia cū scientia impedimenti reddere non potest,
cum credulitate aut sic. Ergo. Tertio facit illud ipsum cap. aliter inductū.
Nam palam ponit differentiam inter credulitatem leuiter conceptam, de
qua secundū respōsum agit, & inter credulitatem probabiliter inductam,
de qua tertium respōsum tractat. Quia scilicet priore casu deponere potest,
non autem posteriore. Igitur præsupponit posteriore casu contra creduli
tatem non depositam licere agere. Quarto facit illud ipsum capi. aliter in
ductum. Habet enim credulitate, quæ leuiter concepta est, deposita posse
petere & exigere debitum. Quando autem probabiliter est concepta, solū
posse reddere & nō exigere. Ergo tertia respōsum agit, quādo credulitas
nō deponitur. Nam, si depoteretur, posset utiq; sicut reddere, ita exigere.
Quinto facit. c. Laudabilem vt lit. pend. quod habet alterutro coniugum
matrimonium accusante non debere alterum accusatum ante probatam
accusationē iure, quod habet in accusante priuari. Ex quo text. infert. Pan.
qd ait singulare. l. lit. pend. nemini inter dicendū posselliōis vñum, et iam
in coniugiis. Ibi ergo habemus casum, in quo accusans matrimonii & ita
credens illud nō valere reddit debitum coniugale, & ita contra conscientiā
facit, qd credit malum. Sexto facit, qd licite iudex cōtra cōscientiā iudicat
secundum gl. postremam. c. Pastoralis. §. Quia vero de off. deleg. cui alias
similes ibi allego. Et tradit Thomas, vt plurimum receptus secunda
Secundæ. q. 67. art. 2. & 64. art. 9. vbi hoc ipse dicit de ministro licere ei cō
tra conscientiam suam iudicis exequi sententiam. Pro quo est casus iuris
optimi in illo. §. Quia vero. vbi etiā hoc ipse Hostiensis, Cardi. Panor. &
multi alii tam ibi, quam alibi saepe tenent, vt ibi latius dico in repetitione
illius puncti super eo. §. breui stilo conscripta.

Ad horum primū respondeo concedendo eum, qui probabiliter credit
impedimentū matrimonii, quod probare non potest, ad reddendū debitū
teneri, non tam en durante illa credulitate: sed prius ea deposita & conce-
pta credulitate contraria, sicutem, quoad illum effectū reddendi iuxta ea, q
dicta sunt in quarta solutione primi contrarii. n. 102.

122 Ad secundū concedo f differre multū scire impedimentū matrimonii,
vel credere illud. Non tamen in hoc, q̄ sciens durante illa sciētia nō potest
reddere, vel exigere debitū coniugale: credens vero extāte & durāte credu-
litate hāc facere possit. Sed in hoc, q̄ sciēs non pōt nescire ea sola causa, q̄
velit nescire. Quia ex cūdēti manat notitia, q̄ cogit intellectuī assentiri
et iā nolēte volūtate, vt dictū est in primo dicto superioris corollarii. Dixi
aut̄ ex ea sola causa, quo velit nescire. Quia p̄ obliuionē, furorē, vel alias id
gen⁹ causas amitti potest. Nos autē hic de amissione, q̄ sola sit volūtate, lo-
quimur. Credens f autem potest non credere sola volūtate. Nam per quas
caulas res nascitur, per eadēm dissoluitur. c. i. de regul. iur. l. Ab emptione
ff. de pactis. At credulitas ex motiuo probabili & voluntate nostra pro-
ducitur, vt docetur in prologo Sentent, vbi cōmuniciter id tenetur. Et post
alios per Parisienses clare determinatur, Et in Tertio. d. 3. q. 11. concludi-

124 tur ī fidem, vel credulitatem, neq; a sola voluntate, neq; a solo motiuo: sed
a voluntate & motiuo, non naturaliter, vt scientia, sed libere produci. Fa-
cit, quod tenemur credere ad Hebræos. 11. Accidentem ad Deum cre-
dere oportet. Et Marci vlti. Qui non crediderit condēnabitur. Et. i. Iohā.
4. Nolite credere omni spiritui. Ex quibus apparet credere, vel nō credere
in nostra esse facultate ac voluntate positum. Quandoquidem non præ-
cipimus facere, nisi quæ a nostra volūtate pendent, neq; peccamus in aliis,
quam in iisdem. i. c. q. i. sub finem princip. Et ideo eruditissimus Innocen-
tius erudite aliud de scientie, aliud statuit de credente. Hic enim sola vo-
luntate potest nescire.

125 Ad tertiu respondeo f concedēdo in cap. illo Inquisitioni. probari credu-
litatem, quæ ex leui causa manat, & quæ ex graui, differre. Non tamen in
eo, quod contra natam ex graui liceat agere: contra natam vero ex leui mi-
nimē. Nam hoc penitus contra rationem effet. Quia ex hoc infertur effi-
aciorem esse credulitatem ex leui causa datam, quam genitam ex graui.
Est autem in hoc differentia, q̄ genita ex leui facile ac penitus omitti po-
test & debet: nata vero ex graui difficilius tollitur. Et aliquando non expe-
dit, nec deponi debet in totum, sed solū quo ad illum effectum, quoad quē
vel iusta lex, vel iustum superioris præceptum id requirit.

126 Ad quartum respondeo f concedēdo secundum responsum illius. c. In-
quisitioni. habere conscientia leui de impedimentoo explosa exigi posse ac
reddi debitum. Tertium vero habere reddi tantū posse, quādo cōscientia
ex graui

375.

ex graui causa vrget. Sed nego illum textum per hoc statuere, ut quis non deposita illa credulitate, saltem quoad illum effectum, possit reddere debitū; sed q̄ eo casu non debet quidem ex ui credulitas illa, quoad effectum exigendi, sed quoad effectum reddendi, ut supra est dictum.

Ad quintū f. s. c. Laudabilem, vt lit. pend. eodē modo respondeo eum, qui accusat matrimonium, si solum credit impedimentum & nescit, posse quidem reddere debitū deposita, quoad id conscientia: non autē exigere. Quia, quantū ad id matrimoniu, quod accusat, haud valere credit.

Ad sextum respondeo F. q̄ adeo iudici non licet contra conscientiā iudicare, vt cuiq̄ non contēndat autoritatis viro hæresis videatur id dicere. Neq; Thomas, vel aliquis alius id vñquam dixit in sensu, in quo in argumento accipis. Dixerunt quidem multi licere iudicare aliter propter scientiam, quā habet, vt iudex, quam iudicasset secundū scientiā, quam habet, vt priuatus. & nemo vñquam dixit, q̄ sua cuipiam contrariū dictante conscientia esset ipsi licitum hunc, vel illum damnare. Qui enim iudex scit, vt priuatus tibi soluta decem, quæ Petro mutuaras, illo non probante solutionem, potest quidem pro te secundū Thomā & frequentius receptam opinionem pronunciare. Et ita nō contra conscientiā, imo secundum illam iudicat. Quia nō facit contra id, quod ei conscientia dictat faciendū: Imo, quod ipsi dictat esse faciendum. Quæ tamen altius, licet breuiter in illo. §. Rego. Quia vero tractauī.

Vigesimo quarto infero peccare iudices omnes illos, qui opinionū va-
rietati confisi pronunciant pro amiciole volentes ei in dubio gratificari. Constat enim eos cōtra dubietatē animi agere & exponere se periculo tol-
lendi ius suum alteri parti ac consequenter mortaliter peccandi per prædi-
cta. Facit. c. Graue. 11. q. 3. Quod in hoc casu intelligi potest, dum ait in re
dubia certa non detur sententia. Facit. c. Pastoralis. de fide instru. quod habet iudicem nō debere iudicare secundū Decretalem de qua merito dubi-
tet, num ea sit iuri consona.

Contra tamē hanc illationem facit regula. Cū sint iura partiū obscura,
reō potius faciendum est, quam actori. de regul. iur. lib. 6. Facit text. in l. In
ambiguis pro dote respōdere melius est. ff. de regul. iur. Cui similis est in l.
In ambiguis. ff. de iure dotiū. facit. l. 1. ff. solut. matrim. In cuius initio Bart.
ait. Instrumentū faciens pro dote præsumi prius factum, q̄ instrumentū fa-
ciēs contra illā, licet vtrūq; eodem die constat esse confessū. Facit, q̄ in oī-
bus causis fauorabilibus in dubio pro illis est pronūciādū. c. fin. de re iudic.
Facit, quod tradit Roman. de causa pia in repetitio. authent. Similiter. C.
ad l. Falcidi. in. 13. speciali. Et quod tradit Bal. de fisco in l. 1. C. de hæredi,
vel Falcit. col. fin. verf. Item in dubio. Facit etiam cōtra, id quod vulgo di-
citur, in dubio pro amico consuli posse; ac iudicari.

- 132 Ad hæc omnia respōdeo, quod & Adrianus sentit in Quolibet. 2. f intelligenda esse illa, dummodo illa dubietas ab animo ante sententiā expellatur. Et qui iudicaturus est, prius, quam iudicet, credat ius esse ecclesiæ, dote, causæ favorabili, vel amico suo: vel si hoc non credit, saltē certo credit eo casu pro illis esse iudicandū. Non enim nunc arbitror op̄ortere iudicem semper credere ius esse illi, pro quo iudicat: sed satis est credere p̄ illo esse iudicandum. Quoniam, qui scit aliquid, ut priuatus, quia videt, & contrarium probatur in actis, non credit ius verum esse, quod probatur. & ita esse ius illi, qui falsum illud probat. Credit tamen pro illo esse iudicandū secundum ea, quæ superius in resolutione sexti argumenti dicta fuere illatione proxima. Quanquam, ut pro amico iudicetur, non arbitror id sufficiere. Quia iura nō iubent in dubia re iudicari pro amico, quod iubent fieri pro dote & pro alia causa favorabili. Et ideo, qui in dubio pro amico iudicare voluerit, prius me judice certo credere debet illi esse ius, vel saltē secundum causæ acta sic esse credendū ab eo, qui nesciret contrarium, si peccatum vitare voluerit. Quod, si credere id nequit, neq; pfecto iudicare iuste poterit contra iura nostrā illationem confirmantia. Quod multos parū animaducent, & ideo male de Deo mereri dolendum est: cum facile, quod faciunt, agere possint de eo bene merentes.
- 133 Vigilius quinto insertur illa conclusio Adriani in Quarto de confessione. q. + col. 4. quæ habet f non solum illam circumstatiā esse necessario cōfitendā, qua ideo peccatum est grauius, quia factū est contra conscientiā: sed etiam, quando peccatum est contra dubietatē animi exponendo se dubio pecandi. Pro qua conclusione facit, quod omniscircūstantia, quæ specialē habet repugnantiā cum ratione, siue, quæ lege prohibetur speciali, siue, q̄ sola facit actum esse malū capitaliter, et iam si aliunde non esset malus, est necessario cōfitenda iuxta tradita in illo. c. Cōsideret annot. 1. Sed per superiora patet, q̄ quemadmodū, quod agitur contra conscientiā, ob id solū peccatum est, quia contra conscientiā agitur: et ita contra legē illam specialē, qua vetamur contra conscientiā quidquam facere. quæ habetur ad Romanos. 14. & in c. fin. de præscript. in c. Omnes. §. Illud. 28. q. 1. Ita & facere contra dubietatem animi specialē repugnantiā habet contra rationem, & est cōtra legem illā specialē, qua, ne quod est dubium, an sit peccatum, faciam⁹, vetamur. Quæ habetur Ecclesiastici. 3. cap. & in c. Ad audiētiā. & in c. Significasti. 2. de homicidii. Per quam legem ita id est peccatum, ut si aliunde non esset, ex hac tamen radice sola peccatum esset mortale.
- 134 Et quanq; hæc opinio speciem veritatis habet f tamen contrarium in utroq; yidelicet circumstatiā cōsciētiæ, offensæ vel dubietatis aīæ exequitæ nō esse cōfitendā, saltē expressim magnis viribus tutati fuimus in c. Cōsideret annotat. 6. supra dist. 5. non sine piarū animarū consolatione grandi.

Vigesimo

Vigesimo sexto inferre posset quispiā ex predictis eū, qui mercādi se
arti addicit, peccare mortaliter. Eum item, qui se militia ascribit armatæ.
Quoniam illæ artes adeo sunt omnium consensu periculosæ, ut nemo, aut
certe rarus sit, qui eas sine peccato exerceat mortali.c. Qualitas.c. Contra-
rium.c. Negocium. cum ibi annotatis supra dist.s. Ergo, qui se ad artibus
illis vñendū ornat, periculo probabili & dubio peccādi mortaliter exponit.
Hanc autem conclusionem non probo primo, q. si eam ob rationē præ- 137
dictam affirmas, oportebit te cōlequēter affirmare nos omnes mortaliter
peccare, qui qualemq; munus & qualemq; artem primū aggredimur,
immo & qui iam aggressi non relinquimus. Quādo dubium protecto pro-
bable ac verisimile fuērit in quocūq; nos munere mortaliter peccaturos
arg.c. Septies, supra.d.3. &.i. Iohānis.1.c. & eius, quod dixit Innocent.jn.c.
Omnis, post princip. de pœnit. Secundo mouet, q. ars mercandi & mili-
tandi licitæ sunt. qđ mōstrauimus in.c. Qualitas&c. Contrariū.supra.d.c.
Non obstat fundamētū contrariæ partis: Quoniā videtur id tolli posse
per ea, quæ supra in illatione.14. scripimus, nempe tunc dubietatē animi, 139
vel conscientiā erroneam inducere mortale peccatum, cum illa dubietas, vel
conscientia in specie & operis applicatione occurrit: secus, quando in gene-
re, vt ibi latius dictum est. & in illo.c. Qualitas, declarauimus.

Gratias tandem ago domino meo IES V Opti. Maxi, qui me hūc certi-
atq; incerti specum longe, quam putabā, incertiorē & tenebrosiorem locū
penitus, quam propoluerā, ingressum errantēq; late suæ lucis radiis adiu-
uit, in lumenq; reuocauit non omnino(ni fallor) spernendum.

20 Tertius. c. Id círco Lyprianus.

Id círco fratres charissimi poenitentiā non agen-
tes, nec in dolore delictorum suorum toto corde
manifestā lamentationis suę professionem testan-
tes prohibendos omnino censuimus a spe cōmu-
nionis & pacis, si in infirmitate atq; periculo cooperūt depre-
cari. Quia rogare illos nō delicti poenitentia, sed mortis vr-
gentis admonitio cōpellit. Hec dignus est in morte accipere
solatum, qui se non cogitauit moriturum.

S U M M A R I A.

1. Cōmanio & sepultura impoenitenti negatur, etiamsi cōtritionis aliqua
signa ostendat, modo per alia eius verba, vel signa cum non omnino,
vel non amore Dei pœnitere appareat.
2. Intellectus Cardinalis.c. Id círco, olim probatus, nunc omis-
sus.
4. Mortis cogitationem utilem esse plurimis probatur testimoniis.
Cardi-
o. 137

Cardinalis hic ait hoc cap. si bene illud perpendatur, parum seruire proposito. Pro cuius sententia facit, q̄ conclusio a Gratiano proposita habet poenitētiā, etiam in vita sine habitā prodesse. Cypriani autem hæc autoritas habet non poenitētibus nō esse cōmunionem concedendam. Quæ conclusio neq; repugnat priori, neq; illi consentit. Sed est separata. Quandoquidem aliud est non pœnitere aliud in fine vitæ pœnitere. Ei enim, quem credimus non pœnitere, nec in fine vitæ, nec ante cōmunionē concedimus corporis Dñi. nēq; etiam sepulturā. c. Placuit. 23. q. 5. Gloss. c. Ex parte. 2. de lepulturis cū aliis in. c. 2. supra eadem latius citatis. Quod autem hoc de pœnitente loquatur patet ex illo verbo: pœnitentiam non agentes. & ex illo: nec in dolore delictorum suorum toto corde. &c.

Histamen non obstatibus contrarium videtur verius. s. hoc. cap. deservire proposito. Quoniam ex eo desumitur forte argumentum contra conclusionem superius positā. Lego enim in illo post verba prædicta eos, qui pœnitentiam, dum sani erant, non egissent, non esse audiendos, si in infirmitate & periculo cœperint deprecari. Et rursus legis, q̄ eiusmodi homines nō delicti pœnitētia, sed mortis vrgētis admonitio rogare compellit.

Ex quibus verbis colligitur eum, qui ægrotus sibi dari cōmunionem pacis rogat, nō esse audiendum, si sanus pœnitentiam non egit. Colligitur itē eum, qui antequā ægrotaret, non egit pœnitētiam, in ægritudine positum non præsumi ex animo & Dei amore pœnitere, sed ficte ac timore tantum & horrore pœnæ. Et tamen supra diximus etiā eum, qui nil verbis, rogat sed tātum pœnitudinis signa demōstrat, ad cōmunionē & sepulturam esse admittendum. & ita extēdendū. c. i. supra ead. Et certe quidquid Cardinali visum fuerit, quod etiam ante hac ipse probauit: nūc tamen rem ipsam penitus cōsideranti vix ullum aliud argumentum neruosis contra conclusionem a Gratiano in principio huius distinctionis propositani & a nobis in. c. i. varie confirmatam occurrit, quam hæc Cypriani autoritas, quam, nulla ex parte violata litera, difficile fuerit diluere. Quod tamen in præsentia vero proprius occurrit, dicendum est Cyprianum agere de his, quos constat neq; dum sani erant, secisle pœnitētiam, neq; in ægritudine cōstitutos ex animo cōtrito cōmunionem petere. Quos item per ea verba, quæ proferunt, constat non toto corde ad Deum conuerti, vt, quia delictorum aliquorum pœnitudinem quidem ostēdunt: non tamen omniū. & se ab ali quibus secessuros promittunt: nō tamen ab omnibus, vel etiam suis verbis & nutibus significant pœnarum tantum timore, non etiam Dei amore ita eos pœnitere. Et in summa Cyprianus de illis loquitur, quos constat non vere ac ex animo pœnitere: Leo vero Papa & autor aliorum capitulorum huius distinct. & Gratiani cōclusio ac nostra de his, quos videmus quidem

In vita fine pœnitere contritionis signa ostendere & scimus id ab eis ex toto animo & Dei amore agi, vel certe ignoramus eorum animum & neque sci-
mus esse satis pœnitentia dignum, neque indignum. Idcirco, & si non penitus
credimus eos saluari, opinamur tanquam & in dubio eorum pœnitentiam in
meliorem partem interpretamur, saltem ad effectum eis sacramenta & se-
pulturam tradendi iuxta ea, quæ latius in c. 2. n. 15. dicta fuerunt exponendo
verbum illud: non presumimus ibi positum.

Hec dignus est in morte suscipere solatum, qui se
non cogitauit moriturum.

Ex hoc fine colligitur periculum esse non cogitare se moriturum &
mortis cogitationem utilem. Pro quo est illud. In omnibus operibus tuis
memorare nouissima & in æternum non peccabis. Illud item Euagelicum
Vigilate, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet. Audis ipsum-
met Seruatoeni nostræ salutis viam mortis cogitationem esse significare.
Sed & Hieronymus inter alia, quod in hoc citat in epitaphio Marcellæ, nota-
cer illud Satyrici: Vnde memor leti, fugit hora, quod loquor inde est. Et ad He-
liodoru[m] ait; Sententia Platonis o[mn]i sapienti[us] vita meditationem esse mortis.
Ideoque debere nos animo præmeditari, quid aliq[ui]n futuri simus & quod velim⁹
nolimus logius abesse non possumus. Audiam⁹ et nostru[m] patre Augustinu[m]
Terror (inquit) de morte futura mente necessario concutit, & quali clavis
carnis omnes motus superbia ligno crucis affigit. Sed & Seneca Lucillu[m]
admonebat incertum esse, quo loco mors ipsius expectaret. Itaque eum illa
omni loco expectare debere. Et eum, qui didicit mortem, seruire dedicisse.
Possidonius item testatus est Augustinum, quem utinam aliquando miseri-
vel in hoc incipiam⁹ imitari, his maximis, dum viueret fuisse amicum, qui
mori ex animo cupiebant. Nam Seneca de se testabatur ante senectutem
curasse, ut bene viueret, in senectute, ut bene moreretur. Bene autem mori
esse libenter mori. Quod postremum consideranti videri potest veluti elo-
gionquo et per tenebras vidisse illud Paulinum. Cupio dissolui & esse cum
CHRISTO. Hinc illa saluberrima ecclesia, quæ mater est pia, monitio:
Memeto homo, quia cinis es & incinerem reuenteris. Ante quod institutum
Ecclesiasticus liber habebat. Memento, quod terra es & in terra reuenteris. Et
alibi: Terram teris, terram geris & in terram conuerteris, qui de terra sume-
ris. Meminerimus ergo mortem CHRISTI anni, qui cum Hieronymo cre-
dimus & confitemur h[ab]endos nos ante tribunal CHRISTI ubi appa-
redit, quia quis metu vixerit, versemusque animo elogii hoc Cypriani. Non
est dignus in morte suscipere solatiam, qui se non cogitauit moriturum.
Quo tandem morte hanc temporariam cum gloria comuttem⁹ æternam. A me.

Lept.

Ecclesiastici
vi.

Matthei.
xxiv.

Epla Sæ-
pe & multū.

Epla Brā
des mate-
rias als simus

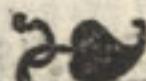
Lib. ii. de
doctrina
Christianæ
Epla. xxv.

Possid. in
vita Aug.

Epla. xliij.
quæ etiā Ar-
chid. hic me
minic.

In capite
qdragesim⁹.
Ecclesiastici
iij. z in c. In
ecclesiastico.
xiiij. q. ii.

Ecclesiastici
xviii. & i illo
c. In Eccle-
siastico.

Textus. Cap. ultimi.

Allus expectet, quando iam peccare non possit. Arbitrii enim quaerat libertatem, ut telere possit commissa: non necessitatem. Qui prius itaqz i peccatis relinquitur, quam ipse relinquat ea, non libere, sed quasi necessitate condonat. Icet enim latro veniam meruisset in fine de omni criminis: non tamquam dedit baptizatis peccandi et perseverandi autoritatem. Tunc enim baptizatus est, qui tunc primum in cruce **LHRS.** **LA** confessus est. Poenitentia enim, si in extremo vitae hiatu aduenierit, sanat et liberat in ablutione baptismi ita: quod nec purgatorium sentiunt, qui in fine baptizantur. Sed ipsi ditati bonis sanctae matris ecclesiae recepturi sunt multiplex bonus in vera beatitudine. Illi autem, qui cum potuerunt nunquam conuerti voluerunt, confitentes, cum iam peccare nequeant, non sic facile acquirunt, quod volunt. Oportet enim, ut poenitentia fructificet in bonis operibus: ut vitam mortuo impetrat. Scriptum est enim, sine charitate nemine saluum esse. Non itaqz in solo timore vivit homo. Quem ergo sero poenitet, oportet non solum timere Deum indicem, sed etiam dum diligere. Non tantum poenam timeat, sed anrietetur pro gloria. Debet enim dolere de criminis et de omni praedicta varietate eius.

SUMMARIUM

1. Libero arbitrio caret quis in mortis articulo, etiam penitus quandoque n.3. Sicut semper impeditur valde n.4.
2. Libero arbitrio carens nec bene, nec male de Deo meretur. Et adeo debile potest esse, ut mortifere peccare nequeat n.3.
3. Intellectus huius capit. uno verbo enucleatus.
4. Peccata neque relinquere, neque relinquere possunt, nisi per poenitentiā saltem virtualem & generalem n.7.
5. Intellectus illius dicti: peccata te derelinquent, non tu illa.
6. Baptizatus in vita fine saluari creditur: non ita in vita fine poenitens. Quia non est æque verisimile n.10.
7. Intellectus contextui germanus ac verus.

11. Cha-

- 11 Charitas, quam ad salutem necessaria, ea in beatitudinem via. n. 12. sine illa saltem habituali, neq; infantes baptizatos saluari. 14 nec sine illius infusione peccata remitti. n. 13. quam tamē etiam parvulus baptismō in fundi ecclesia declarauit catholica. 15. charitatē autē & gratiam eādem esse, vel neutrām sine altera vñq; haberi. n. 16.
- 17 Peccatorum displicentiā, nisi ex amore Dei natam, nō esse cōtritionē.
- 18 Peccatorem duabus molis molestum timoris. I. & spei, quæ chāto charitatis sunt voluendæ. n. 19.
- 20 Absoluitur quis a peccatis suis, etiā si certo se absolui non credat, modo se ad sacramētum illud percipiendū credat idoneum. n. 21.

Tiā capit. hoc apud Magistrum in Quarto dist. 20. reperias.

CTextus: Quando peccare non potest.

Colligo primo ex hoc principio & verbis illis paulo prius positis: peccare neque sit homini in vita fine peccare nō posse. Quod in c. 2. supra eadē. n. 22. vbi similis textus, ex eiusfūti fuit & declaratū.

CTextus. Arbitrii querat libertatem nō necessitatem.

Secundo ex his verbis colligitur, cum, qui ad mortē ægrotat, carere arbitrio libero. Facit, q; mors est maximum terribilium secundū Aristotelem. lib.; Ethic. & multa morte minora tollunt liberū arbitriū, puta ira, quando tanta est, ut mentis alienationem inducat, cuius meminerunt Ioh. And. & communiter alii in c. Dudson. de coueris coniugat. Facit. I. Hac consultissima C. qui testamenta ibi: Cum humana fragilitas mortis præcipue cogitatione perturbatur, minus memoria possit. Faciūt etiam, q; dicentur in §. Quod quamuis. infra eadem.

Contra tamen hanc conclusionē facit, q; nemo potest de Deo bene, vel male mereri, nisi liberum arbitrium habuerit & rationis usum. c. Firmissime. c. Aliquos. c. Inebriauerunt. 15. q. 1. At in c. 1. supra ead. conclusum fuit hominem usquequo exhalet effletq; animā bene ac male de Deo mereri posse. Igitur ad mortē usq; libertatem habet arbitrii.

Propter hæc & huiusmodi alia noster textus dupliciter potest intelligi: primo, q; ægrotus libertatem arbitrii penitus perdit. F; quod est quando q; verum. Secundo, quod non habet expeditam, sed impeditam, quod semper est verū. Nam, vt ait Bonaventura in Quarto. d. 20. Quando materia sursum rapitur & impedit discretionem, delirant homines & extra iudicium ponuntur. Impeditur, quando violentia morbi auertit & retrahit. Et hoc semper fit in infirmis. Hæc enim est natura potentiarum anime, q; quādo una est in vehementi actu, altera distrahitur ab actione iuxta illud: Pluribus intētus

Intentus minor est ad singula sensus.c. Diuersis de cleri. cōjug. vbi gl. hunc versic. scribit. quod facit etiā. gl. in l. fin. C. de off. alesi. Cum ergo in infirmis sit vehemens dolor in sensu, impeditur liberum arbitriū a iudicio discretionis peccatorū. Et hoc modo intelligitur, quod hic ait auctor illis verbis: Arbitrii quærat libertatē, addendū est expeditam. s. & non violentia, morbi siue sensibili dolore impeditam.

5 Addo, quod est singulare, nō unquam neq; omnino perdi liberum arbitriū & ratiōis usum, neq; in eo gradu haberi, ut peccare mortaliter possit sed solum venialiter. Quod testatur Adrianus Quolib. 2. fol. 30. pagina. 2. & memini me legere apud Cācellarium Parisiensem, quāvis locus nūc nō occurrat. Quod etiam in imperfecta vigilia contingere pala est, nec nō in aetate infantili & in valde senili. Quod etiam valido morbo turbatis fere semper euenire arbitror.

Ltertius. Prīus ipsum peccata relinquunt quam ipse relinquat ea.

6 Contra cōclusionē hāc facit, F q; peccata, neq; peccatorē relinquunt, neq; ab eo relinquuntur, nisi per veram p̄enitentiā. c. Omnis. de consecr. dist. 4. & secundū Hyeronymū in epistola ad Pamachiū post naufragium tabula est culpā simpliciter confiteri. & habetur in c. Secunda. de p̄enit. d. 1. Imo nec adulti peccata sine p̄enitentia per baptisma tolluntur. c. Firmissime. 15. q. 4. & Lucæ ultimo Dominus ait oportere prædicari p̄enitentiam in remissionē peccatorū. Et Ecclesiastici. 21. scribitur: Filii mi peccasti, nō adiicias iterum, sed pro pristinis deprecare, vt dimittantur. Nam & qui per dilectionē Dei super omnia sine viilo peccatorū dolore explicito, & per martyriū pro CHRISTI amore assumptū condonari peccata tenet, hoc ideo aiunt: Quia eiusmodi amor, & si non particulariter & explicite: certe implicite ac generaliter peccatorū displicentiā & dolorē continet. Quod docent Parisienses in Quartō. d. 14. q. 1. col. 4. Per quæ ac alia cōfutatur illa miseri Lutheri proposū: Summa p̄enitentia est non amplius peccare & optima p̄enitentia noua vita. Quod Cajetanus facit secundo tomo cap. 1. septemdecim responsionum.

Ad hanc oppositionem respondeo concedēdo peccata iam admissa nō relinquere peccatorem, neq; a peccatore relinquiri, nisi per p̄enitentiā, neq; contrariū sentire nostri textus auctore. Cui consequens est appellatione peccatorum in hoc textu non esse intelligenda quæcumq; peccata: sed exteriora tantū cōmittenda, vel potius peccandi ea potestate ita, vt sensus sit: Peccata te dimittunt, & non tu illa. i. peccata exteriora, quæ nondū sunt admissa, & potestas illa cōmittendi te reliquunt: non autē tu illa, vel illā relinquis. Faciunt pro hac solutione, quæ in c. 2. supra ead. diximus exponendo illud

verbū

verbū: peccare non potes, ubi est similis textus nostro, & ubi hoc aliud hic explicandum refiquimus.

Textus. Illi autem. sc.

Tertio innuere videtur hic auctor eum, qui in fine vitæ baptizatur, certe saluari: non sic, quenam in vitæ fine pœnitet.

Contra quod facit. Quia si uterque ex solo timore & non vere pœnitet neuerit saluatur. Et si uterque ex amore & vere pœnitet, uterque saluiserit per suā prædictā. & quae nō dīcentur in sequenti annotatione.

Ad hoc videtur respondendum vera esse omnia, quæ in argumento assumentur neque auctore cōtra sentire: sed significare velle, quod verisimilius est eum, qui in vitæ fine conuenit in baptizatur, cum antea non esset baptizatus, animo bono conuertit & pœnitere, quā, qui cum baptizatus esset & antea potuisset pœnitere, & noluit, in ultimū usque suā vitæ articulū id face distulit. Et quia illud est verisimilius, ita & potest & debet a nobis ceteris paribus certius habeti argumento. c. Quia non est verisimile. de præsumpt. & l. fin. ff. quod met. caus. Est etiam alia differētia inter eū, qui in vitæ fine baptizatur, & eū, quem sub vitæ fine pœnitet: Quoniam ille recta in cœlum volat, hic vero in purgatorio purgabitur. Quod infra latius declarat idem auctor. Quam differentia & si etiā hīc tangit: tamen necessaria est prior. Quoniam, nisi & illā demus & ponamus, non constat sibi textus.

Textus. Scriptum est, sine charitate nemine saluum fieri.

Quarto annotandū, quod hæc, de qua textus loquitur, scriptura in cap. primæ ad Corinth. inuenitur. Vbi Paulus. Si linguis hominū loquar & angelorū, charitatē autem non habeam, factus sum tanquam æs sonans & cymbalū tinniens. Et rursus: Et si habuero prophetiā & fidem ita, ut montes transferā: charitatē autē non habeā, nihil sum. Subdit & tertio: Et si distribuero isti cibos pauperū omnes facultates meas & tradidero corpus meum ita, ut audeam: charitatē autem non habuero, nihil mihi prodest. Huc tendit illud Prospere in. c. Charitas. 3. supra. d. 2. Charitas est salus mortuorum, finis cœlestium præceptorum, mors criminum, vita virtutum, virtus pugnantium, palma victorū, anima sanctorum mentis, causa meritorum omnium. Sine igitur charitate nulla sunt merita, nulla mors criminum, nulla morum salus. Ergo neque illa saluatio. Facit, quod paulo inferius idem Prospere. Sine via nullus peruenit, quo tendit: ita sine charitate, quæ dicta est via, non ambulare posunt homines, sed errare. Huc tendit & illud Apollini ad Roma. 3. Iustificati gratis per gratiā ipsius. per qđ Thomas recept⁹ prima Scđe. q. 93. cōcludit remissionē peccatorū sine grāce infusione minime fieri. Neque

Neq; obstai. si dicatur parvuli baptizati, qui antequā ad iustā pertineant ætatem, moriuntur, saluari. c. Maiores de baptismo. & per locū a contrario. c. Firmissime de cōsecratio. d. 4. Non inquam hoc obstat, quoniam ē & si non actualem, habent tamen habitualem charitatem illi. Nam in baptismō tam parvulis, quam adultis conferri gratiam informatē & virtutes declaratum est in. Cle. 1. §. fin. de Summa Trinit. Et cōstat vel charitatem & gratiam eandem rē esse, quod Scotus & multi alii tradunt: vel certe neutrā sine altera consistere, ut Thomas & eius asseclæ afferunt. Quā opinionum diuersitatem narrabat. gl. in illo. §. fin. verb. informans & nos latius in explanatione diffinitionis sacramenti tradidimus in repetitio. c. Sacrificium de consecrat. d. 2.

Tertus: Nō in solo timore vīnit homo. Et rursus. non solum oportet timere dominū iudicem, sed et iustum diligere.

Quinto memoriaz cōmendanda est hæc, quæ iuris optima videtur, autō ritas ad probandum dolorem & displicantiam peccatorum, vt vera dicatur contritio, ob amorem Dei esse debere cōceptam & non ob solum timorē. Facit supra .d. 1. c. Nemo potest bene agere pœnitētiā, nisi sperauerit in dulgentiā. Facit. gl. mihi singularis in. c. Serpens. supra dist. 1. quod habet ē peccatorē molēdū esse inter duas molas, timoris nēpe & spei. unde dictū est: Noli pignorare superiorē molā, neq; inferiorem. Quoniam tñ aliud est spes, aliud charitas per hūc text. illi glossæ addi forte posset. Molas itē illas duas, quibus peccator molitur, circūducēdas esse charitatis cantho, vt fiat farina bona, q̄ Deo placeat. Et, quanq; charitas & spes, ac consequēter fides in iustificatiōe p̄ctōris necessaria sūt. Nō tñ est necesse, vt peccator firmo credat sibi esse remissa peccata, quādo a sacerdote absoluit. Quoniā licet credere debeat ex parte sacramenti nullū esse defectū: pie tñ dubitare potest, an ex parte sua obex aliquis fuerit, quo sacramenti efficacia impe- diatur. Quod cōtra Lutherum pulchre iuxta ac breuiter Thomas de Vio aperit in. c. 1. septemdecim respōsionum. quod facit etiam ad ea, quæ supra c. 2. n. 114. diximus. Et per ea, quæ ibi dicta fuerunt, addendū videtur hoc Thomas a Vio dictum verū esse, modo is, qui se absolui permittit, credat se ad pœnitētiā sacramentum suscipiendum accedere idoneum. Alioqui enim cum dubietate animi aggredieretur opus, quod sibi posset esse capi- tale. Et ita peccaret mortaliter iuxta illud Ecclesiastici. 3. Qui amat peri- culū .&c. Et ea, quæ late ante & post illū numerū. 110. in illo. c. 2. tradidim⁹.

Textus varietate praedicta.

Sexto addendum huic verbo predicta. s. in. c. Consideret. supra. d. c. Quo- niam enim hæc quinq; capitula desumpta sunt ex illo libro, qui inscri- bitur

bitur de vera & falsa pœnitentia. qui vulgo Augustino tribuitur, cuius etiā pars est cap. illud Consideret. non est mirum, q̄ in hoc capitulo tam separata ab illo dicatur varietas praedicta eo, q̄ ibi fuerit de illa dissertū. Quandoquidem omnia sunt a eodem autore in eodem libro cōscripta. Quem tamen libellum non esse Augustini dictum fuit in summa dist. s. & mox in. s. sequenti dicimus.

Tertius. §. Quodquamvis.

Quodquamvis de ciis salute Augustinus petuit dubitare, credo quidem illi, qui dicit: Quacunq; hora ingemuerit peccator & cē uersus fecerit, uita uiuet & non morietur. Dixit conuersum, nō tantū verbum, uita uiuere. Uerum quidē uiuere puto, qui dolet de criminis cōuersu, qui dolet de omni eius, quā ex propria uim varietate. Veritur a peccato, qui iā vult dimittere peccatum conuertitur, qui iā totus & omnino veritur. Qui iam non tantum poenas non timet, sed ad bonū domini festinat tendere. Quae conuersio, si contigerit alicui, etiā in fine desperandum non est de ciis remissione. Sed quoniam vir, uel raro est tam iusta cōuersio: timendum est de poenitētē sero. Uicē enim moribus uiget & poena territ, ac uera vir uiuere satisfactionem. Ad axime, cum filii, quos illicite tulerit, sint praesc̄tes, uirorū & mundus ad se vocent. Multos cūm solē serotina poenitentia decipere. Sed quoniam Deus semper potens est, semper etiam in morte uiuare valet, quibus placet. Cum itaq; opus sit non dominus, sed Dei fructuera poenitentia inspirare ea potest quandoquidem uult sua misericordia, & remunerare ei misericordia, quos potest dānare et iustitia. Sed quoniam multa sunt, quae impediunt et languentē retrahunt, periculosissem est et interitui vicinum ad mortem protrahere poenitētē remedium. Sed magnum est, cui Deus tunc inspirat.

SUMMARIA.

- 1 Intellectus huius. §. olim probatus omittitur & etiam cōmunitis: at nō uus & clarus annexitur.
- 2 Augustini non sunt verba huius. §. neq; libellus, qui ei tribuitur de pœnitentia.

- 15 Conuersum a verso differt, sicut totum a parte, quod non est vique, quaque verum. n. 4.
- 16 Pœnituit quem non sanum, raro pœnitibit ægrotum.
- 17 Pœnitentia, in eo neque illius virtutis actus est, si libertate earet.
- 18 Tristia magis, quam læta mouent & testamentum, quod metu factum non valet, blanditiis attractum valeret. 8.
- 19 Gaudio cum nimio facta non valere.
- 20 Circumstacias omnes bonas, præsertim finis adesse oportet, quo actus sit bonus, seu virtutis opus.
- 21 Mercitini in mare propter vim tempestatis iactus in uoluntarius, quia & voluntas coacta non est simpliciter voluntas. n. 12.
- 22 Habitus malus non solum in malum incitat habentem, sed etiam a bono contrario retrahit.
- 23 Suspenditur qui & iugulatur non facile saluari, si ad illud usque tenuis male agere constituerat.
- 24 Extremo ab uno in alterum difficultransitus.
- 25 Cofessoriorum, qui auctoritate publica dñatis assidet, qđ mun⁹ p̄cipua.
- 26 Morituris absentia eorum, quos valde secundū carnē diligunt, utilis.

Notandum primo verba hæc usque ad vers. Dixit conuersum. Gratiani esse, reliqua vero usque ad finem Augustini secundum unum intellectum. qui nobis olim placuit & quæ hic Hug. & Archid. referunt. Pro quo facit, quod in versicul. Qđ quamvis allegatur Augustinus. Magistamen prædictis placere videtur omnia verba in finem usque distinctionis esse Augustini & nulla Gratiani. Et prædicto fundamento respondent Augustinum hic de se in tercia persona loqui, sicut in c. Quando. 23. q. 4. Anterior textus in c. fin. 17. q. 4. in illis verbis: Quærat alterum, qui luscipiat, non Augustinum. & in c. Quāquā. 2. q. 7. ibi Augustinus tamē Hieronymo minor est. & utrobius loquitur ipsam Augustinus.

Sed hæc solutio friuola est penitus & tantis viris indigna. Quoniam in hoc. §. ita citatur Augustinus, ut autor illius ab eo discordet & contrarij eius, quod ille sentiat. Et veritas quidem est omnia verba huius cap. esse illius auctoris, qui libellum illum de pœnitentia Augustino tributum composuit, ut patet ex c. 17. illius, unde hoc fragmentum desumpsit Gratianus. Libellum autem illum non esse Augustini graues autores seqnunti diximus in principio. d.s.

Textus. convertitur, qui totus et omnino vertitur.

Anno

Annotata est secundo ex his verbis differentia inter versum & cōuer-
sum: vertitur, qui partē peccatorum relinquit, cōvertitur, qui omnia.
Facit illa, quæ fere ab omnibus traditur differentia inter attritum & cōtri-
tum in Quarto.d. 14. & etiē. 17. Facit, q̄ ea præpositio con in cōpositione
coadunationē & multorum coniunctionē significat & idem, quod simul
iuxta illud Ouid. Metamorph. 9. Cōsedere duces. &c. & illud A postoli ad
Roma. 2. si cōpatimur, vt & conglomericemur. Facit cap. Maiores. §. Quæsi
uisti. de celeb. miss. dum de cōmīstione vini cum aqua in sanguinem illum
CHRISTI agit. aliquando idem, quod valde, vt cōcrepo, quæ vtraq;
significatio pro conclusione nostra est. Et quamvis differētia hæc pulchra
sit & arrideat negotio proposito, arbitror tamen & omne conuersum dici
posse verbum & econtrario. Nam Genesios. co. Ioseph suis fratribus ait:
Voscogitasti de me malum, sed Deus vertit illud in bonū. Nōne potuit
ibi dici conuertit? Et Genesios. 12. de vxore Loth habes: Versa est in statuā
falis. Vbi recte poni potuisset, cōuerla. Et. 1. Reg. 10. Verbum est in prouer-
bium. &c. Psalmus item. 66. habet: Qui conuertit mare in aridā. & Exodi
14. cap. habet: Mare vertit in siccum. Et. 1. Reg. 22. habes illam Saulis dirā
vocē: Conuertimini & interficite sacerdotes. Et rursus cōuertere & irruere in
sacerdotes. Et. 3. Regū. 22. Verte manū tuam & eiice. &c. Iosue. 8. Fugiem⁹
& terga vertemus. In his certe locis, vbi ponitur vertere, potuit poni con-
uertere ac econtrario.

20 **C**ertus: Ut vel raro est tam iusta conuersio.

Tertio colligitur ex his verbis, quem suorum erratorum non pœni-
tuit, dum lanus esset, raro in vitæ fine bene pœnitere. Facit, quod
paulo inferius scribitur: quem morbus vrget & poena terret, ad veram vix
veniet satisfactionē. Et quod subditur: multos solet sera pœnitentia deci-
pere. Et paulo post: Periculosisſimum est ad mortem protrahere pœnitē-
tiā. Et mox: Magnum est, cui Deus tunc illam inspirat. Quod tribus ra-
tionibus satis neroſis confirmatur. Prima est: quoniam antequam aliqua
derefatio, ſiue peccatorum displicentia ſit vera, requiritur, q̄ libere elicia
tur. Imo hoc ad omnē actū virtutis id requiritur. c. Merito. 15. q. 1. Sed in
extremis illa libertas aut non habetur, aut certe impeditur, vt in principio
huius cap. est dictum & ibi probatur. Facit quoq; f̄ quod passiones, quæ a
terrentibus, ſiue moleſtantibus & contristantibus manant, secundum Au-
gustinum plus mouent, quam passiones, quæ a delectantibus & blandien-
tibus. Bonus text. in. l. fin. C. ſi quis alium teſtari prohib. & l. Nō enim. ff.
de in off. testa. & l. fin. ff. ſi quis aliquem teſta. Quibus probat f̄ testamentū
a prouocato per blanditias factum etiam in fauorem blandientis valere

cum tamen a prouocato per terrorem non valeret. l.1. & .2. C. & ff. si quis aliq. test. prohib. Tradunt Castellani de donatio. fol. 51. col. 1. & fol. 99. col. 2. Arctinus in l.2. ff. de testa. & l.1. Qui a latronibus. eod. titul. vbi etiā Bartol^o Nam & immanissime bestiae retrahuntur timore, vel tristitia ita, ut cesserent a prosequutiōe delectabilium propter timorem terribilium & tristabiliū. Sed passiones delectabilium frequenter absorbēt usum rationis. textus cū gl. 2. c. Vnusquisq. 22. q. 4. & gl. 2. in verbo balneum cōiuncto textu in §. Serui. Institut. de liberti. Per quā aiebat gl. proœmi. reg. Cácel. gratias a Rō mano Pontifice electionis suæ die intra conclave factas non valere. Quia nimio gaudio iudicium ipsius absorptū quodāmodo videri potest. Facit quod tradit Panor. in c. Sicut. 2. de iure iur. & Feli. in c. 1. col. 4. de probat. Ergo a fortiori plus absorbent passiones prouenientes a contristantibus. At in mortis articulo constituto complura occurrunt maxime tristia, nepe ipa mors res omniū terribilissima, morbus & ex eo dolor proueniens. Nō nunquā etiam filiorū vxoris & mundi, quā illicite dilexit, præsentium detertio, ut paulo inferius habetur in textu. Ergo cum difficultate potest haberi vera detestatio in extremis, quasi actus liber. Secunda ratio, quare rarus sub vitē finē recte pœnitens inueniatur est, quia ut peccatorū detestatio sit sufficiens ad veram pœnitentiā, necesse est concurrere in ea omnes bonas circūstācias. Quia id in omnibus virtutum actibus requiritur, qđ docet Thomas prima Secundæ. q. 7. art. 2. Facit. c. Decet. de imunit. eccles. lib. 6. c. Negotiatorē. 28. dist. Textus iuris optimus in c. Nō satis. cum gl. 4 & quatuor cap. sequentibus. 36. dist. præcipue circūstantiā finis. c. illo Nō satis. c. Cum minister. 23. q. 5. c. Cum volūtate. de sentent. excōm. Tradit Thomas prima Secundæ. q. 18. art. 6. Sed in extrema necessitate vix habentur illæ, præcipue circūstantia finis. Nam tūc maximus est dānatiōnis metus iis, qui male vixerunt & grauiter tristantur, sed ex timore. Illa vero pœnitentia, quā ex timore manat, non est debito fine circumdata. Oporteret enim pœnitere ob amorem Dei super omnia dilecti, ut supradictū est in princip. huius capit. numero. 17. Ergo illam pœnitentiā, ut plurimū, non circūstant ea omnia, quā oporteret. Adde, quod illa pœnitentia propter periculum, mortis aestimatæ fit. At quod efficere nō potes, libertatem collere videtur. Nam, qui proiicit merces propter tempestatem, quę non est in potestate eius, non videtur libere agere secundū Aristotelē. Facit totus titulus ad l. Rhodiam, de iactu. Facit illa noua cōclusio Decii in l. Eius. ff. de regul. iur. f. s. voluntatē coactam nō esse simpliciter voluntatem, sed cum adiunctione coactam, quam pridem in c. Cum locum de spōl. tenuimus cū certa declaratione desumpta ex c. Merito. 15. q. 1. Ergo a simili quem in extremis pœnitet, propter periculū, quod non est sibi libererū collere, nō videtur latē libere pœnitere, quo illi peccatū condonet.

Imo nec

Imo nec moraliter bona videtur illa pœnitentia. Tertia ratio, qua idem probatur est: quoniam, qui continuo vixit in peccatis usque ad mortem, habet habitum quo inclinatur ad peccata. c. Reperiatur supra d. 3. in authet. De monachis §. i. col. i. Facit. §. Pauon. Institut. de rer. diuis. & etiam regula Semel malus. lib. 6. Et non solum inclinat ad peccandum, sed etiam retrahit a bono. Quia omnis habitus inclinans ad malum etiam retrahit ab opposito illius mali, ad quod inclinat, & resistit, ne eliciatur actus oppositus. Quoniam quod operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito. c. Sciendu. 8. q. 1. 1. Et si contra tabulas. ff. de vulgari. At talis, qui male vixit usque ad mortem prope illam habet habitum intellectum valde ad peccatum. Ergo habet habitum valde intensum retrahentem a detestatione huius abominationis peccati. Ergo & difficile habere potest detestationem talis satis circumstantiarum habentem.

Ex quibus infero minus facile aliquos, quibus ante hac consentiebam, pronunciare. omnes fere illos, qui auctoritate publica, vel suspenduntur, vel jugulantur, vel alio mortis genere occiduntur, saluari: quauis pœnitentiam pro fraxerint in illam usque horam, qua eis sententia damnationis contra eos lata notificatur. Quanquam enim fateor eis gradem penitutinis suorum peccatorum occasionem offerri ex eo, quod le tam vicinos morti vident. Quia tamē eorum animus hinc mortis corporalis rerum omnium terribilissimam timore concutitur, illuc gehennam perpetuam metu cruciatur: aliunde amore vitae huius quam summe dilexit, tenetur, & ad eam amandam & mundum & amicos mundanos valde ab habitibus in eo diuina consuetudine radicatis abstrahitur. Difficile pfecto suerit satis libera mente oculos interiores in Dei bonitate attollere ac figere & tantum in eum amoris concipere, quo propter eum summe dilectum fuorum, quae summe ac diu amavit, peccatorum tanquam summe odibit sum pœnitentem. Nonne ab extremo in extremum difficilis est transitus secundus Aristoteles? Nonne difficilis vita mutatio? Auth. De monachis. §. i. collat. 1. c. Charitas. 3. §. fin. de pœnit. d. 2. cū sequent. & sequent. Quis ergo non dicat mutationem solum dexteram excelli, qua in temporis momento, dum a lictori b. 2 in cruce trahit latro hic, vel homicida, qui diu & summe dilexit summos Dei hostes, nunc repente summe Deum diligat & ob illius amorem summe illos oderit?

Insertur secundo eorum, qui talibus assistunt, confessariorum munere esse præcipue primo sedare illorum animos & persuadere tranquillitatem: deinde bonitatem & misericordiam, quae imensa est, diuinam proponere, ac paulatim in eorum mentem morem illius summam summum introducere. Mox ob eum summe dilectum malam suam vitam malos mores in uniuersum tanquam summos hostes odiiisse. Postremo ad singula errata & odio habenda confitenda descendere.

Tertio insertur prudenter agere illos, qui a conspectu iamiam moriturum absentes faciunt uxores & filios, quorum desertione tristatur moriturus.

Prudentius autem, qui concubinam & filios ex eis natos, quorum praesentia non solum tristitiam producit, sed etiam ad amandum, quod male amavit, non parum inclinat.

Eccl. S. Si quis.

Si quis enim, qui per veram poenitentiā expectat Dei clementiam in maiore sentit. & cibonitatem sua iequitiam. Sed si etiam sic conuersus fuerit, vita vivat & non morietur. Non promittimus tamen, quod enad & omnē poenam. Nam prius purgandus est igne purgationis, qui in aliud sacculū distulit fructum conuerisionis. Hic autē ignis, & si eternus non sit, miro tamē modo grauis est. Excelat enim omnē poenam, quam vñquā aliquis passus est in hac vita; Licet mirabilia martyres passi sunt tormenta & multi nequiter quanta sustinuerunt supplicia. Studeat ergo quisq; sic delicta corrigere, ut post mortē non oporteat talem poenam tolerare. Quaedā enim peccata sunt mortalia, quae in poena sunt vitalia: non tamen statim sanātur. Sacpe enim est qui moreretur, nisi medicaretur: non tamen statim sanatur. Languet victurus, qui prius erat moriturus. Qui autē impoenites moritur omnino moritur & eternaliter cruciatur. Qui imponitens finitur, si se per viueret, semper peccaret. At & ei est misericordia, quod operatur finem peccandi, ob hoc etiā sine fine torquebitur. Quia nunq; virtute ditabitur semper plenaria iniquitate, semper sine charitate torquebitur sine fine.

SUMMARIA.

- 1 Pœnitens etiam vere non omnis recta in cœlum volat.
- 2 Peccato cum primitu per contritioni condonatur, pœna æterna pro temporali eomutatur. Quamvis contritio postea, quam cœpit esse contritio continuata, vel intensa, totam nonunq; delectat. n.3.
- 3 Baptizari cupiens, si moriar sine baptismō ob materię, vel ministri defecum recta in cœlum volat: Et ita baptismus flaminis nonunquam totam delet pœnam. n.5.
- 4 Purgatoriū peccatorum locum posthanc vitam esse probatur ratiōe n.7. sacris literis. n.8. & n.10. & aliis autoritatibus. n.9. vnde qui hinc negat, vel non credit, hæreticus est. n.11.

- 12 Bona nulla, quamlibet magna, damnato poenam aeternam differre: mala vero quamlibet parua gloriam.
- 13 Purgatorius locus duplex: alter specialis, alter generalis: ille indeterminatus, hic prope terrae centrum. n. 14. superior loco damnatorum, inferior vero puerorum. n. 15.
- 16 Purgatorii poenam maiorem ea, quam CHRISTVS suscepit, quia illa habedit ipsam animam, hanc habebat corpus. n. 18.
- 17 Dolor non est laesio, sed illius sensus.
- 19 Idem ignis purgat & cruciat damnatos, frigore quoque purgari verissimile. n. 20.
- 21 CHRISTUS non oem genus passio eius est passus in specie, sed in genere sic. 22.
- 23 CHRISTI dolor duplex fuit, & uterque maximus omnium huius vitae non futuræ. n. 24.
- 24 Purgandarum animarum pena quodammodo voluntaria.

Tertius: et purgandus est igne purgationis, qui in aliud saeculum distulit fructum conversionis.

X his verbis colligo primo non omnem, qui vere penitentes moritur, recta in coelum volare. Qd confirmat primo, quia conclusio est catholica de peccato mortali per contritionem a Deo condonato condonari quidem semper illa aeternam penam, quae illi mortali peccato ante culpa condonatione debebatur, non autem omnem penam. Non enim illa temporale, in quam illa aeterna commutatur. Quam conclusionem Thomas & Richardus tenent in Quarto d. i. vbi terse tractat Paludan. q. 7. T ubingenses item & Parisienses. q. 1. & Cardin. in Cle. i. q. 13. de priuileg. Secundo facit pulcher textus in c. Nullus potest supra d. i. vbi post Card. nos quoque ab hinc bieinnium latius extraordinaria plectione diximus. Habet enim ille textus hanc verba: Nullus debita grauioris poenae accipit veniam, nisi qualecumque, & si longe minor, quam debeat, penam soluerit: quasi diceret, nullus penam illius aeternam, quae grauior est, veniam accipiet, nisi cum obligatione aliam, vel in hoc, vel in alio saeculo longe illa minorem sustinendi. Tertio facit ratio in illo. c. scripta Augustino, cui textus ille tribuitur, digna. s. Quia ita imparitur a Deo largitas misericordiae, ut non relinquatur iustitia disciplinae. At quando duo in aequaliter peccarunt ita, ut alter viginti annis in grauissimis peccatis sit observatus, alter vero solo uno piurio maculatus, si utriusque habita aequali contione tota pena remitteretur & nulla temporalis subeunda restaret: ita fieret locus misericordiae, ut relinquatur iustitia disciplinae. Igitur id non est dicendum.

Contra tamen hanc conclusionem facit, quod tanta potest esse penitentis contritio, ut tota penitus pena deleatur. gl. in c. Mensuram. supra. d. i. & dixi cum gl. c. 2. supra ead. dist.

Sed

3 Sed respondeo concedendo illam conclusionem. At ex illa non sequitur, eodem momento, quo aliqua peccati displicētia incipit esse cōtritio, totā penitus pœnā esse iublatā. Sed q̄ illa displicētia, postea q̄ facta fuit contritio continuata vel intensa, totam deleuerit temporalem pœnam, in quā æterna fuit cōmutata, cum primum illa displicētia cœpit esse contritio. Quæ consideratio uti catholica, ita non est omnino craſta.

4 Ex quo infertur inter verū baptisma & veram pœnitētiam differentia illa, quæ supra in princip. annotatione. 3. est annotata.

5 Contra tamen hæc facit. c. Debitum. de baptis. quod habet eū, qui sese in necessitate baptizauit, quamvis vere baptizatus nō esset, tamē recta in cœlum volaturū fuisse, si tunc mortem obliisset. Secundo facit, quia tanta potest esse in vita fine pœnitentis contritio, ut omnis pœna etiam temporalis condonetur, gl. c. Mensuram. supra dist. 1.

6 Ad horū prius respōdeo per illud cap. mibi singulariter probari, quod

7 à tenebre inuenio ponderatum. s. eū, qui baptizari percipit, & vel ob penitiam materiæ, vel ministri, vel alicuius alius rei nō baptizatur & sine baptismo moritur, gratiā suscipere baptismalem, qua omnis ei pœna ipsius peccatis debita aboleatur: non quidem propter propositū baptizandi tantum, sed propter propositum cum quo, impotentia baptizandi & mors concurrunt. Similis mihi textus videtur in. c. Baptismi vicem. de cōsecrat. dist. 4. ubi æquatur baptinus sanguinis & flaminis, quando, vt Augustinus ibidem, ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest.

Scio Paludanum in Quarto. dist. 4. q. 3. dicere flaminis baptismū a fluminis differre. Quia ille nō figit characterem, vt fluminis, neq; omnem pœnam peccato actuali mortali debitam remittit, quemadmodū hic fluminis. Et Paludanum sequitur Diuus Antoninus. 3. patte titul. 14. c. 13. in princip. Syluester item & Iohannes Tabiens. Scio (in quā) hos patres hoc tenuisse, quos etiam ipse olim fui sequutus, cum Salmanticæ prælegerem illud. c. Baptismi vicem. At arbitror neq; illos, neq; alium, quem viderim eruditum hos duos textus in hoc pōderasse, quibus certe ipse respondere in præsentia nequire: nisi plane, qđ dixi cōcludēdo et Palud. & prædictorū sentētiam moderando, vt vera sit in eo, qui baptizatus est quidē baptismō flaminis per peccatorū suorū contritionē & baptismi fluminis suscipiēdi propositum. Et ita catechumenus mortuus est sine baptismō ob mortem forte subitā, vel aliam ob causam, que ipsum a susceptione quidē baptismi reali excusaret. Non tamē in eo, qui baptizari percipiens, quærēs petensq; illud ob defectum ministri, vel materiæ ante susceptū moritur. Quā conclusionem, veluti nouam, sed illis textibus maxime consonam ecclesiæ, quæ una est Romanæ, dolabré subiicimus,

Ad posterius autem respondeo textū nostrū de illo agere, qui contritionē quidē habet, quæ peccatorū culpe delendæ sufficiat: non tamen adeo magnam, quæ totam illorum pœnā abolere omnino valeat.

Secundo ex iisdē verbis colligitur f esse post hāc vitā locum purgatiōnis peccatorū, siue purgatorium, in quo anima, quæ pro peccatis nō latifesse cerit, pœnam luit, quo tandem in cœlum visura Deū eoq; fruitura volet. Pro qua conclusione textus est hic omniū vtriusq; iuris optimus. f Ratio vero & argumentū optimū tactum est in confirmatione conclusionis præcedentis. Cuius hæc poterat esse corollariū. Sacrae vero scripturæ autoritas optima est illa Machab. 12. f Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt peccatis soluantur. Non enim illud intelligi potest de beatis, quia tales nīl indigēt: nec de dānatis, quia illis nīl prodest. Intelligit ergo de his, qui sunt in illo purgatorio peccatorum loco. Facit f quia per contritionem, deleta culpa non ex toto semper reatus pœnæ aboletur, vt in conclusione præcedenti dictum est. Nec etiam semper venialia dimissis mortalibus tolluntur. Facit, q; iustitia Dei hoc exigit, vt per pœnā debitam ordinetur culpa. cap. Nullus. supra. d. 1. Facit quod f ecclesia vniuersalis pro defunctis vbiq; 10. CHR I S T I anorum orat. c. Non estimemus. c. Pro obeuntibus. c. Animæ sanctorū & multis aliis. 13. q. 2. c. Cum Marthæ. §. Tertio loco. de celebrat. missa. Postremo facit illud Math. 12. Peccatum in spiritum sanctum, neq; in hoc sæculo, neq; in futuro remittendum. Quibus verbis veritas ipsa inuebat aliquid eis peccatum, quod posthanc remittitur vitam. & ita verba illa inducit Gregorius in. c. Qualis. 25. dist. vbi etiam ait credendi purgationis ignem esse pro quibusdam peccatis ante iudicium.

Ex quibus infertur primo f eum, qui negat purgatorium locū, vel non credit, cum ecclesiæ vniuersali, q; hoc credit, resistat, hæreticū esse tecūdum Thomā in Quarto. d. 21. Quo solo nomine Lutheruscum suis hæreticus habendus erat.

Secundo infertur f nullum, quālibet magnū in hac vita factum efficere, quo ei, qui peccato mortali maculatus moritur, miseria illa inferorū semipiterna differatur: mala vero, quamlibet minima efficere, quo gloria illa æterna in Dom'no morienti debita non silio tribuatur. Neq; immerito. Quoniam bona omnia eius, qui moritur Deo ex osus, aut mortuas fuerūt semper, aut mortificata iuxta ea q; notant in gl. postrema. c. Quærat. supra d. 3. vbi de his latius dixim⁹. Mala vero eius, qui in Domino moritur vivificari quidē non potuerunt & ideo illa oportet abradi ac igne absumi: quo pura & nitens congregiatur, vbi nil coquimatum admittitur.

VBI LOC VS PVRGATORIVS.

Locus

noq; A

Locus autem ille purgatorius duplex dicitur esse: alter secundum spacialē dispositionē. & hic determinatū locum nō habet, sed est, vel vbi peccauerunt, vel alibi, vbi apparent in assumptis corporibus secundum quod expedit, vel viuis ad ædificationē, vel iplīs mortuis ad suffragiorum petitionē, vt Gregorius refert de multis in. 4. dialogorum. Alius locus est secundū legem cōmūnē & fīs creditur esse in inferno circa centrum terræ, superior tamen inferno dānatorum & inferior puerorum limbo: cum peccato actuali proprio, qua purgandi laborant, maior debeat pœna, quam peccato originali, quo pueri limbi laborant. Facit, q̄ in pœnam originalis peccati sancti patres omnino purgati quadā inferni parte detinebantur. Multo ergo magis purgandi sunt in inferno detinēdi. De hoc purgatoriī loco Baptista. 2. Parthenices Marianæ canebat.

Alter. s. locus, habet sanctorū animas, quibus igneus ardor.

Eximit infectum scelus & telluris odorem.

Hic nī soletur pax expectata quiesc̄:

Vix tormenta ferunt, tanto locus astuat igne.

Ctertius: ignis, & si eternus non est, mīro tamen modo est grauis. Excedit enim omnē pœnam, quam vñquam aliquis passus est.

Hęc eadem verba referuntur etiam in. c. Qui in aliud. 2. c. d. Ex quibus colligitur fī maiorem esse pœnam eorū, qui in purgatorio illo igne cruciātur, quam dolor, quem Seruator nōster, cum pro nobis miseris pateretur sentiebat. Facit pro hoc, quod sequitur in eodem. §. nempe, nūquā in carne tantam inuentam esse pœnam, licet mirabilia martyres passi fuerint tormenta. Facit secundo illa ratio Aquinatis in Quarto. d. 2. 1. dicentis: q̄ fī dolor non est lēsio, sed sensus lēsiōis. Et ideo tāto magis quis dolet de aliqua lēsione, quanto magis est sensitius, cum lēsiones, quae fiunt in locis maxime sensibiliibus, maximū dolorem incutiant. Et quia totus sensus corporis est ab anima, fīdo, si in ipsam animam aliquid lēsiuum agat necesse fuerit maxime affigere. Facit, quod ignis ille, quo secundum cōmūnem legem animæ purgantur, idem est in specie cum eo, quo damnati cruciantur iuxta illud Gregorii: Sicut in eodē igne aurū rutilat, palea fumat: ita sub eodem igne peccator cruciatur & electus purgatur. Sed an prāter pœnā ignis ibi patientur aliam, sicut dānati, de quibus Job. 24. dicitur: Ab aquis niuiū transiliunt ad calorem nimiū. incertum est, tametsi dicatur in Psalmis: Transiūimus per ignē & aquā & eduxisti nos in refrigerium. Et quāuis quedam in hoc mundo lege spaciali nō semper igne, sed vel glacie, vel aliter, vt Deo placet purgantur: omnis tamen pœna eorum ignis vocatur. Quia est afflictuā & cū hoc purgatiua secundū cōmūnē. Facit tertio pro conclu-

DE PEGE AUT IN TERRIS
§. QVOD QVAMVIS.

conclusionē quod CHRISTVS nō oes passiōes, siue oē patiēdi genus fūstīnuit secundum illud. Iohān. 19. Milites quidem primi frēgerunt crura & alterius, qui crucifixus est cum eo. AD IES VM autē, cum venissent, nō frēgerūt eius crura. Per qđ testimoniū hoc ait Thomas. 3. parte. q. 46. art. c.

Contra tamen hanc conclusionē facit illud Threnorū. 1. Attēndite & videte, si est dolor similis sicut dolor me⁹. Secundo, qđ & si CHRISTVS fū non fuit in specie passionis omne genus passus, vt in confirmatione conclusionis allegabatur: in genere tamen omnē perpessus est. Quoniam ab omnī hominū genere & in omnībus bonis, honoris videlicet, corporis & fami & secundū omnē sensū. Quod pulchre demonstrat senior Thomas in illo art. c. & dilatandi latius materia p̄ebet junior ibidē. Tertio facit, quia, vt Thomas ait in eadem. q. 46. art. 6. I. n. CHRISTO patiente fuit verus dolor & sensibilis, qui manat ex corporali nocuō: & dolor interior, qui nascitur ex apprehensione alicuius nocūmēti, quæ tristitia dicitur. Vt rūnq; autem fuisse maximum dolorem vir ille doctus pie ac neroose probat. Quartο facit qđ licet eorum, qui purgātur, pœna sit inuoluntaria secundū se. I. quia nullum malū secundū se & propter le est (vt ita dicam) volitum, sed nolitum. At propter aliud ipsa est voluntaria. Nam primo, sciunt eam a Deo infictam & illi placere volunt. Vnde nō murmurāt, sicut nec boni filii contra flagella patris. Secundo, quia sciunt flagella esse iusta. Vnde quia charitas cogaudet veritati. 1. ad Corinthi. 13. Et ipsi habent charitatē, volunt etiam sic iuste pati. Tertio, quia sciunt se aliter non posse saluari: & amore boni sperati volunt sic propter illud affigi. At voluntarium multū de pœnae grauitate m'nuic iuxta illud. Amanti nihil difficile. quod Bernardus ait in sermone Mariæ Magdalena & i. u. d. Baptista. Impatiens amor est maioraq; viribus audet.

Ad horum primum respondet illud Threnorum: Attēndite &c. in telligendū esse de omni alio huius vitæ dolore. Dolor enim animæ separatae pariētis, vt ait Thomas in illo art. 6. pertinet ad statu futuræ damnationis. Quia excedit omne malum huius vitæ, sicut sanctorum gloria excedit omne bonū præsentis sæculi. Vnde, & cum dicimus. CHRISTI dolorem esse maximum, non comparamus ipsum dolori animæ separatæ. Per hoc soluuntur secundum & tertium argumenta, quibus solum concluditur CHRISTI dolorem inter omnes huius vitæ dolores fuisse maximum. Quod ore plene confitemur.

Ad quartum responderi potest primo eorum, qui purgantur, pœnam non esse voluntariam simpliciter, sed secundum quid iuxta ea, quæ diximus in §. Quod quamvis. n. 12. & iuxta ea, quæ in ipso tanguntur argumento, Secundo respōdeo etiam eam, quam CHRISTVS patiebatur, pœnam voluntariam fuisse & spontaneam. Et tanto magis spontaneam,

quanto

quanto, tanq̄ mortis & vitæ, pœnæ ac premii largitor facilius potuit illam a se propellere, quam anima purganda, quæ nullatenus valet se liberare. Vnde illud argumētum solum probat grauiorem multo esse damnatorū, quam purgādorum pœnam. Quod etiam fatemur.

Finis ergo huius super hac septima distinctione commenti fuerit: vt, quando pœna illa perpetuo damnatorum indicibilis est, quippe, qui altis fornacibus ardent spe vidui nullanq; audēt sperare salutem. Quorum, vt ille ait, sœui sunt vincla dracones,

Tartarus est carcer, sunt verbera frigus & ignis.

Quando item certum est eum, qui vel vnam, quæ mortifera sit, culpam ad miserit, in ignem iturum æternum flamma æterna cruciandum. Omnis eiusmodi culpa pro basilisco nobis sit. Fugiamus illam veluti colubrum, quam si, quæ miseria nostra est, admittere contigerit, palleamus pœnitūne, vt nudis pressit, qui calcibus anguē, & vt Lugdunenēsem rhetor dictus ad aram. Præterea, quando pœna illa in purgatorio loco subeūda adeo cruciat, vt non solum omnē, quem Laurentius, quem Catharina, quos alii martyres passi fuere, superat dolorem: sed etiam illum omniū vitæ huius maximū, quem pro nobis ab hac pœna liberandis ipse illius Dominus passus fuit. Quando item ob quodcunq; peccatum quālibet leue, etiā si verbi oculis metas non excederit, illi reddamur obnoxii: studeamus vigili cura ps. xxxviii. ora nostra & corda custodire, ne vel leuibus, quæ tanto igne, tanto cruciatu abradenda sunt, erratis maculati moriamur. Studeamus etiam & quisq; pro virili satagamus, quo pro grauioribus, q̄ tot aliqui (pro dolor) passim admittimus, Deo, dum viuimus, satisfaciamus, nunc planctu & fletu, nūc abstinentia & ieunio, nūc precatioe assidua & eleemosyna dulciter elar-

c. Iteratur gita, nūc aliis, qui diuinam placent iustitiam, laboribus assumptis. Quiq; de cōsecra. sumus sacrifici, frequenter missemus, aliiq; missare faciant. Omnes autē d.ij.

Cle. si dñi. condonationes illas iusta de causa e thesauro ecclesiæ pplo CHRISTI a de reliq. & no elargitas pro facultate nostra quæramus: non tamen eas tam facile, vt vener sanct. vulgus indoctum & credit & docet, quæri nobis putemus. Ne, dū credim⁹ ABATOR. & nosa purgatorio liberos mori, maxime illi obnoxii moriamur. AMEN. drianus et Tbo. avio.

FINIS.

GLORIA ET HONOR DEO.

COMMENTARIIS INDEX.

CONTENTORVM IN HIS COMMENTARIIS INDEX.

Bsolute in nomine Patris & Filii. & Spiritus Sancti. Hæc verba etiam censuras comprehendere. d. s. c. i. §. Cautus. n. 33

Absoluit Deus, ut autor, confessarius, ut minister. d. 6.
c. i. in principio. n. 15.

Absoluens publice pœnitentiā iniungere nequit. n. 11. nisi iurisdictionē in foro habeat exteriori. d. 6. c. i. in principio n. 12. eam tamē iniungendo vix venialiter peccat. n. 13. nisi sacramentaliter absoluere intenderet. n. 14.

Absoluens plus aliquid habet i absolutiōe q̄ baptizās in baptismo. n. 17. ibidē Absoluens excoicatu quatuor seruet ibidē. n. 44. quora tamen omissione absolutionē non vitiat. n. 46. & frequenter seruanda non sunt. n. 66. & nullum eorum est de forma substantiali. n. 69. ibidem.

Absoluens quem non potest, certificet illum erroris. n. 60. ibidem. Absoluitur ante satisfactionem nonūquā excōmunicatus pro manifesta offēsa. ibidem. n. 68. etiam causa non manifestata. n. 70. ibidem.

Absoluitur quis a peccatis suis, etiamsi certo se absoluī nō credat. c. fin. 7. dist. n. 20. modo se ad sacramentū illud percipiendū credat idoneū. n. 21.

Absoluere non potest Laicus ab excōmunicatione, etiam in mortis articulo ibidem. n. 84. & ita neq; sic absolutus in loco sacro sepeliri potest. n. 45. ibidem.

Absoluendo ab excōmunicatione incerta quandoq; petēda de consilio faltē cautio, exigenda vero nunquā. n. 67. ibidem.

Absoluendi & ligādi potestas sacrificiorum indelebilis est. d. 6. c. i. princip. n. i. Sicut & character & consecrandi potestas. n. 2. & . 3.

ABSOLUTUS sancte a peccatis tenetur quandoq; supiorem pro excōmunicationis absolutione adire.

ABSOLUTIO una e duabus conflatur. d. s. c. i. §. Cautus. n. 19. imo aliquā et tribus & quatuor. n. 22. quō casu postrema gratiā sacramentalē operatur. n. 21.

Absolutio reseruatorū superioris sacramentalis contra Adriani. n. 23. ibidem.

Absolutio nullius excōicationis alteri excōmunicationi repugnat, sed omni excōicationi repugnat omnis absolutio a peccatis. c. Fratres: d. s. n. 42.

Absolutiones nō esse quas multi tales putant. d. 6. c. i. in princip. n. 10

Absolutio ex se ac q̄tenus a sacerdote manat efficax, q̄uis aliunde quandoq; vana. n. 16. ibidem.

Absolutio sacramentalis ex illis solis verbis: absolute, vel similibus constat. n. 18. ibidem. neq; debet addi auctoritate episcopi vel alterius. n. 19. neq; Papæ. n. 21. in absolutione autem voti, vel iuramenti sic. n. 22. Qui tamē id pio animo adidunt, non peccant. n. 23. ibidem.

Absolutio a césuris non est substancialis sacramentali. Sed aliquā precepta. n. 26. C ibidem

CONTENTORVM IN HIS

ibidem. non nunquam cōsulta. n. 26. interdum in absolutione sacramētali subintelligitur. n. 27. & ita una solutio duas diuersi generis continet. n. 28.

Absolutionē q̄ præcedit, preccatio nō est necessaria, sed cōueniens. n. 30. ibidē Absolutiōi sacramētali substātiali, aliquid bñ, aliquid addi male. n. 31. ibidē. Absolutio etiā ad oblita protēditur. n. 32. sed nō tā efficax ac aliis. n. 33. ibidē. Absolutionē sacramētalē q̄ tria cōsequunt, nō necessaria, sed sc̄tā. n. 34. ibidē. Absolutioni ab excōicatione nulla verba præscripta. d. 6. c. 1. in principio. 59. nā & iniusta valida. 58.

Absolutio ab omni excōmunicatione cōmissa nō cōtinet quam in specie nō cōmisset superior. n. 61. ibidem.

Absolutio ab excōicatione non fiat sub cōditione s. propria. n. 62. ibidē. q̄ de futuro est. n. 63. sed facta tenet. n. 64. & erit efficax illa impleta. n. 65.

Absolutio multis de causis pōt nō dari ex aio pœnitēti. d. 6. c. Sacerdos. n. 64. Absolutio & confessio informis validæ dist. c. c. 1. §. Cautus. n. 30.

ACHOR trinominis in gl. princip. d. 5. n. 10. Achor confessio judicialis non sacramentalis. n. 11. ibidem.

Act⁹ ab obiecto & ēt a fine sortitur speciē in ḡfie morū. d. 5. c. 1. i princip. n. 117. Adrianus Paludanū non satis expendit in gl. principii. d. 5. n. 25.

Adrianus labitur. c. Fratres. d. 5. n. 51. Adultera olim adulteriū confiteri cogebatur dist. 6. c. Sacerdos. n. 11.

Anima vnius illæsa ipsius fama seruāda est, si fieri potest, corpus item & res proximi sine alterius famæ lēsione saluanda. n. 24. ibidem.

Antoninus laudatur & collector potius Paludani, quā examinerat habetur dist. 6. c. Placuit. n. 57.

Appellatio vere iniusta, probabiliter tamen habita pro iusta excusat ab excōmunicatione & irregularitate. c. Si quis autē dist. 7. n. 8.

Aplicū illud: nō vos defendētes. noue sed vere intellectū. c. Cōtrariū. d. 5. n. 12. Arguere significat reprehendere, ostendere in periculum ducere dist. 5. cap. Qualitas. n. 15.

ARS, q̄ sine peccato exerceri nequit, illicita. c. Negociū. d. 5. n. 2. Sed venia liter tantū, si absq; veniali peccato noui potest, mortaliter vero si nō absq; mortaliter. n. 4. & c. ibidem.

Ars, quæ sine veniali non exercetur, venialiter mala. n. 6. ibidem.

Ars, cuius operibus homines & bene & male vti possunt licita, licet vt plurimū male vtantur. n. 8. idem. n. 10. &. 23. Nam & naturæ legibus maior pars hominū abutitur. n. 9. ibidem.

Ars, chartarum luforiarum in se non mala, saltem mortaliter, neq; illā excrécentes mortaliter peccare. n. 22. licet hodie extirpanda. n. 26. ibidem.

Artis malæ operum quandoq; bonus usus. n. 16. ibidem.

Artē malā alterū e duobus facit. n. 17. est mala venialiter & mala mortaliter. n. 13. ibidē.

Artē

COMMENTARIIS INDEX.

Arte omni & officio bona hominum pars abutitur. n.3. ibidem.

AUGUSTINI exemplum imitatione dignum. c. Qualitas dist. 5. n. 33.

Augustinus & Urbanus secundus quo tempore floruerunt & noua ex hoc ducrum. capit. concordia. §. Quod autem. c. Sacerdos. dist. 6. n. 2

Augustini non sunt verba. §. Quod quis. dist. 7. ibi. n. 2. neq; libellus de penit.

B

BAPTISMUS Iudæ baptismo Iohannis Baptista præferre. c. 1. §. Sacerdos. d. 6.

Baptizatus hæreticus. c. 1. §. Laboret dist. 6. n. 4. consecrat ite. n. 5.

Baptizatus in vita fine saluari creditur, non ite in vita fine penitens. c. fin. d. 7. n. 9. Quia non est æque verisimile. n. 10.

Baptizari cupiēs, si moriatur sine baptismo ob materię, vel ministri defectū recta in cœlū volat. c. fin. §. Si quis. 7. dist. n. 4. & ita baptismus flaminis nonunq; totam delet n. c.

Bellandi causæ tres explicantur & aliae nouē allegātur. dist. 5. c. Contrarium. n. 4

Bellum iustum quod. n. 5. ibidem.

Bonam fidem dicitur habere, qui malam non habet. c. Si quis. n. 29. dist. 7.

Bonus quilibet multitidis præsumit, non tamē omnes dist. 5. c. Qualitas. n. 21.

Bona temporalia maiora nemo ut plurimum tenetur minoribus præferre, quis possit. c. Si quis autem. 7. dist. n. 31.

Bona nulla q̄libet magna dānato pœnā æternā differre. c. fin. §. Si quis. d. 7. n. 12. mala vero quilibet parua gloriam.

C

CANONICI SÆCTÆ CRUCIS CONIMBRICENSIS laudati Maris magni participes sunt. c. Placuit. d. 6. n. 186.

Cap. Quæ ipsi. 38. dist. forte nō Augustini. c. Falsas. d. 5. n. 17.

Causæ malæ malus effectus, si est immediatus. dist. 5. c. Qualitas. n. 3.

CERTUM p̄ incert non omittendū. c. Si q̄saūt. d. 7. n. 3. hoc est clara & idubitata p̄ dubiis & obscuris. n. 22. Quod est verū in boīs & malis. n. 24. verū etiā, qñ certū cū min⁹ certo cōcurrat. n. 25. modo sint cetera paria. 27. regulariter aut hoc cōsulitur, non præcipit. n. 30. etiā quoad casū specialem huius cap. si iustum diuinum attēdas. n. 2. quamuis iure humano attento sic. n. 33.

Certū nobisqđ credim⁹ & scim⁹, incertū qđ dubitam⁹, v̄l opinamur. n. 28. ibi

Certū quid significet in hoc cap. & quid incertum. n. 22. ibidem.

Certum & incertum nomina generalia variis de rebus dicuntur. n. 23. ibidem.

CHARITAS habita frequenter amittitur in præfatione dist. 5. n. 3.

Charitas q̄ ad salutē necessaria ea ad beatitudinē via. c. Null⁹. d. 7. n. 11. & 12. sine illa saltē habituali, neq; ifātes baptizatos saluari. n. 14. nec sine illi⁹ infusione peccata remitti. n. 13. quā tamen parvulis iusti ecclesia declarauit catholica. n. 15. charitatem aut & gratiam eandem esse, vel neutrū sine altera vñq; haberi. n. 16.

CHRISTVS non omne gen⁹ passiois passus est in specie. n. 11. c. fin. §. Si

C ii quis. 7. d.

CONTENTORVM IN HIS

quis.7.dist.sed in genere sic.n.22.

CHRISTI dolor duplex fuit & vterq; maximus omniū huius vitæ.n.23.ibi
demi non futuræ.24.

CIRCVMS T' Antia quid.d.c.c.i.in principio.n.1.

Circūstatiā qñq; substātialē actū esse, in quantum ille peccatum est.n.3. ibidē
Circumstantiæ septem & quare tot.n.4.ibidem.

Circumstantiam non esse numerum peccatorum.n.5.ibide m.

Circūstatiā quæ grauat & nō mutat speciē peccati nō necessario confitēdā,
nēq; grauare infinitum.n.7.& quæ dicitur grauare infinitum.n.9.& q̄ mutat
speciem.n.14.&.c2.ibidem.

Circumstantiarum anxietas nimia confessioni forte nocuit .n.10.ibidem

Circūstantias quoq; modo grauātes confitēdas doctu quidem facile,sed
factu difficile ibidem.n.11.

Circūstacia loci sola sanguis & semis effusionē malā frequēter efficit.n.15.ibidē

Circumstantiam loci sacri confitendam.n.19.quando lege speciali prohibetur
malum,qđ i eo fit.n.20.& ideo raro.n.21.

Circūstatiā numeri potius peccati multiplicatio est,quam circumstantia.n.4
& ideo confitenda & quomodo.n.42.ibidem.

Circūstantia numeri a meretrice & ab eo,qui iam pridem non recitat preces
horarias quomodo confitenda.n.45.ibidem.

Circumstantiam temporis confiteri vtile, sed non necessarium,nisi duobus ca
sibus.n.33.&.39.&.40.ibidem.

Circumstantia personæ auget peccatum.n.49.sed non est confitenda necessa
rio,nisi qñdo cum voto,vel statu peccantis directo pugnat.n.50.ibidem.

Circūstatiā conscientiæ necessario confitenda secundum Adriānum.n.51.sed
temperatur.n.64.ibidem.

Circūstatiā dubietatis animi cōfitēda secūdū Adriānū.n.54.sed tēpaf.n.64.ibi

Circumstantiæ manifestatio implicita sufficit.n.58.ibidem.

Circumstantia nota confessario nō cōfitenda.n.60. quāuis peccatum sic etiā
notorium.n.61.ibidem.

Circumstantiam conscientiæ cōtrariā fere semp implicite cum peccato aperi
ti.n.64.nisi erronea sit cōsciētia.n.65.& idē de circūstatiā dubietatē animi.76.ibi

Circumstantia specialissima non semper exprimenda.n.67.ibidem.

Circūstantia conscientiæ vel dubietatis disiunctim expressa sufficit.n.68.ibi

Circūstatiā minuētē tacere nō esse mēdaciū,sicuti neq; tacereq; expressa iu
tissent,gratiæ officiunt.n.69.ibidem.

Circūstatiā scientiæ grauat ,ignoratiæ vero minuit, sed neutra speciē mutat,q̄
ut aliter frequēter excusat.n.72.& ideo vnius speciei peccata esse,quæ sciētes
& ignorantes peccant.n.73.ibidem.

Circumsta

COMMENTARIIS INDEX.

- Circumstantiam concubitus vxorii tangentia duo singularia .n.83. ibidem.
Circumstantia temptationis nō confitenda.n.91.nisi, quæ de fine malo manat:
.94.talis autē frequenter.n.92.licet frequētissime omittatur vulgo.n.93.ibidē.
Circumstantia per quam reuelatur tertia persona secundum omnes qñdo cō
fitenda.n.96. & qñdo nō secundum veriorem opinionem cōtra cōmunē.n.164.
Circumstantiā per quam apertam fieret periculum non cōfitedā. n.100.neq;
illa,per quam reuelatur tertia persona illi,cui non creditur profuturum.n.101.
&.104.ibidem.
Circumstātiā per obliuionem omissam sine peccato,quod antea iam con
fessuses,fateri licet.n.104.ibidem.
Circumstantiarum per obliuionem omissarum facile & necessarium confi
tendi remedium.n.111.ibidem.
Circumstantiæ sacrilegii omnes in specie specialissima non videtur necessa
rio confitenda,præsertim.n.112.quando vt plurimum non sunt notæ,& parum
refert,an huius,an illius sint generis.n.113.ibidem.
Circumstantiam scandali omissam cōfitedi remedium.115.ibidem.
Circumstantia scandali saltem formalie confitēda expresso peccato,in quod a
lium inducere intēdebat.n.116.ibidem.
Circumstantia deformitatis mulieris nō necessario confitēda,licet culpam
augeat.n.118.ibidem.
Circumstātia bonitatis peccantis non confitenda.c.1.§.Ingratus.dist.c.n.c:
Circumstātiis septum significat,quod ab eis absolutum nō significaret.c.Sa
cerdos.dist.6.n.137.
Circumstātias omnes bonas præsertim finis adesse oportet,quo actus sit bo
nus,seu virtutis opus.c.fin.§.Quod q̄uis.dist.7.n.10.
CLAVIS quid.c.Placuit.d.6.n.47.& idem.n.50.ibidem.
COLOniēse concilium nuperrium laudatur in.gl. principii.dist.c.n.17.
COMmunio & sepultura impoenitenti negatur,etiam si cōtritionis aliqua
signa ostēdat,modo per alia eius verba,vel signa eū nō oninino,vel nō amore
Dei pœnitere appareat.dist 7.c.Idcirco .n.1.
CONcionans in mortali peccat.dist.6.c.1.§.Sacerdos.n.2.
CONcionatores legum peritos facile deprimentes monentur.c.1.§.Caveat
dist.6.n.11.
CONcesso uno cōceduntur non solum ea,sine quibus id fieri nō potest,sed
etiam sine quib⁹ nō potest cōmode,etiam i materia stricta i.gl.principii di.s.n.28.
CONFESSARI facultatem nō habet,qui sine periculo confiteri nequit
dist.c.1.in principio.n.102.& ideo confessione nō facta cōmunicat.n.103.
Confessario cur non parendum nēcessario,iudici autem exteriori sic.cap.1.§.
Ponat.dist.c.n.11.
Cōfessarii vt plurimū tria præmittūt absolutioni.dist.6.c.1.in princ ipio.n.24

CONTENTORVM IN HIS

Confessarius pœnitentē auditā confessione quæ doceat. n. 50. ad quæ hortabitur. n. 51. aliquando nil dicto absoluet. n. 52. ibidem.

Confessarius quīsligare scit & soluere. n. 71. ibidem.

Confessarius etiam laicus confessionem celet. n. 77. ibidem.

Confessarii plures CHRIS TIano cuilibet. n. 98. ibidem.

Cōfessari⁹ esse nequit ab ecclia diuisus. d. 6. c. 1. §. Laboret. n. 1. et in articulo mortis. n. 2. si est hæreticus. n. 7. aut vere schismaticus. n. 8. vel nō seruās canōes quasi nō ligent. n. 9. aut fornicarius denūciatus. n. 10. vel excōicatus, vel interdictus, vel suspēsus notorius ita, ut nulla tergiuersatiōe celari possit. n. 2. &. 22. &. 25. nec refert, an generatim, an vero speciatim sit quis censura notatus. n. 23.

Confessarius sine criminē esto, confessio tamen ei facta ut plurimū valet cap. 1. §. Sacerdos. dist. 6. n. 1.

Confessarius doctus esto cap. 1. §. Caueat. dist. 6. n. 1. imo & vt absolutus sit Thēologiam moralē iura Pontificia & Cæsarea cum particularibus prouinciæ statutis calleto. n. 9.

Confessario non sufficit ea eruditio, quæ presbytero. n. 19. ibidem.

Confessarius omnia scito quæ mortalia sunt peccata, & quæ venialia. n. 20. ibidem. saltem quæ vt plurimū sciuntur & suo genere sunt talia. n. 21. Scito circūstantias necessario confitendas. n. 22. nec refert, in qua illa didicerit lingua n. 23. Exhortationes a iure latascū aliis quinqꝫ. n. 24. irregularitates quoqꝫ. n. 25. periculū vnum confessiorū. n. 29. scienda hæc non in próptu habenda. n. 30.

Confessario etiam scientia medicatiua necessaria. n. 32. ibidem, neqꝫ per remissionem ad aliūm satisfacit. n. 33.

Confessarius interrogato. §. Diligēs. ibidem. n. 1. sed non de minis pertinētibus. n. 2. non de inconsuetis peccatis. n. 3. non de Venereorū circūstantiis non necessariis. n. 4. alioqui cōtaminator cōfessionis erit. n. 5. imo confitentē a talibus prohibeat. n. 6. nec ante interroget, quā pœnitēs quæ nieminit, efferat. n. 8. interroget, an ipsi subsit. n. 10. non tamen quis sit. n. 11. potest, nō tanien tenetur præinterrogare an sit in malo statu. n. 12. &. n. 13. præinterroget & de peccatorū præmeditatiōne. n. 14. interrogationes qui scripserint. n. 15.

Confessarius mortaliter peccat, quoties putat confitentē tacitū ire quid necessarium, nisi interrogetur & non interroget. n. 7. ibidem.

Cōfessarii octo cōditiōes ibidē. §. Quibus. n. 1. earū aliquot necessariæ. n. 2.

Confessarius onus pœnitentis de consilio tantū portat. n. 3. ibidem.

Cōfessarius peccata celato. c. Sacerdos. d. 6. n. 1. huius ratio prima. n. 2. ratio secunda. n. 31. tertia. n. 33.

Confessarius publicos peccatores quomodo ab Eucharistia repellat sine cōfessionis detectione. n. 65. ibidem.

Confessarius raro sine peccato de his, quix per solam confessionē nouit loquīt̄ ibidem. n. 77. rarissime silēns est opinonis. n. 81.

Cōfessa-

COMMENTARIIS INDEX.

Confessarius Eucharistiam occulta tantum confessio & non absoluto negare publice non potest. n. 24. ibidem.

Confessarius multos simul pueros audiens errat. n. 109. ibidem.

Confessarius in testem product⁹ se nil scire dicere potest. 14. ibidē. nō quia nescit, vt homo. 14. 2. sed quia nescit ita, vt reuelare possit. n. 143. et iam si superior præcipiat sub censuris, vt oē ea de re aliquid scientes id manifestet. 163.

Confessarius matrimonio cōiungere potest, quos nouit ad contrahendū illud impeditos. n. 144. ibidem. & ei quē nouit ex cōicatu cōicare, et iure antiquo. n. 145.

Confessarius non tenetur se ad pœnitentē perinde habere omnino, ac si eū non audisset. n. 146. ibidē, imo quoad ea, q̄ ad solū Deū & confessariū & cōfiteūtē p̄tinēt, perinde se h̄c debet, ac si aliud iciret: imo & quoad alia iuuat. 150.

Confessarius testari potest de his, quæ per confessionē nouit, si ea illi alia patuerunt via. n. 161. ibidem.

Cōfessario necessaria iurisdictio actualis. c. Placuit. n. 6. d. 6. sine qua nulla ē absolutio. n. 7. et extra Quadragesimā. n. 8. neq̄ sufficit illa, q̄ accipit a cōfiteētē

Confessarium eligendi consuetudo inualida. n. 13. ibidem. (n. 20. &. 26.

Confessariū eligunt episcopi & prælati exempti. 29. ibidē. & idē. n. 38.

Confessarium cui licet eligere, is eunī qui nō exerceat curam, eligere potest. n. 49. ibidem, quod sine licentia parochi facere valet. n. 58.

Confessariū eligere potest peregrinari permisus, nō tñ ab eo poterit a refusatō absoluī ibidē. n. 62. etiā ab epō fuerit peregrinari permisus. n. 63.

Confessarii tres cuilibet CHRISTIANO. n. 124. preterq̄ in episcopatu Romano speciali. 125. & intellige episcopū, vñ quali episcopū. n. 126. Excepe itē Papā. n. 127. sunt & alii multi. n. 128. ibidem.

Confessarius ordinarius quilibet presbyter est, sed non proprius. i. ordinarius actu iurisdictionem habens. 137. ibidem.

Cōfessarii eligēdi licentia electione prima finitur: n. 166. nō. n. 168. ibidem.

Cōfessarius contrarius pœnitenti in opinione abfoluet ne ipsum: c. Si quis. d. 7. n. 66. Abfoluet. n. 67.

Confessarius optimius de consilio, non præcepto eligendus. c. Sacerdos. §. Quod autem. dist. 6. n. 4.

Confessiorū, qui autoritate publica dānatī assident, quod munus præcipuum. n. 16. cap. fin. §. Quod quamuis. dist. 7.

CONFESSIO, qua utimur sacramentalis non fuit in Paradiso instituta in gl. principii. dist. 5. n. 1.

Confessio sacramentalis nō est iutis naturæ, nec fuit ante CHRISTVM passum, sed neq̄ iuri naturæ repugnat. n. 2. ibidem.

Confessio non est pars illius pœnitentiæ quæ virtus, vel actus virtutis est: sed illius, quæ sacramentū. n. 6. ibidem.

Confessio non est inueniūta Iacobi. n. 12. ibidem.

CONTENTORVM IN HIS

Confessio Achor judicialis, non sacramentalis.n.11.ibidem.

Cōfessionē audiēdi potestas data necessitatē induxit illā faciēdi.n.30.ibidē.

Confessio nunq̄ laico necessario facienda & interdū perniciose illā fieri in
gl.princip.d.4.3.parte.n.5

Confessio solis duobus sacramentis necessario præmittenda.n.41.ibidem.

Cōfessio integra sit omnium peccatorum.c.1.§.Cautus.n.1.d.5.intellige mor
taliū.n.2. alias non detectoru.n.3.

Confessio peccatorum sine contritione & sine attritione iusta detectoru nō
iteranda.n.4.ibidem.

Confessionis integratatis ratio necessario concludens nulla reddi potest.n.5.
ibidem.Sed lege id iusta est cautum.n.7.nempe a CHRISTO lata.n.8.

Confessio legitima per accidens aliquando non integra.n.12.ibidem.

Confessio & absolucionis informes validæ.n.30.ibidem.

Cōfessiōis legitimæ sedecim conditiones.c.Frates.dist.5.n.2.quatuor, qua p
te virtutis opus.n.3.tres,qua parte actus pœnitētiæ.n.4.quatuor inquātum est
confessio.n.5.tres in quantum est pars sacramenti.n.6.dux de bene esse.n.7.

Cōfessio peccati alternatiua, vel genericā, q̄ de veniali & que, ac mortali pōt
intelligi,nō satis simplex.n.9.& ideo tunc interrogandus pœnitēs.n.20.ibidē.

Confessionem nō efficere inualidam extraria,nec aliena peccata.n.13.ibidē.

Confessionis iteratio ex uno quinq̄ fontium oritur.n.31.ibidem.& quādo ex
defectu potestatis nascitur,sola illa sunt iteranda,ad quæ illius potestas non se
extendebat.n.32.

Confessio ex defectu cōtritionis iteranda.n.33.ibidem.& ratio pulchra huius
n.34.nisi dolor sit de omnibus cum proposito futura vitandi.n.35.& ita non o
nis informis confessio iteratur.n.36.

Confessio discreta sit, quoad verba, quoad circūstantias & narrandi modū.
n.53.ibidem.& etiam quo ad idoneū confessorium.n.52.

Confessio integratur confessorii percunctionibus.n.79.ibidem.

Confessio peccati personalis.n.94.ibidem (n.99.)

Cōfessiōis acceleratio cōmissio pctō cōsiliū.n.98.ibidē: nisi necessitas vrgeat.

Confessio fortis esto adeo,vt pudorem vincat ibidē.n.101.& pudore victus
Iuam captiuitatem fateatur.n.102.quod admoneat confessorius.103.

Cōfessio quandoq; fit ei,qui nō est presbyter. c.1.dist.6.in princip.n.72.im
& mulieri.n.74.de consilio.n.75.

Confessio raro, aut nunquam iteratur ob ignorātiā cōfessorii.n.97.ibidē:

Cōfessioni qualdam interrogations esse præambulas,quasdam subcuta
tieas.§.Diligens.n.9.ibidem.

Confessionis secretum maius,quam aliud. quia duplice lege seruandū.c.Sa
cerdos.d.6.n.34.

Confessionem sacramētalem, qui nouit, omnis eam celet.n.42.ibidē,etiam
qui casu vel

COMMENTARIIS INDEX.

qui casu, vel astu nouit. n. 43. etiam si, qui dixit, velit eam palā fieri. n. 44. Quia praeceptum hoc non semper in persona, sed super rem ipsam. s. confessionē cadit. n. 45

Confessionē reuelat, qui ait: peccatum reseruatū habes. n. 53. ibidē. & qui ait gratia peccata committi in ciuitate, ubi confessioēs audiuit, male facit. n. 44. & qui ait gratia mihi confessus est ille, reuelat. n. 55. & quod cōsulit ita, ut cōfici queat de cuius peccato cōsulitur. n. 57. & qui ait se absoluissc. &c. n. 58. & qui iocatur de peccatis in confessione audit. n. 59. & qui ait: tales non confitent, nisi venialia, male facit: licet non reuelet. n. 60. & qui ait illum nō absolu. n. 61. & 63. & qui publica peccata publicū peccatorem dicit sibi confessum. n. 62. & 66. confessionis reuelatoris diffinitio. n. 68. quod nō cōtinet eū, qui ait: illū a suis peccatis absolu. n. 69. Istamen violaret quando p̄ secretū natura: n. 71. & 73. Raynaldus nō reuelauit Thome cōfessionē. n. 73. non item alius quidam. n. 74. neq; qui ait: tale peccatum didici in confessione. n. 75. & 73. Imo quoniam cum fructu fit. n. 80.

Confessionē alterius audiens astu peccat, n. 113. ibidem. eam aliis postea reuelans magis: n. 114.

Confessio, etiam sine proposito emendandi sacramentalis. 122. ibidem, neq; ut celanda sit, oportet esse sacramentalē. n. 123,

Confessionis reuelatio ex se mala, vt mendacium. n. 140. ibidem.

Confessio, an ullo casu reuelari valeat, ibidē. n. 116. & cōcluditur, quod nullo. n. 117 etiam si sit de heresi cōmittenda. n. 119. neq; aliud crimen cōmittendū etiam si nō pœnitentia confitentē. n. 110. & n. 121. etiā si de occidendo Papa decretū. n. 125. & in huiusmodi casibus quid agendum. 124. Nam neq; dispensatio prodest. n. 130. neq; mortisuidens periculum. n. 135.

Confessionem odiosam fieri pessimum. n. 113. ibidem.

Confessio de cōfidentis licētia reuelatur. n. 151. ibidē. Nō quia per illā confessarius incipit eam scire, vt homo, cōtra communem, sed alia noua ratione. n. 155. Quia non detrahitur quidquam confessioni. n. 156. licētia tamē sit spontanea n. 157. & ad utilitatem temporaliū, vel spūalium grauem suā, vel alterius praestata. n. 158. non ad iocum. 159.

Confessionis probandæ necessitatī non fit satis per reuelationem peccati extra confessionem factam cōtra Cardina. S. Xysti. & multos alios. n. 152. ibidē. Imo est periculōsum. n. 153. & falsum noua ratione, 154.

Confessionis reuelatio facile probatur. 153.

Confessio & eucharistia sumi possunt ab his, qui loci, ubi se illi reperiūt, in colis conferunt. n. 65, c. Placuit. 6. dist.

Confessioēs in negocio pares sunt scholastici, mercenari, negotiatores, viatores & pegrini. n. 85. Li cetera sūt paria, quo ad licētiā & habitationē. n. 87. ibidē

Confessiones parochianorū, quoties illi volēt, audiat parochus: nisi aliis & que iustis impediatur, vel videat eis id non prodesse. n. 152. Quia vicarius dominū imitari

CONTENTORVM IN HIS

minū imitari debet.n.143.& quia pastor pascere.&c.n.144.ibidem.

Confessio præsidium singulare conseruandi, præmuniēdi & recuperādi gregis,n.145.ibidem.

Confessio alieno sacerdoti sine licentia facta nulla.n.175.ibidem.ergo iteranda.n.176.qualis est,quæ fit parocho sine villa superioris autoritate intruſo.n.177.qualis quæ parocho possessionem nondum adepto.n.162.qualis quæ parocho notorie a iure, vel ab homine priuato.n.179.secus si non notorie, quāuis id postea sciatur.180.qualis quæ inclusis, quis bona fide durante ab iterāda excusat.181.qua cessante licet teneantur peccata illis dicta iterum confiteri, nota men quæ medio tempore aliis fuere confessi.172.

CONFESSVS non absolutus iterum confiteatur.c.Placuit.dist.6,n.183.

Confessus laico etiam in articulo mortis iterum confiteatur.c.1.in principio dist.6.n.83.

Confessurū peccata in memoriam reducere oportere nullo iure cauetur expresso.c.fin.d.5.n.68.ratione tamen conuincitur aliquantam diligentia in hoc adhibendam.n.69.ab alio maiorē,ab alio minorem.n.71.nimia tamen malam n.72.Quanta igitur erit;n.73.&.n.80.quid quādo confitens ait se non satis cogitasse;n.83.Quid si hoc confessarius suspicetur;n.84.id ipsum de ignorantē qui peccauit, an sint peccata, diceridum.n.83.

CONFITēdi pudorē minuit pudor grauissimus malefacti.c.fin.n.93.d.5.

Confitendi licentiam dari parochiano & eius confessionem audiendi potestatem alii presbytero paria.c.Placuit.6.dist.n.42.

Confitendi alteri iusta causa non est erubescientia.n.149.ibidem, nisi quando timetur periculum tacendi aliquid necessarium,n.150.

Confitendi alii licentia facile concedenda.n.151.ibidem.

Confitendum optimo consilio.dist.6.in principio.n.1.nō præcepto.n.3.

Confitenda publice nō sunt peccata publica.c.1.in princip.dist.6.n.89.neq; p' illis necessario publica poenitentia subeūda.n.90.sed faciendū, vt publice appareat emendatus.n.91.alioqui Eucharistiam non accipiet.n.92.&.93.

Confitenda esse peccata interna, etiam si quis nulla habeat externa.n.12.dist.5.in gl.principii.

Confitendæ circumstantiæ in gl.principii.dist.5.tertia parte.n.4.

Confitenda omnia peccata etiam cordis.dist.6.c.fin.n.58.& quare.n.60.ēt reseruata.n.61.modo sint, vel dubitentur esse mortalia.n.62.nondum per confessionem detecta.n.63.quorum habetur memoria & scientia.n.64.Oblivio enim probabilis & ignorantia excusat,non alia.n.65

CONFITENS actum suo generē bonum in genere & circumstantiam, quæ nalum illum reddidit, in specie satisfacit.dist.5.c.1.in principio.n.107.

Confitentis mendacium, si est de mortali nondum detecto mortale est cap. in.dist.5.n.15.non de veniali, aut de mortali prius detecto, quæ confiteri pro posuit

COMMENTARIIS INDEX.

posuit.n.16. &c. i.7. propositum mutet, n.18. quod satisfacere videtur, qui in ipsa confessione illa negat. n.20.

Confiteens quæ nō peccauit, vel de quibus dubitat, an peccarit, noue ac capita liter peccat. n.16. ibidem: nisi bona fides excusat. n.27.

Confiteens scit se legitimie confessum, nec cit tamen se contritum. n.36. ibidem.

Confiteentium in excommunicatione consolatio. n.50 ibidem.

Confiteens principaliter, ut veniam impetrat satis confitetur lubens, quamvis timor infamiae ad id faciendum eum adigat. n.55. ibidem.

Confiteens vulgi confessiones ob indiscussionem conscientiae nō tam frequenter, quam scrupulosi putant iterandas. n.81. ibidem.

Confiteentem a confitendo excusat ignorantia, quæ a peccando nō excusaret n.82. ibidem.

Confiteentis displicentia quanta debeat esse. n.96. ibidem.

Confiteenti, cui non satis peccata displicant, quid faciendum. n.97. ibidem.

Confiteens sibi peccata imputet, non alii. n.104. ibidem, quod intellige principaliter. n.105

Confiteens, quo doctior, doctiorem requirat confessarium. c.1. dist.6. §. Caut. n.11. Quo item purior, puriorem. n.15. qđ verum est quantū ad ipsum confessarium. n.16. Quoniam hi subtiliora & obscuriora fatentur. n.14. &. 15. Quo item parochiani subtiliores sunt & subtiliora tractant, subtilior & doctior debet esse parochus. n.17.

Confiteens nullam, vel minimam tenetur acceptare pœnitentiam. n.97. c. Sacerdos. dist.6.

Confiteens taceat, quæ dicta confessarium de honestarent ibidem. n.116.

CONFITERI tenetur Papa secundum communem, imo etiam semel in anno secundum quosdam nouissimos. n.32. in gl. principii dist. c.

Confiteri tenetur Græci contra gl. in gl. principii. dist. c. tertia parte. n.1. & confiteri sunt soliti. n. c.

Confiteri non tenetur qui venialia tantum habet. n.18. ibidē. & ideo confiteri quidē poterant, sed non tenebantur A postoli post haustū spiritū sanctū n.19.

Confiteri homicidium nō expressa occidēdi voluntate satis dist. c. 1. in principio. n.62.

Confiteri habitu & vōce simulatis licet. 97. ibidem. Nam sufficit confessario ex relatione pœnitentis scire illum sibi subesse. n.98.

Confiteri quis uno verbo centum peccata potest, & altero centū altera. n.108: ibidem. & circumstantias eorum eiusdem speciei alio unico verbo eidem confessario. n.109. imo & alteri. n.110.

Confiteri frequenter laudabile. c. fin. dist. c. n.28. ibidem. siue eadem, siue diuer si. n.29. modo id faciat ex deuotione cum quieta conscientia sine inquietudine & rupulosa. n.30

CONTENTORVM IN HIS

Confiteri sua peccata nemo per interpretem tenetur, quāuis aliquando possit
n. 95. ibidem. & minus per scripturam, licet possit. n. 76. neq; ad scribenda pec-
cata ob memoriam. n. 87. nisi verisimile illi esset, se illa post non recordaturū
& nollet statim confiteri. n. 83. utile tamen id valde. n. 89.

Cōfiteri nemo tenetur peccata sua publice etiam publica. 91. ibidem, occulta
vero neq; possit, nisi tali casu. n. 92.

Confiteri non licet alieno parocho. c. Placuit. n. 1. dist. 6. Quod est verum ho-
die, olim cōtra. n. 2. &. 11. &. 23. confirmatur multis. n. 5. quo ad effectum absoluē
di, alioqui sic. n. 33.

Confitetur presbyteri omnes omnibus presbyteris. n. 12. ibidē, venialia. n. 30
& etiam mortalia. Quia ferc, quo ad illos consuetudo valere potest. n. 31. vel me-
lius, quia tacite illis conceditur facultas. 34.

Confitetur quis parocho alieno in octo casibus secundum cōmunicē. n. 75. ibi-
dem. Quorum secundus ineptus esse ostenditur. n. 76. quartus ad tertium re-
ducitur. n. 82. quintus reiicitur. n. 83. sextus limitatur. n. 97. octau⁹ aviris mag-
gnis repulsus saluatur. n. 103. &. 104. &. 105

Cōfiteri quis potest parocho suo in aliena parochia, siue regione. n. 34. ibidē
Confitentur & decimant mercenarii alibi, vbi seruit, alibi, vbi domicilium
habent. n. 94. ibidem, sed vbi iure debeant deciditur. n. 95.

Confiteri non tenetur proprio sacerdoti prius, quis ut alieno legitime confi-
teri possit. 107. ibidem.

Confiteri bis sua peccata nū possit quis lege humana obligari? n. 107. ibidem
& prius affirmatiua defendit & negatiua tenetur. n. 111. nisi ad id consensu te-
astringas. n. 115.

Confiteri tenentur bis peccata sua fere omnes monachi Cisterciensis ordinis
propter statuta sua, quæ defenduntur propter tacitum illum ordinē intratium
consensum. n. 109. ibidem.

Confiteri tenetur singulis mensibus monachi, etiam si nulla mortali teneant
culpa. 110.

Confiteſt quis alieno sacerdoti, si pprius est ignorans, sine ipsius licentia, quā
do potest obtineri a parocho. n. 138. ibidem, neq; superior adiri sine periculo .n.
141. vel quādo iusta causa cōfiteſti alteri nascitur ex parochi culpa .n. 144. &. 145.
tunc enim petita, licet non obtenta licētia potest .n. 146. secus quādo ex alia cau-
sa, vel nulla. n. 143

Confiteri non possumus alii sine licētia nostro parocho mortuo, vel excōmu-
nicato. n. 139. ibidem.

Cōfiteri ante Quadragesimā tenemur ea, quæ ita credim⁹ oblituros, vt tunc
ea non recordemur. n. 149. ibidem.

Confiteri monachis non licebat olim. n. 184. hodie tamen frequenter id lice-
n. 185. quod tamen probandum est. n. 187. ibidem.

CONSCIENTIAM

COMMENTARIIS INDEX.

CONSCIENTIA M etiam erroneam ligare.dist.5.c.1.in principio.n.53.
Conscientia contraueniens legi diuinæ naturali contrauenit.n.77. ibidem, licet
non ita legi superiori repugnans.n.78.

Conscientiam qui contra suam, vel animi dubietatem agit legem transgredi
tur naturalem.c. Si quis autem.7.dist.n.22.& quomodo id ducatur.n.23.

Conscientiam contra suam etiam erroneam nemini vlo casu agere licet.n.86
ibidem, etiam prælato præcipiente.n.95.

Conscientia forum tangit.c. Inquisitioni , de sente.excōm.&c. Dominus, de
secund.nupt.n.91.ibidem.contra Adrianum.n.92.

Conscientia forum nemo sortitur ratione delicti.c. Placuit.dist.6.n.83. neq;
per solam sine domicilio habitationē etiam annalem, vt quia ob bella i alio lo
co habitat.n.89. Nam neq; quasi domicilium querit.n.90. si modo alibi domi
cillum habet.n.91.& non longe ab illo habitat.n.92. resoluuntur omnia.n.96.qd
nullo iure, sed sola consuetudine probatur.n.100.

Conscientia dupliciter deponitur.c. Si quis autem.7.dist.n.115.

Cōsciētia erronea sēp ligat, vel ad sui depoēti, vel ad sui executionē.n.120. ib

Conscientiam contra suam iudex nunq iudicat.n.123.ibidem. licet recepius
videatur iudicem aliquando aliter iudicare secundum conscientiam publicam
q iudicaret secundum scientiam priuatam.n.129.

Conscientia offendit, vel dubietatis animæ exequutæ circumstantia confite
da secundum Adriānū.n.113.ibidem, imo non confitenda, saltē expressim.n.136:
CONSECRANDI potestatem neq; tolli, neq; minui posse ab vlla crea
tura pura.c. Placuit.dist.6.n.14.cuius vna ratio.n.44. quæ confutatur.n.45.&. 46
altera ratio.n.48.

CONS Vetudo legi cōsona nil obligatiois nouæ illi adiicit.di.5.c.1.i pri.n.79:
CONTRITIO sine confessione actuali delet peccata, non tam en illa sine
actuali vel virtuali confitendi proposito contingit in prefat.dist.5.n.2

Contritio peccatorum semel contritorum, vel quia contrita esse probabiliter
putantur, non necessaria in gl.principii.dist.5.3.parte.n.10. Imo neq; nondū cō
tritorum, quoties illa memoriæ ocurrunt ea plene ac ad praxim accommodan
ti.n.12. Nam neq; contritionem se habere ullus nouit.n.11.

Contritioni, aut confessioni nullum certum tempus lege diuina præscriptū:
n.27.ibidem.

Contritio & confessio iam morituro necessaria.n.29.ibidem, cōmunicaturo
item quidquid Thomasa Viꝝ deujet.n.30.necessaria item danti & accipienti
quodcumq; sacramentum.n.32. Quare mortaliter peccat, qui in mortali sacra
menta suscipit, aut confert.n.33. Ideo haptizando adulto necessaria contritio v
saltem attritio.n.34.& confitens sine contritione, vel attritione absolutionē sus
cipiens noue peccat.n.36.& q nostra ætate confirmat adulti fere omnes morta
liter peccant, dum confirmantur.n.36.& ideo confirmantes episcopos difficile

hodie

CONTENTORVM IN HIS

hodie a peccato excusari. 37. & matrimonij contrahentes omnes fere noue pccare. n. 3. Hoc ipsum & fere ones qui minores ordies suscipi ut admittere. n. 39. CONuersum a verso differt sicut totum a parte. c. fin. §. Quod quis. dist. 7. n. 3. quod non est vsq; quaq; verum. n. 4.

COPVLAM tam ordinariam quam extraordinariam coiugum. & alioru longe differe. dist. c. c. 1. in princip. n. 120. n. 4.

CREDERE quis potest aliquid ad vnum effectum & non ad aliud. c. Si quis autem. 7. dist. n. 103. quod septeni probatur exemplis vsq; ad. n. 109.

Credere quis potest aliquam suam esse coniugem, quoad reddendum debitum & non quoad exigendum: sed non contra, saltem iuste. n. 112. ibidem.

Credens aliquid esse peccatum non potest illud iuste agere, etiam superiore precipiente. 119.

CRIME N qui nouit committendum, quid faciat. dist. 6. c. Sacerdos. n. 23.

CVRAM iustam omni negocio adhibendam. c. fin. dist. 6. n. 70.

Cura, quam innatus affectus promovet, vt plurimum maior. n. 74.

D

DAVIDIS non omnia imitanda. in gl. principii dist. 5. tertia parte. n. 13. DECIPIER E se cōtrahentibus licet. c. Qualitas. dist. 6. n. 26. non tñ viro bono. n. 27. Ergo neq; vlli alii. n. 23. imo neq; velle decipere. n. 30. Ergo si deceperit, restituat. n. 31 nisi iusti precii latitudo non excedat. n. 34. Quomodo ergo iura contraria intelliguntur. n. 21.

DELEGA tus simpliciter absoluit ad cautelā cōtra gl. in principio d. c. n. 29.

Delegatus inferioris subdelegat, si facultatē habet subdelegandi. c. Placuit. dist. 6. n. 70. quod ampliatur. n. 71.

DETRAHERE non videtur, qui profuturo vt pro sit, alterius crimen reuelat. c. 1. in princip. dist. 6. n. 80.

DEVS natura clemens bonos vltra condignum remunerat, malos citra cōdignum castigat. c. 1. dist. 7. n. 2.

DEVS omnia nouit notitia simplici, nō itē approbatua. c. 1. §. Séper. d. c. n. 6.

DIFFERENTIA inter vtrūq; ius raro admittēda. c. Qualitas. d. c. n. 43.

DOCERE rudem facilius, quam docere vera eum, qui falsa est doctus. c.

Si quis autem. 7. dist. n. 98.

DOCTORIS dictum secundum legem, quam allegat, intelligendum. c.

Qualitas. dist. 6. n. 39.

Doctori etiam illustri de consuetudine affirmanti non creditur. c. Placuit. dist. 6. n. 133. neq; glossa. n. 139. neq; maiori parti doctorum. n. 190.

DOLOR peccatorū timore penarum principaliter cōceptus peccata nō delet. c. 1. dist. 7. n. c.

Dolor nō est lexio, sed illius sensus. c. fin. §. Si quis. dist. 7.

DOMICILIUM cumulare & mutare diuersa. c. Placuit. d. 6. n. 77.

DVBIA

COMMENTARIIS INDEX.

DVBIA in re superiori parendū quidē, sed nisi dubietate reiecta, saltē ad illum effectū non pareri iuste.c.Si quis aut.d.7.n.114.

Dubietas animi æque, ac conscientia erronea depōni potest.n.96.imo cæteris paribus facilius.n.96.& ideo non excusat a superioris præcepto implendo licet illa durante illud impleri non possit.n.100.ibidem.

Dubietatis ratione nō peccat, qui credit quam sequit̄ opinionē esse verā. n.43. licet alio respectu frequēter peccet.n.52. Nā & verā eligens aliquando peccat.n.51. excusat̄ autem qui falsam sic & sic eligit.ibidem.

Dubietatis, vel formidinis ratiōe tūc demū peccatur, quādo illæ in specie & in ipsa operatione occurunt.n.61. non tamē resert, an ex parte appetētia, an ex parte rationis nascantur.n.63.ibidem.

DVBIO peccādi, qui se exponit peccat.n.4. & ideo quod dubitat̄, an sit mortale, an veniale confitendum est.n.5:ibidem.

Dubio peccandi se obiiciēs tale peccat, quali se periculo exponit, si periculū in specie proponitur,c.Qualitas.d.5.n.13. Iecus si in genere.n.19.

DVBITANTEM nō excusat superioris præceptū, si dubietatē cū credulitate non cōmutet.c.Si quis autē.dist.7.n.21.

DVBIVS an liceat agit vñā e duobus cōtrariis, de quorū quolibet dubitat̄ an liceat:n.93. cōcludit̄ nō posse.n.94. nisi prius deposita dubietate.n.99.ibidē.

E

EADEM pauca & multa respectu diuersorū.c.1.§.Defleat.dist.5.n.9.

ECCL Esia vna vnius debet esse sacerdotis.c.1.in principio.dist.6.n.95. & raro penes mltos eiuscura solida.n.96.

Ecclesia non ligat quem ad nimis difficile.c.Placuit.dist.6.n.113.

Eligere dignū sufficit, quando primus respectus onerū est, nō honorum.n.5.§. Quod autem.c.Sacerdos.dist.6.

ELIGENS eum, quē sola confessione nouit indignū, vt peccat̄, ita peccati p̄tēnas luat.c.Sacerdos dist.6.n.147.

EPISCOPIS ac pro episcopis rectius esse castigare in malo statu perseuerantes, etiā qui confessi cōmunicarunt, quam scrupulose querere, cui sunt confessi, qui in bono manēt statu:n.86.ibidem.

Epistolam cuius tenorē nescias deferre nōnūquam stulti;cā vero si acceptas aperire perfidi.n.22.ibidem.

ERASMVS pro confessione in gl. principii dist.5.n.16.

EVCHARISTIAM nō decet recipere statim post confessionem in anni si-
ne factam.cap.1.§.Caveat.d.5.n.1.

Eucharistiam hæreticus non ministrat.c.1.3.Laboret.dist.6.n.2.

Eucharistia olim de præcepto ter in ānd sumenda.c.Placuit.dist.6.n.157. quā
quouis die Dominico consilium est sumere.158.

EXCEPTIO, qua in antiquā ius redditur, amplianda. cap.1.dist.6. §.Laboret.

CONTENTORVM IN HIS

n.16. Qualis videtur omnis exceptionis veræ exceptio. n.17.

Exceptio regulam firmat. n.13. non in casu simili. n.14. & etiam si per dictiones loquatur taxatiuā. n.15. ibidē.

EXCOMMUNICA TVS prius ab excōmunicatiōe, quā a peccatis soluendus. c.1. §. Cautus. dist. 5. n.24.

Excōmunicati professio valida. n.25. matrimoniuū item. n.26. missa item. n.27 & confirmatio. n.23. ordo item. n.29. Ergo & confessio & absolutio. n.30. ibidē.

Excōicatus se prius absolui a peccatis permittens, quā ab excōicatione soluat peccat. c. Fratres. dist. 5. n.38. nisi ignorātia excusat. n.45. Si tamen se posse ab solui putet, absolutus est. 47. non aut si se putat non posse absolui. n.48.

Excōmunicato, etiā quoad Deū absoluto ecclesia nō comunicat. n.39. ibidē.

EXCOMMUNICATIO tollit omnē communionē exteriorem. n.43. & aliquādo interiorem. n.43. nisi sit iniusta. n.44. ibidē.

Excōicati, qui se p̄babiliter ignorat excōicatū, ipetratio valida. n.46. ibidē.

Excōmunicatus mortuus quomodo absolvitur. c.1. d.6. in princip. n.55.

Excommunicatū non vitare regulariter leuius, quam nō vitare interdictū, vel suspensum, in quibus vitandi sunt. c.1. dist. 6. §. Laboret. n.13.

Excōmunicationis absolutio non est sacramentalis. c. Sacerdos. d.6. n.94. & ideo clericus qui uise eius capax. n.95.

Excōmunicatum peccatorē vel irregularem putare se & quo ad alia potest & nō quoad alia. c. Si quis autem. dist. 7. n.110

EXHORTATIO ad confessionē celandā. c. Sacerdos. d.6. n.83.

EXTERRITORA non augent, neq; minuunt bonitatem, vel malitiam interiorū, c. Si quis positus. dist. 7. n.26.

EXTRAUAGANTIS. Ad vitanda. tenor. c.1. §. Laboret. dist. 6. n.11. Cuius tenor varius. n.12. & extendenda. n.24.

Extremo ab uno in alterum difficultistransitus c. fin. §. Qd̄ q̄uis. d.7. n.15.

F

FAMA propria magis, quam aliena seruanda. c. Fratres. d.5. n.90.

FIDES, siue credulitas ēt sine sciētia certitudinē parit. c. Si quis. 1. d.7. n.20

Fides vel credulitas sola volūtate perditur. c. Si quis autem. dist. 7. n.123. licet non sola voluntate, sed adiuncto illi aliquo motiuo queratur. n.124. •

FORNICATIONEM simplicem nō esse mortalē dicere hæreticiū. Nam cōtra ius naturæ. dist. c. cap. 1. in princip. n.119.

Fornicationē ob continuatā etiam hodie deponi clericū. n.121. ibidem.

FORVM exterius duplex, penitus exterius & mixtū. c. Si quis aut. d.7. n.17

FRANCISCVS a Victoria eum aliis duobus sui ordinis laudatur. dist. 5. cap. 1. in princip. n.32.

FREE quenter fit, quod bis fit. n.43. ibidem

G

GABRIEL

COMMENTARII INDEX.

GA BRIE L in intelligendo Augustino lapsus.c. Fratres.d. c. n. 67.

Gaudio cum nimio facta non valere.c. fin. §. Quod quamuis. n. 9.

Genesius Sepulveda laudatus omittitur.c. Sacerdos. dist. 6. n. 26.

GLADIUM quis dicitur accipere.c. Contrariū. dist. c. n. 10.

GLORIA de æterna secura tria hominum genera moriuntur.c. Si quis. 1. dist. 7. n. 16. & c. Si quis aut. dist. 7. n. 1. non securitate, quam scientia parit, sed q̄ fides & credulitas. n. 2.

Gloria non datur nisi gratiam habenti.c. Si quis. 1. dist. 7. n. 17. quā nemo nouit se habere humanitus. n. 12.

Glossa secunda emendatur.c. Placuit. dist. 6. n. 123.

Glossa prima emendatur.c. Placuit. d. 6. n. 106.

Glossa emendatur.dist. 7. in principio. n. 1.

GRATIA in qua monachus genere nobilissim⁹ monachū & nobilē exprimitur ob hoc non invalida. dist. c. c. 1. in princip. n. 63.

Gratia reformatio valet tacitis, q̄ oportuit exprimi, si ea in reformata expressa fuerunt. n. 105. etiamq̄ coram alio Romano Pontif. reformatio facta fuerit. n. 107. ibidem.

Gratia, quā condonatur delictum non facta mētione similis cōdonati, nulla cap. 1. §. Tanto. dist. c. n. 2.

GRATIA nūsegregia modestia in præfat. dist. c. n. 1.

Gratianus male intelligitur in principio Decreti in gl. principii. dist. c. n. 9.

Gratiani opinio omissa. 6. dist. §. Quod autem sub. c. Placuit. n. 1.

H

HABITUS malus non solum in malū incitat habentē, sed etiā a bono cōtrario retrahit.c. fin. §. Quod quamuis. n. 13. dist. 7.

HÆRETICUS non est quis ob dubitationē subitā, siue subreptitiam sicutem hereticus mortaliter.c. Si quis autē. 7. dist. n. 19.

HILARIOnis iamiam morituri verba.c. Si quis. 1. n. 19 dist. 7.

HOMICIDIŪ pridē factū non esse morte dignū. d. c. c. 1. in princip. n. 126.

HUMILITAS siue modestia exterior nō videt substantialis cōfessiōi. n. 11. c. Fīs

I

(d. c.)

IDEM ignis purgat & cruciat damnatos. c. fin. §. Si quis. d. 7. n. 19. frigore quoq; purgari verisimile. n. 20.

IDEO vox illatua.c. Falsas. d. c. n. 22.

IGNORANTIA probabilis excusat, non probabilis minuit, auget affectata. dist. c. cap. 1. in princip. n. 87.

In notoriis neq; citatio, neq; sententia necessaria. c. 1. §. Laboret. dist. 6. n. 19.

INVESTITIA omnis peccatū mortale, nisi imperfectio, vel paruitas excusat.c. 1. §. Caueat. dist. 6. n. 10.

Indulgentias histantū prodesse, qui Deo in hoc saeculo satisfatere vere proponunt opinio non contēnēda. n. 32. c. Si quis. 1. dist. 7.

D. INSTRV.

CONTENTORVM IN HIS

INSTR Vmentū pro dote præsumit altero prius.n.131.d.7.c. Si quis aut.

INTELLECTVS.l. Si diutino. ff. de pœnis.d.5.c.1. in princip. n.124.

Intellectus.c.1. de pœnitent. c.1. §. Ponat se. dist. 5. n.16.

Intellectus.c. Qualitas.d.5.n.4. in. eod.c.

Intellectus.l. In. causæ. 2. §. Item Pôponius. ff. de minoribus & l. Item si precio
§. sin. ff. locati discutitur. n.42. ac verus & nouus datur. n.44. ibidem.

Intellectus seu ratio quare sic statutū in .c. Cum dilecti. de éptio ibidē. n.46.

Intellectus nouusc. Sacerdos.d.6.&c. Omnis. de pœnitē. & remiss. ibi. n.50:
& alius nouus contra Panor. n.79. ibi.

Intellectus.c.1. de pœnitē. queritur. n.87. primus est, q̄ ad exterius tantum
forū pertinēt. n.83. secundus q̄ ad vtrūq; n.100. primus defēditur & fortificat̄
n.93. &. 94. &. 95. volenti tamen ob publica peccata publica imponitur. n.98. sed
nouā ratiōe. n.108. Tertius intellectus verus sed nō literē germanus. n.100. ibi.

Intellectus.c. Significasti. de adulter. quoad vnū propositū. n.127. & iterum
quoad aliud. n.167. ibidem.

Intellectus.c. Nemo. de Simonia & reconciliationes omnes non esse confes-
nes. neq; per eas fieri. n.128. ibidem

Intellectus pulcher & clarus. §. Quod autē. c. Sacerdos. dist. 6. n.3.

Intellectus.c. Placuit. d.6.q.2. n.170. ibidem.

Intellectus. c.2. de pœnitent. & remiss. lib. 6. discutitur. c. Placuit. d.6. n.31.
melius. n.36. datur primus. n.39. secundus. n.40. tertius. n.43. ibidem.

Intellectus.c. finalis. §. Cæterū. de off. delegat. n.73. ididem.

Intellectus.c. Questi. 16.q.1. n.91. ibidem.

Intellectus.cap.1. de celeb. miss. quoad propositum huius cap. n.93. ibidem.

Intellectus verus gl Cle. 1. de priuileg. n.87. ibidem.

Intellectus.l.2.C. vbi de crimine agi. opor. n.89. ibidem.

Intellectus gl.6.c. Omnis. de pœnit. a multis perperā excussæ. n.117. ibidem.

Intellectus germanus cuiusdā determinationis Parisiacæ. n.121. ibidem.

Intellectus pulchret. Cle. Ne in agro. §. Sane. 2. de statu monach. n.122. & alter
tangitur. n.110. ibidem

Intellectus.cap.fin. de pœnit. & remiss. n.129. ibidem.

Intellectus.c. Omnis. de pœnitē. quoad vnū propositū & quoad aliud. n.132.
alius secundū quē illud posterius limitatur per prius. n.147. ibidem.

Intellectus concilii Florentini & decreti Eugenii. §. Quartum est. n.138.

Intellectus cois.c.2. de pœnit. d.7. efficaciter confutatur. ibi. n.4. & etiā intelle-
ctus. gl. n.6. datur nou⁹, sed germanus. n.10. verbū præsumimus pro certo cre-
dimus poni. quartus accommodatur. n.15

Intellectus illius Euangelici: Nolite iudicare & nō iudicabimini. n.12. Quo
fit vt suspicio vel præsumptio de aliqua mala, q̄uis illegitime concepta non sit
mortale. n.13. & sicut a male concipiendo cauere sanctū ita omnē talē malū con-
ceptum credere mortalē pestilens est. n.14. ibidem.

Intellic-

COMMENTARIIS INDEX.

- Intellectus nouus vnius particulæ prædicti cap. ibidem. n. 27.
- Intellectus verus illius versiculi: Ad præsens oua cras. &c. & similium. n. 29.
- c. Si quis autem dist.
- Intellectus dicti Innocet. in c. Ad audiētiā de homicid. parū a Panor. & aliis posterioribus intellecti. n. 38. ibidem.
- Intellectus cap. 1. de hæretic. n. 49. ibidem.
- Intellectus cōmunis. c. Quia circa de consang. & affi. cōfutatur efficaciter. n. 69. & verus & germanus accommodatur. n. 73. ibidem.
- Intellectus nouus illius A postoli: Omne quod non est ex fide. &c. &c. fin. de præscript. n. 25. ibidem.
- Intellectus. c. Dominus. de secund. nupt. ab Adriano accōmodatus confuta-
tur. n. 90. alius item coloratus confutatur. n. 93. & tertius item coloratus ponitur
n. 99. sed confunditur. n. 101. Quartus nouus & verus. n. 102. ibidem.
- Intellectus. c. Inquisitioni. que ad vnum propositū. n. 116. & quoad aliud. n. 117
& aliud. n. 122. & ad aliud. n. 125. & ad aliud. n. 126. ibidem.
- Intellectus uno verbo enucleatus. c. fin. d. 7. ibi. n. 5.
- Intellectus illius dicti: peccata te derelinquunt, non tu illa. n. 3. ibidem.
- Intellectus contextui germanus ac verus. n. 10. ibidem.
- Intellectus. §. Quod quāuis. c. fin. olim probat⁹ omittitur & etiam cōmunis,
at nouus & clarus ānectitur. n. 1. ibidem.
- Intellectus Card. c. Idcirco. d. 7. olim probatus nunc omittitur ibi. n. 2.
- Intellectus. c. Laudabilem. vt lite pendet. c. Si quis autem dist. d. 7. n. 127. ibidem.
- IOCARI nō licet habitu monachali. c. Sacerdos. d. 6. n. 110. nec verbis sacris
neq; concionādo. n. 111. & ideo Pasquillus Romanus & alii multi errant. n. 112.
- JOHANNES Gerson laudatur. c. Placuit. dist. 7. n. 112.
- IRREGULARitate non sublata peccatum tollitur. c. 1. §. Caveat. d. 6. n. 26.
- Irregularitas omnis iure positio. c. 1. §. Quibus. d. 7. n. 10.
- Irregularitatis contrahendæ casus. n. 39. c. Si quis autem dist. 7.
- IVDICES chartularii qui. c. Placuit. d. 6. n. 14.
- Judicium, quibus iurisdictio insolidum est, quilibet pōt qđ vnuſ. n. 60. ibidē.
- Judicē nō semp̄ portet credere ius esse parti pro qua pronūciat: sed satis est,
qđ credat pro eo esse pronunciandū. n. 133. c. Si quis autem dist. d. 7. quāquā vt amico
gratificetur vtrunq; est necessariū. n. 134.
- Judicaturus præ cognoscito. c. 1. §. Caveat. d. 6. n. 2.
- Judicandi cui potestase i quoq; & cognoscendi esto, nō cōtra. n. 3. ibidem.
- IVRIS Dictionis potestas duplicitur habetur. c. Placuit. d. 6. n. 16.
- Jurisdictio nulla sumitur a partibus contra Tho. a Vio n. 27. ibidem.
- IVS diuinū nō omne est naturale. n. 7. super gl. principii. dist. 5.
- IVS naturale quid noue finitum in gl. princip. d. c. n. 3.
- IVSTITIA diffinitio vera & clara interpretatio vbi. n. 63. in c. Si quis autem dist. d. 7

LEO

CONTENTORVM IN HIS

L

LEo vir elegans.c. Qualitas.dist.s.n.16.

LLEX de baptizando diuina: sed nō naturalis in gl.princip.d.s.n.2.

Lex de baptismo nō obligat ad semper in.; parte.gl.prædictæ.n.2. Vnde nō simul ac cōuerſi,fuerunt & baptizati Martinus,A mbroſius & Cōſtātinus.n.28

Lex generalis non addit malitiā peccato ſpeciali lege prohibito. dist.s.c.1.in princip.n.74. Et ideo nec lex de conſcientiæ non contraueniendo.n.75.

Lex minor maiori concurrenti ſecum cedit.n.95.ibidem.

Lex de continentia ſacerdotum honestiſſima.n.10.c.Negocium.dist.s.

Lex minor etiā naturæ maiori cedit. & ideo lex de vita proximi feruāda legi de fama ipſius non lēdenda.c.Sacerdos.d.6.n.25.idem.n.30.

Lex ad aliū caſum cum ſua pœna extenditur.n.49.ibidem.

Lex diuina poſtiua quandoq; præstat diuina naturali.n.139.ibidem.

Lex ratione ſola diſtinguitur.n.162.ibidem.

Lege quæſita uon tam adhærent,ſicut quæ factio noſtro queruntur.n.134.ibi.

Lege humana non potest quis obligari ad omnia,ad quæ voto potest teneri.

c. Placuit.dist.s.n.116.

Lex posterior limitatur nōnunq; per priorē.n.146.ibidem.

Leges aliquot naturæ diuinitus Hebreis mollitæ.n.29.

LIBELLVM famolum cōponere, aut repertum palā facere graue peccatum.c.Sacerdos.dist.s.n.5.& grauius famā lēſam nō restituere.n.6.nontamē quia violat ſecretum, ſed quia repertū publicat.n.7.

LIBER de pœnitentia nōnuliſ videt non eſſe A ugustini.in Gratiani prin cipio.dist.s.n.2. Vt cunq; tamen ſit, viri eſt pii & erudit.i.n.3.

Libero arbitrio caret quis in articulo mortis. c.fin.dist.7.n.1. etiam penitus quandoq;.n.3. ſicut ſemper impeditur valde.n.4.

Libero arbitrio carens nec bene, nec male de Deo meretur. n.2. ibidem. & adeo debile potest eſſe, ut mortaliter peccare nequeat.n.3.

LICENTIA reuelandi confeſſione non datur, niſi iusta de cauſa & utili ac honorifica conſitenti.c.Sacerdos dist.s.n.125.

Licentia & gratia mortuo concedente non moritur.c. Placuit.d.6 n.30. & .36.

Licētia cōſitendi, an morte concedentis moriatur.n.161.cōcludit nō mori.162

Licētia cōfessionū audiēdarū ſtudēdi & ordines accipiēdi & celebrādi iloco nō ſacro & indulgētia nō expirāt morte cōcedetis, neq; vlla gratia facta.n.163.

LITERAS alienas aperiens peccatū iniuſtitiæ admittit.c. Sacerdos.d.6. n.11. & violat legatos mutos.n.12. & capitaliter peccat, ſi vt noceat grauiter id fa ciat.n.13. vel ſi noceat.n.14. nontamen ſi de conſenſu mittētis id faciat.n.16. ſaltē tacito.n.17. nec ſi publica id autoritate finit.n.18. Exempla alia.n.19. venialiter peccat curiosus.n.20. Capitaliter autem, qui malo animo aperit.n.21.

LOCATIONEM ad decem annos ad longū dicitēp⁹.n.5.c.1. §. Defleat.

dist.s.

COMMENTARIIS INDEX.

dist.5.i.mō & ad locationē ad cuiusuis hominis vitā.n.6.

Locorum distantia non pauca operatur.c. Placuit.dist.6.n.98.

L V X V R I& plures, quam sex species vulgatae & illarū specialiores inueniuntur species dist.5.cap.1.in princip.n.114.

M

MAior qui melior dist.5.cap.1.§. Ingratus.n.2.

Maius est, quo stamus, quam quo lapi erigimur. §. Tanto.n.6.ibidem.

Maia multa esse ob solā loci circumstantia.c. Qualitas.dist.5.n.23. ob solā itē personæ.n.24.ibidem.

Malo non resistendum, altera maxilla parada quando.c. Contrariū. d.5.n.11.

MANVS impositio super absoluendi caput neq; substantialis, neq; præcepta, interdum mala.n.29.c.1.in principio.dist.6.

MATRIMONIŪ cōtrahēdū testimonio vnius ipedit.n.27.c. Sacerdos.d.6.

Matrimoniu nullū nō ratificatur sola dispensatione legitima superueniēt.

c. Si quis autē.dist.7.n.70.

Medendæ animæ cura parua corporis vero magna. d.5.c.1.in principio.n.94.

Medicus qui non potest consulere quiddā ægrotō, potest ei dicere sine peccato se aliorū opinioni adhærere posse.c. Si quis aut.d.7.n.75.

MENDA ciū omne peccatum, mortale vero, qn̄ notabiliter proximo nocet. n.19.c. Qualitas.dist.5.

Mendacium omne in iudicio dictū mortale.c. Fratres.dist.5.n.20. in pertinentibus ad iudicium, non in aliis.n.14. siue iudex sit, siue pars quæ metitur.n.21. &. 22. & tria quotidiana corollaria.n.23.24. &. 25.

Mendaciū quid & nullā ob causam mentiendū.c. Si quis.2.d.7.n.7.

MERCANDI ars vitiis carens vtilis.c. Qualitas.d.5.n.4. &. 5. nulla legē veitia.n.6. digna mercede.n.7. fine honestari potest honesto.n.9.

Mercandi duo geneta.n.8.ibidem.

MERCIVM in mare propter vini tēpestatis iactus inuolūtarius.c. fin.5.

Quod quis.d.7.n.11. Quia & voluntas coacta nō est simpliciter volūtas. n.12

MILES quis & negociator licite fit.c. Si quis aut.7.dist.n.17.

MILITES aquibus abstinebunt.c. Contrariū.dist.5.n.3.

Milites mala intēt. òe iusta bellā bellātes peccat, sed restituere nō tenent.n.6.

MILITARE an licet.n.9.ibidem.

MONERĒ nemo tenet eū, qui peccat ob ignorantia iuris saltē humani.

q; ipsū a peccato excusat, si tertii præiudiciū nō vertit. c. Si quis aut. d.7.n.71.

inīo aliquā monere malū esset.n.72. Idem de ignorantia facti probabili.n.73.

Monitionē consiliū non præceptū iuri peritis esse in gl. princip.d.5.; ptc. n.42.

MONACHI ordinis Cisterciensib; peccata sua cōfiterit tenentur, ppter statuta sua, q; defendūt ob tacitū illū ordinē intratiū cōfētū n.109.c. Placuit.d.6.

Monachis nō licet olim cōfiteri. ibi.n.184. hodie tñ id licet.n.185. q; dñ p̄bā dū est.n.187.

D iii Mona-

CONTENTORVM IN HIS

Monachis, ne dēlicatissimā opera, quibus ut plurimū ad vanitates homines
vntūtar, faciant, est consulēdū. c. Negociū. n. 26. dist. c.

MORBI corporis & vitii animi medela lōge diuersa. c. i. d. c. §. Caut⁹. n. 6.

MORE diuino diuinā & more hūano hūanā legē tolli. n. 8. c. i. d. c. §. Tāto. n. 8.

MORI semper licet possimus, non tamen ideo semper in mortis articulo
sumus in gl. princip. dist. c. 3. parte. n. 16.

Morituris absentia eorum, quos valde secundū carnē diligunt, vtilis. c. fin.
§. Quod quamuis. dist. 7. n. 17.

MORTIS in articulo cōstitutus quilibet a quolibet presbytero a qui-
busuis absoluītur. cap. i. in princip. d. 6. n. 7; & ratio huius. 86. nīsi alia ratione
sit phibitus. n. 37.

Morte instantē cācodēmones infestare. n. 26. c. Si quis. i. dist. 7.

Mortis in articulo cōstituto intimanda est pœnitentia, non imponenda, imo
imponenda. n. 33. ibidem.

Mortem proximi verisimile, tam spiritualē, quā corporalem impedire tene-
m. i. r. c. Placuit. d. 5. n. 156.

Mortuo non tenemur illico exhibere quo vitæ restituatur etiamsi præstare
id possumus in gl. princip. dist. c. parte. 3. n. 15.

Mortis cogitationem vtile esse plurimis probat testimoniis. c. Idcirco. d. 7. n. 4

N

NATVRA pro inclinatione & impulsu nature. n. 44. c. Qualitas. d. c.

NAVARRORVM rex Gallis præfectus. c. Contrariū. n. 16. dist. c.

NEGAtiūx natura & significatio illius vocis aliquis. c. Placuit. d. 6. n. 32.

NEGligentia grauis, non leuis est mortalis. c. Contrariū. d. c. n. 19.

Negligētia cuiuspiā nō perit ius collegæ, vel superioris. c. Placuit. d. 6. n. 140

NEGociatio res indifferēs mali habet speciē. c. Qualitas. d. c. n. 10. fine qui
lucrū est, de honestatur. n. 11. alio fine bono decoratur & meliori magis. n. 12.

NEGOClator peccat, qui mercatūrā illis vitiis, quibus ut plurimū fēdat
miseret. n. 1. & . 25. ibidem. At honestus sua mercede dignus. n. 3. sed diues effect⁹,
quietat. n. 14.

NEmo tenetur præcepto Dominū diligere, quantum potest. d. 6. in princip.

O

OBLIGAtus simpliciter statim soluere debet in gl. princip. d. c. part. 3. n. 17.

Obligatus ex delicto interesse statim restituat, pœna non itē. n. 22. ibidē.

Nam pœna etiam ipso iure debita ēt in conscientiæ foro nō debet. n. 23. ibidē.

Obligatio ex contractu secundū mentē contrahentiū ligat, obligatio vero le-
gis secundū legislatoris. n. 20. ibidē & contrahentium quidem mens indubio
ad tempus præsens refertur. n. 22.

Occultū nullatenus probabile castigatur contra Thomā. n. 27. ibidē.

OCC Vltā ob intentionem tantū malū non punit ecclesia in d. gl. n. 26. i. pte.

Occulta

COMMENTARIIS INDEX.

: dist. c. iiii & ad locationē ad cuiusuis hominis vitā. n. 6.

Locorum distantia non pauca operatur. c. Placuit. dist. 6. n. 98.

L V X V R Iæ plures, quam sex species vulgatæ & illarū specialiores inueniuntur species dist. s. cap. 1. in princip. n. 114.

M

MAJOR qui melior dist. c. cap. 1. §. Ingratus. n. 2.

Maior est, quo stamus, quam quo lapsi erigimur. §. Tanto. n. 6, ibidem.

Mala multa esse ob solā loci circumstantia. c. Qualitas. dist. s. n. 23. ob solā itē personæ. n. 24. ibidem.

Malo non resistendum, altera maxilla parada quando. c. Contrariū. d. c. n. 11.

MANVS impositio super absoluendi caput neq; substantialis, neq; præcepta, interdum mala. n. 29. c. 1. in principio. dist. 6.

MATRIMONIŪ cōtrahēdū testimonio vnius ipedif. n. 27. c. Sacerdos. d. 6.

Matrimoniu nullū nō ratificatur sola dispensatione legitima superueniente. c. Si quis autē. dist. 7. n. 70.

Medendæ animæ cura parua corporis vero magna. d. c. c. 1. in principio. n. 94.

Medicus qui non potest consulere quiddā ægrotō, potest ci dicere sine peccato se aliorū opinioni adhædere posse. c. Si quis autē. d. 7. n. 75.

MENDA ciū omne peccatiū, mortale vero, qñ notabiliter proximo nocet. n. 29. c. Qualitas. dist. s.

Mendacium emine in iudicio dictū mortale. c. Fratres. dist. s. n. 20. in pertinentibus ad iudicium, non in aliis. n. 14. siue iudex sit, siue pars quæ metitur. n. 21. & 22. & tria quotidiana corollaria. n. 23. 24. & 25.

Mendaciū quid & nullā ob causam mentiendū. c. Si quis. 2. d. 7. n. 7.

MERCANDI ars vitiis carens utilis. c. Qualitas. d. s. n. 4. & s. n. 5. nulla lege vetita. n. 6. digna mercede. n. 7. fine honestari potest honesto. n. 9.

Mercandi duo genera. n. 8. ibidem.

MERCIVM in mare propter vim tempestatis iactus inuolūtarius. c. fin. §.

Quod quis. d. 7. n. 11. Quia & voluntas coacta non est simpliciter volūtas. n. 12.

MILES quis & negotiator licite fit. c. Si quis autē. 7. dist. n. 1; 7.

MILITES a quibus abstinebunt. c. Contrariū. dist. c. n. 3.

Milites mala intētōe iusta bella bellātes peccat, sed restituere nō tenent. n. 6.

MILITARE an liceat. n. 9. ibidem.

MONERE nemo tenetur eū, qui peccat ob ignorantia iuris saltē humani.

q; ipsū a peccato excusat, si tertii præjudiciū nō vertit. c. Si quis autē. d. 7. n. 71.

imo aliquā monere malū esset. n. 72. Idem de ignorantia facti probabili. n. 73.

Monitionē consiliū non præceptū iuri peritis esse in gl. princip. d. c.; pte. n. 42.

MONACHI ordinis Cisterciensis peccata sua cōfiteri tenentur, ppter statuta sua, q; defendūt ob tacitū illū ordinē intratiū cōsētū n. 109. c. Placuit. d. 6.

Monachis nō icbat olim cōfiteri. ibi. n. 184. hodie tñ id licet. n. 185. qđ tñ pbā dū est. n. 187.

D iii Mona-

CONTENTORVM IN HIS¹⁰⁹

Monachis, ne delicatissima opera, quibus ut plurimū ad vanitates hominēs
vntuntur, faciant, est consulēndū c. Negotiū. n. 26. dist. c.

MORBI corporis & vitii animi naedela lōge diuerla. c. i. d. c. §. Caut⁹. n. 6.

Mōre diuinō diuinā & mōre hūano hūnā legē tollī. n. 8. c. i. d. c. §. Tāto. n. 8.

MORI semper licet possimus, non tamen ideo semper in mortis articulo
sumus in gl. princip. dist. c. 3. parte. n. 16.

Morituris absentia eōrum, quos valde secundū carnē diligunt, vtilis. c. fin.
§. Quod quantum. dist. 7. n. 17.

MORTIS in articulo cōstitutus quilibet à quolibet presbytero a qui-
busuis absoluicur. cap. i. in princip. d. 6. n. 7; & ratio huius. 86. nisi alia ratione
sit phibitus. n. 37.

Morte instantē cacodēmōnes infestare. n. 26. c. Si quis. i. dist. 7.

Mortis in articulo cōstituto intīienda est pœnitētia, non imponenda, imo
imponēda. n. 33. ibidem.

Mortem proximi verisimilē, tam̄ spirituale, quā corporalem impeditre tene-
m̄. i. c. Piacuit. d. 3. n. 156.

Mortuo non tenetur illico exhibere quō vitæ restituatur etiamsi præstare
id possimus in gl. princip. dist. c. parte. 3. n. 16.

Mortis cogitationem vtile esse plurimis probat testimoniis. c. Idcirco. d. 7. n. 4
N

NATVRA pro inclinatione & impulsu naturæ. n. 44. c. Qualitas. d. c.

NAVARRORVM rex Galliis præfectus. c. Contrariū. n. 16. dist. c.

NEGAtide natura & significatio illius vocis aliquis. c. Placuit. d. 6. n. 32.

NEGligentia grauis, non leuis est mortalit̄. c. Contrariū. d. c. n. 19.

Negligentia cuiuspiā nō perit ius collegæ, vel superioris. c. Placuit. d. 6. n. 140

NEGligentia res indifferēs mali habet speciē. c. Qualitas. d. c. n. 10. fine qui
lucrū est, de honestatur. n. 11. alio fine bono décoratur & meliori magis. n. 12.

NEGOClator peccat, qui mercaturā illis vitiis, quibus ut plurimā fæda
niſcet. n. 1. & 25. ibidem. At honestus sua niſcede dignus. n. 3. sed diues effect⁹.
quiescat. n. 14.

NEmo tenetur præcepto Domini diligere, quantū potest. d. 6. in princip.

O

OBLIGAtus simpliciter statim soluere debet in gl. princip. d. c. part. 3. n. 17.

Obligatus ex delicto interesse statim restituat, pœna non itē. n. 22. ibidē.

Nām pœna etiam ipso iure debita ēt in conscientiæ foro nō debet. n. 23; ibidē.

Obligatio ex contractu secundū mentē contrahentiū ligat, obligatio vero le-
gis secundū legislatoris. n. 20. ibidē & contrahentium quidem mens indubio
ad tempus præsens refertur. n. 22.

Occultū nullatenus probabile castigatur contra Thomā. n. 27. ibidē.

OCCVltā ob intentionem tantū malū non punit ecclesia in d. gl. n. 26, 1. pre.

Occulta

COMMENTARIIS INDEX.

- Occulta suapte natura,nempe cordis acta ecclesiæ potestati non subiacere.n.
59.in.c.Fratres.de pœnit.d.5.
- OFFERRE Deo quid.c.i.5.Semper.dist.s.n.i.
- OFFICII ab illis,quæ vix aut nullatenus sine peccato excentur,ab
stinendū.n.1.c.Negocium.dist.5.
- OMNINO hæc vox qd significet.c.i.5.Ponat.d.5.n.2.&c.Cotrariū.ibi.n.7
- ONERE cum suo restranit.c.Sacerdos.n.44.dist.6.
- OPINIO Majoris laudati omittitur.n.28.ibidem.
- Opinio Thomæ a Vio relinquitur.n.63.ibidē,ratio itē ipsius.n.66.
- Opinio Pan.relinquit,vt plurimū tamē seruanda est alio respectu.r.76 ibi.
- Opinio Thomæ Aquinatis indubiti vocatur.n.104.ibidē,fed declarat.n.10;
- Opinio Pan.& cōmunis nostrorum omissa.n.117.ibidem.
- Opinio Adriani Majoris & aliorū relinquitur.n.146.ibidem.
- Opinio Adriani rem parū expendentis.n.139.ibidem.
- Opinio Paludani & Adriani relictā n.148.ibidem.
- Opinio Thomæ & cōmunis omissa.n.145.ibidem.
- Opinio Thomæ a Vio relinquitur.c.Placuit.dist.6.n.17.& alia eius noua.n.
64.Quæ tamen quodq; relinquitur.n.65.& concluduntur licētia tacita & expres
ta in hac re esse pares.
- Opinio Palud.& Antonini cōfutat.n.63.& alia eorū,qua aiūt habētē duo dō
micilia parocho illi⁹ cōfiteri debere,cui⁹ inhabitat parochiā,omittit.n.73.ibi.
- Opinio Sylvestri laudatur,omittitur & saluatūr.n.74.ibidem.& opinio con
ciliatiua eius vix intelligibilis dilucida redditur.105.ibidem.
- Opinio Pan.omissa.n.90.ibidem.
- Opinio,sive error Iohānis Poliaci tria dicta heretica continēs.n.114.ibidē.
- Opinio Majoris noua sed frigida super defensione cuiusdam determinatio
nis facultatis Parisiensis.n.120.ibidem.
- Opinio Richardi & Sylvestri omissa in te quotidiana.n.160.ibidem.
- Opinio huius & Pan.relicita in te quotidiana.n.162.ibidem.
- Opinio Decii contra cōmuncem omissa.n.170.ibidem.
- Opinio noua,sed vera de iniungēda pœnitentia in mortis articulo cōstitut⁹
c.Si quis autem.d.7.n.33.
- Opinio doctoris excusat.n.7.ibidem.
- Opinio Scoti laudati declaratur.n.22.ibidem.
- Opinio Pan.parum exacta.n.35.ibidem.quæ tamen saluatūr.n.40.
- Opinio Cancellarii Parisiensis omissa.n.60.ibidem.
- Opinio grauium doctorū noua cōcordia.n.111.ibidem.
- OPVS dē seruile manuale & mechanicū.c.i.d.5.in p̄cip.n.25.& ideo mētis
nullū op⁹ vere seruile.n.24.necq; peccator vere seruus.n.25.fed metaphoricos:
sicut omnis,qui se recte regit est rex.n.27.

CONTENTORVM IN HIS

Opus idem eo melius, vel peius, quo pluribus deftibus manat. c. i. in princip. d. 6. n. 41. & maiore de charitate manas magis satis facit. n. 42.

Opera debita pro pœnitentia præcipi & assumi posse. n. 40. ibidem.

ORA R.E licet priuati p se iterim éte licet is extra sacrū sepeliat. c. i. d. 7. n. 4.

ORA TIO quod nō præsumit quando misericordia adiicit. n. 10. ibidē.

ORDInes minores verū sacramētū esse tenere tutius in. 3. parte. gl. princip. d.

Oppidi menibus cincti parochus qualiserit. c. i. §. Caueat. n. 18. (§. n. 40)

P

PALVDA nus non sensit, quod ei cum Antonino cōplure tribuunt
c. Contrariū. dist. c. n. 22.

Paludanus inconstantia insolita, vt etiam Antoninus laborauit. cap.
Placuit. dist. 6. n. 55.

PANORM.caute legendum in .c. Omnis. de pœnitent. & remiss. col. 5. in
gl. principii dist. c. n. 33.

PAPA ligari ab alio aliquando potest in gl. princip. dist. c. n. 34. & quare se cō-
fessario subiicere potest. c. 2. d. 6. in princip. n. 20.

Papa iubere non potest non obstante scandalo. c. Sacerdos dist. 6. n. 131. & licet
dispensem super voto & iuramento. n. 132. nō tñ super cōfessionis secreto. n. 133.

Papa confitetur & absoluitur ab inferiore. c. Placuit. dist. 6. n. 9. non quia est in
eo specialis Dei vicarius. n. 14. neq; quia iurisdictionē habeat ex parte illius, q
judicādus est. n. 17. Ecquis ausit dicere ab ecclesia, quæ supra Papā sit, illi iuris-
ditionē tribui. n. 18. Ratio ergo sit; quia quilibet presbyter est iudex veluti
chartularius Dei & ab ipso Deo iurisdictionē accipit. n. 19. Contra quod ner-
uolum quiddam oppositū diluitur. n. 20. & 21.

Papa non tollit sacrificis potestatem absoluendi, nec minuit, sed materiā id
faciendi subtrahit. n. 48.

PAROCHIAS siue regiones parochorū Dionysius Papa diuisit, & ante
illū Calixtus, dicēses saltē episcoporū. n. 4. c. Placuit. d. 6.

Parochiāi vt paracho tenēt cōfiteri, ita paroch⁹ parochiāos audire. n. 81. ibi.

PATRONVS laicus potest multos semel, vel iterū & (vt aiunt) vna, vel
altera vice præsentare cumulando. n. 168. ibidem, sed non tertia, vel vltiori.
Et defenditur cōmunis contra Deciū. n. 170.

PAX nō virtus, sed virtutū reginæ opus. d. 5. n. 13. non bello iusto, sed iniusto
contraria. n. 14.

PECCAT mortaliter, cui peccatū mortale ēt præteritū placet i gl. principii
dist. c. parte. 3. n. 9.

Peccat, qui morte interne manantē non vitat. n. 14. ibidem.

Peccat mortaliter qui quod dubitat esse mortale facit. n. 55. c. 1. in principio. d. c.

Peccat minime faciens tutum, quod credit esse tutū tuijore relicto. n. 32. c. 1.
in principio. dist. 5.

Peccat

COMMENTARIIS INDEX.

Peccant bis multi, dum se putant tantū semel peccare. n. 56. ibidem.

Peccat magis cæteris paribus maritus adulteras, quā vxor. n. 89. ibidē. licet ea non acculet virū adulterii criminaliter. n. 90.

Peccat magis, qui melior. c. 1. §. Ingratus ibidē. n. 2. & quare. n. 3.

Peccat quæ mulier leuiter se conspectui obiectat illius, quē credit ob hoc in peccatū ruere. n. 6. §. Animaduertere. ibidē.

Peccat, qui honorē, vel famā sine animo tollendi tollit. n. 7. ibidem.

Peccat mortaliter, qui superiori nō paret. §. Ponat. n. 3. ibidem.

Peccat grauius qui condonatū iterat. §. Tanto. n. 7. ibidem.

Peccat magis innocens, quā alter. n. 3. & 4. ibidem.

Peccat clericus, quæ ad se pertinet, ignorans si potest discere & nō discit. cap. dist. 6. §. Caveat. n. 4.

Peccat contra legem naturæ qui vitium secretum in dedecus alterius palā facit. c. Sacerdos. d. 6. n. 3. siue illud naturale sit, siue voluntariū: siue verū, siue falsum. n. 4. Ergo qui schædulā alterius peccata continentē vulgat. n. 8. inīo & nō nunq̄, qui eam legit. n. 9. & qui alienā epistolā clausam aperit. n. 10.

Peccat, qui facit, quod magis, vel & quic putat esse peccatū, ac contrariū eius. c. Si quis aut. dist. 7. n. 57. inīo & qui facit, quod magis putat, siue opinatur non esse peccatū. n. 58. non tamen qui credit aliquid licere, licet scrupulum habeat in contrarium. n. 64.

Peccat alter frequenter propter dubietatem, vbi alter non peccat. n. 79. ibidē & ideo in rebus controuersiis neminem facile dānandū. n. 80.

Peccat iudices, qui ob opinionū varietate dubitantes alteri parti gratificant vel profauorabili causa pronunciāt. n. 130. ibid. nisi prius illa dubitatio de animo expellatur. n. 132.

PECCARE plura peius, quā peccare pauca. c. Fratres. dist. 5. n. 103. & hæreticū dicere omnia peccata paria. n. 109. nec peccata connectuntur, ut virtutes. 110. quod mortalia omnia in auersione a Deo conueniant. n. 120.

Peccare nō potuerūt CHRISTUS & Virgo mater, neq; Apostoli mortaliter post haustum Spiritū Sanctū. c. Si quis. 2. dist. 7. n. 21.

Peccare omnis homo dū viuit potest, si purus homo est, si gratia diuina non sit in bono confirmatus. n. 28. ibidē. & 29. potest itē & bene mereri, n. 23.

Peccare pōt homo ex solo arbitrio libero, bene aut mereri minime. n. 24. ibi.

PECCandi causa minor maius efficit peccatū. c. 1. in princip. dist. c. n. 84. Et ideo carnis peccata minoris culpæ sunt, licet maioris infamiae. n. 86. & minus, qui cum formosa, quā qui cum deformi. n. 88.

Peccādi volūtas vni⁹ horæ, vel diei maior, q̄ horæ vñ diei dimidiati. n. 122. ibi.

PECCANS ois aut scit, aut præsumit se peccare, dū peccat. ibi. n. 57

Peccans in uno reu est omnijum, quadrupliciter exponitur. c. Fratres. dist. c. n. 106. Primo, q̄ tā diu dabit pœnas, q̄ diu si oia peccasset. n. 111. Secundo, q̄ oiu;

D v benefi

CONTENTORVM IN HIS

bñficiorū est ingratus.n.ii2.Tertio,q̄ omnium virtutū diminutionē patitur
n.ii9.Quarto,q̄ tantum a Deo & ipius amore auertitur,quantū propter omnia.Que ultima expositio fere vnicā est cū prima & vera.n.ii9.Additur quintus Paraphrastæ,nec minus aptus.n.ii1.

Peccaturum se non ampli⁹ credere superbia quædā,velle vero ac esse ea mēte,vt nūnq̄ mortaliter pecces pietas.c.Qualitas.d.c.n.20.

PECCATA condonata non ipsa in se redeunt, sed tanq̄ una quædā circūstantia grauās in præfat.dist.c.n.5.

Peccata multa ob solā circūstantiā.c.i.dist.c.in princip.n.2.

Peccata in hac vita nec exacte,nec propter se puniri in foro exteriori.n.12.ibi de m.nec minus.n.17.

Peccati speciem confitendā,quando vt plurimū est nota.n.13.ibidem.

Peccatū mortale rerum dominia non tollit.n.3.c.ibidem.

Peccatorū numerum augeri voluntate interiori rātū multiplicata.n.46.nisi quando exterius opus non interrupitur.n.43.ibidem.

Peccati numerus augetur a fure furtū pluries contrectante,quoad forum interioris,non quoad forū exterius.n.47.ibidem.

Peccatū,dum continuatur,non idem,quod peccatū pridem factū,& hoc leuius,illud grauius.i23.

Peccata antiqua ob antiquitatē aliquando impunia.n.126.ibidē.quod nō procedit in foro conscientiæ.n.127.nēq; exteriori spirituali.n.128.

Peccatū,quo publici⁹, eo grauius.¶ A nimaduertere ibidem.n.1.sic cetera sūt paria.n.3.

Peccata notoria grauia, etiam post pœnitentiā missare impedīt.n.2.ibidē.

Peccata venialia difficultia intellectu ac cognitu.n.9.¶ Cautus. ibidē.

Peccata quorū solutio est reseruata supiori,confites q̄ faciet:n.10.ibidē.Oia superiori confiteatur.n.11.aut reseruata tantū prius illi,& postea illa cum omnibus aliis inferiori.n.12.aut prius inferiori reseruata.n.13.vel a superiori cōmittatur inferiori reseruati reseratio.Quod tamen nō est sine omni periculo.n.14.&.15.est aliis quidā modus maxime usurpandus.n.16.

Peccata reseruata confitens sic interrogetur.n.17.ibidem.

Peccata reseruata desinunt esse talia, si quis ea oblitus alia confessus a cōfessario potente ēt ab illis absoluere vniuersaliter absoluat̄ ab oībus.n.32.ibidē.

Peccatū cōsuetudine auget & cōsuetudine minuit.Qui hoc.¶ Tāto. ibi.n.7.

Peccatū veniale sine mortali condonari verius.n.24.¶.28.ibidē.licet cōtrariū credere utilius.n.29.

Peccatū veniale vñū sine altero sine gratiæ infusioē,sine peccato originali cōdonatur.n.22.ibidem.

Peccatorū castigatio exterior ad aliorum magis fit exemplū,quā ad delinquentis correctionē.c.Sacerdos.dist.6.n.90.

COMMENTARII INDEX.

Peccata venialia sola qui habet, cui libet sacerdoti cōfitetur.c. Placuit.d. 6.n.10.
De quo nullus est textus.n.22. Sed tacita id licētia operatur, vel quia nunq̄ ea
licētia fuit sublata.n.23. vnde & ab excōicatione soluet.n.25.

Peccatū aliquod quare ad mortē appellatur: c. 1.d. 7.n.7. Non quia durat ad
mortē usq; corporalē inclusuē.n.2. ibidem. neq; quia mortē infert spiritualē
n.9. Sed quia per se mortē animē machinat, id est, ex pposito abiicit vitā.n.10

Peccatum euētus rei non auger, nisi præuius eslet, vel præuideri debuisset.
c. Si quis autē. dist. 7.n.49.

Peccati originalis expers fuit virgo mater. n.74. ibidem.

Peccata neq; relinquere, neq; relinqui possunt.c. fin. d. 7.n.7. nisi per pœnitē
tiam saltem virtualē & generalem.n.7.

Peccato, cū primū per contritionē cōdonatur, pœna æternā pro temporali
cōiūtatur. §. Si quis. ibidem. n.2. quamuis contritio postea, quā cœpit esse cō
tritio continuata, vel intensa, totā nō nunquā deleat.n.3.

Peccato alterius ad bonū ut licet, imo neq; mortale fuerit eo ad veniale ma
lum uti.n.2. §. Sacerdos.

Peccatū e nō peccato efficit contēptus. n.10.c.1. §. Ponat. d. c

PECCA T ORI præcogitatō quādoq; omittitur. c. 1. §. Diligēs. d. 6.n.15.

Peccator vtens spiritualibus. id est, orans iudicans, corrigēs, nouene peccatū
cōcluditur non peccare noue. n.12. nisi qđ est peculiare alicuius ordinis exer
ceat. n.13. ergo peccator prædicans peccat. n.14. ergo & subdiaconus cantans epi
stolā. n.15. & sacerdos aquā benedicens, vel baptizās tanquā sacerdos. n.17. &. 18.
absoluens itē confessum & quoduis aliud sacramentū ministrās. n.19. &. 20. nō
autem preces horarias soluēs. n.16. quā de peccatore sciente se talē, vel debēte
scire dicuntur. n.2.

Peccator publicus ante publicā emendationē absoluit. c. Sacerdos. d. 6. n. 67

Peccator publicus secrete pœnitēs ante publicā vitā emendationē ad secretā
admittitur cōmunionē. n.101. nō ad publicā. n.102. ibidem.

PER EGRINA TIONIS pœna cap. Sacerdos. d. 6. nō imponēda. ibi. n.171.

Peregrinatio clero ignominiosa impedienda. n.172. ibidem.

PER Egrinis plusquā viatoribus sacramenta concedi. c. Placuit. d. 6. n. 67. si
facultate peregrinandi hoc faciunt. n.68.

PE I R V S, nō Iacobus summ⁹ C H R I S T I vicarius. n.13. super Gratiani
princip. dist. 5.

Petrum Lombardū Theologis & Gratianum juris peritis eodem honoris
grādu haberi. n.3. ibidem.

POENA inferni infinita extēnsione, non intēnsione. c. 1.d. 5. in princip. n.2.

Pœna cum varia est, cuius optio. n.12. §. Ponat. ibidem.

Pœna delicti præsumptione probati extraordinaria. c. Sacerdos. d. 6. n. 164.

Pœna ordinaria. c. Sacerdos. &. c. Omnis. de pœnitē. & remiss. soli cōfessario

in illo

CONTENTORVM IN HIS

in illo.c.Sacerdos.n.165.

POENITEA T eum, qui peccauit, lex est naturæ & omni g̃eti cōmunis in gl.principii.dist.s.n.4.&c.

Pœnitere semper peccati admissi & illud conterere oportet. §. Semper. c.1. d.5.n.2.non de præcepto, sed de consilio.n.3. scrupuloſo vero nec de cōſilio.n.4.

Pœnituit quē non ſanum, raro pœnitabit ægrotū.c.fin.§. Q d̃ quis.d.7.n.5.

POENITENS pœnitentiā impositam ſibi ſuscipiat de cōſilio.c.1.dist. c.§. Ponat ſe. n.1.non de præcepto.n.6. ſi diſcreta ſit.n.7. niſi talis præcipiatur, q̃ etiam non iubente confessorio ſubeunda ſit.n.9.&c.n.13.

Pœnitēti consulendū ut a periculis officiis abſtineat.n.1.§. In his.ibidē.

Pœnitens non ludat.§. Paueat.n.2.ibidē. niſi quatenus ſaluti propriæ cōuerſationiq; aliorū ſuavi eſt neceſſum. n.3. Non tamen eſt capitale id facere. n.4. inmo aliquando nec veniale.n.5.

Pœnitens vere melior eſt ſeipſo innocentē.§. Tanto ibidem.n.5.

Pœnitēti ne ad militiam redeat consulitur, non præcipit. c. Contrariū.dist. c. n.1. niſi militiam cum vitiis eam inquinare ſolitis accipias.n.8.

Pœnitens non verbo ſed opere confessionē oſtendit. c. Si quis. dist.c.n.1.

Pœnitentis imprudentis eſt gaudere parua pœnitentia, nec ſignū veræ amicitiae eius impositio. c. Falsas.dist.c.n.12.

Pœnitens q̃tū vigilabit in reducēdo ad memoriā peccata. c. Fratres.d.5.n.66.

Pœnitentis refert ſua opera bona peccatorum ſatisfactioni destinare. cap.1. in princip. dist.6.n.53.

Pœnitenti dicenti ſe confeffum credendum.n.85.c.Sacerdos.dist.6.

Pœnitenti dicenti ſuum parochū eſſe ignarum credi. c. Placuit.dist.6.n.171. ergo & alii affirmanti.n.172. & afferenti ſe habere licentia cōmunicandi. n.173. & affirmanti ſe confeffum & abſolutū, niſi in duobus caſibus.n.174.

Pœnitens in vitæ fine an damnari præſumatur. c. Si quis.1.dist.7.n.1. cōcludi tur non præſumi.n.2.

Pœnitentis iudicio confessorius nōnunq; acquiescit.n.64. ibidem.

Pœnitentē etiam ante vitæ finem ſaluarī remo humanitus nouit.n.5. ibidē.

Pœnitens etiā vere nō omnis recta in cœlum volat.c.fin.§. Si quis. dist.7.n.1

Pœnitens vere an ad pristinā dignitatē restituatur.n.4.in.cap.1.§. Quibus de pœnit.d.6. Concluditur eum restitui filiorum Dei numero honestiori, non autem ad innocentia.n.7. neq; in ecclesiasticā dignitatē, ſi nullatenus, vel negli genter eum pœnitet, vel irregularitatē cōtraxerit, niſi dispēſatio accedat, alio qui ſic.n.8. & niſi dispensationi ſcandalū obuiet.n.11.

POENITENTIA iteratur dist.5.in præfatione.n.4.

Pœnitentia non neceſſariū de virtute relictia dolere.c.1.§. Defleat.n.3.d.5.

Pœnitentiam bona mortificata restituere, non autem mortua. §. Animadu ertere. ibidem.n.10.

Pœnitē

COMMENTARIIS INDEX.

- Pœnitentia qualis nimiū melancholico non subeunda. n.4. §. Ponat se. ibidē.
Pœnitentia condigna minor peracta non liberat in totū. n.5. ibidem.
Penitentia parum discretæ exempla. n.8. ibidem.
Pœnitentia ingrediendi religionem non necessario acceptanda. n.14. ibidē.
Pœnitentia sacramentalis efficacior nō sacramentali. c. Contrariū. d. s. n.23.
Pœnitentia solēnis vestigia & quæ mireris apud Saxones. c. Si quis. d. s. n.2.
Pœnitentia falsa est, quæ non secundū autoritatē patrū imponitur. c. Falsas.
dist. s. n.1. sine iusto respectu. n.10. &. 11. &. 15.
Pœnitentia septēnis pro quoquis mortali secundū cōmunē. n.2. ibidē. cōtra
riū docetur probabile. n.16.
Pœnitentia duobus modis a patribus taxata generati & speciatim. n.6. ibidē.
Pœnitentia maior iusta non vana. ibidem. n.7.
Pœnitentia patrum decretis taxata nō semper peccato æqua. n.8. ibidē. tametsi
æqua latitudinem habeat aliquantā. n.9.
Pœnitentia minuendæ multæ causæ. n.9. ibidē. & vna nouissima. n.10.
Pœnitentia q̄ iusta est simpliciter, secundū quid nōnunq̄ falsa. n.13. ibidem.
Pœnitentia coram Deo æqua aliquando iniqua est, quoad confessariū. n.19.
ibidem. neq; illius iniq̄itas pœnitentia extra salutis statū ponit. n.23.
Pœnitentiā æque post absolutionē, ac ante iniūgi posse. n.35. c.1. in p̄cip. d.6
Pœnitentiā in mortali factam satisfactoriā esse quoad forū militantis ec-
clesiæ. n.45. ibidē. etiam trūphantis. n.46. Nam & veniale sine mortali condo-
natur secundū multos. n.47. fictione præsertim recedente secundū plures. n.48.
Quia tunc tantū operatur, quantū si fuisset in charitate facta. n.49.
Pœnitentia grauis statim post confessionē adimplenda imponi non debet,
si ea nescientibus aliis impleri nequeat. c. Sacerdos. dist. 6. n.103. parua autē sic
n.105. & etiā magna, vbi talis pro paruis subiri solet. n.106. q̄ huiusmodi. n.108.
Pœnitentiæ aptior diuīsio, quā cōmunis & vnicuiusq; mēbri diffinitio. n.169.
Pœnitentiā iniunctā qui peragit, purgatoriū euadit in. c. Qui egerit. dist. 7.
n.1. modo pœnitentia æqua fuisset peccatis delendis. n.2.
Pœnitentia tempus in finē usq; vitæ durat. c.1. d.7. n.1.
Pœnitentiæ libellum non esse Augustini. n.4. ibidem.
Pœnitentia, imo neq; ullius virtutis actus est, si libertate caret. c. fin. §. Qđ
quamuis. dist. 7. n.6.
Pœnitentiā acceptare voluntatis, acceptā cōplere necessitatis adeo, ut mor-
tale sit non implere per cōtéptū, vel notabilē negligentia. c. Cōtrariū. d. s. n.18.
Pœnitentiā septēnem non esse pro quoquis peccato mortali iure imponendā
probabile in. c. Falsas. dist. s. n.14.
Pœnitentiā illam septēnem ad forū exterius pertinere. n.16. in. c. Falsas. d. s.
POENITENTiales canones in quo statuti. n.15. c.1. §. Ponat. dist. s. fūt. 47. c.
Falsas. dist. s. n.3. & eis in foro conscientia; non esse locū probabile. n.16. corum

camen

CONTENTORVM IN HIS

tamen scientiam confessariis opportunā.n.18.

PRAECIPERE quis non potest id, cuius trāsgressionē punire nequit. & ideo sicut nō potest punire, ita neq; præcipere ullus homo purus pura interna in gl.principii.dist.s.n.20. Hinc cogitatio mala non punitur in foro exterio-
ri.n.21. etiam si per confessionem cogitantis de illa constet. n.24. Nam mentis
occulta ecclesiasticæ potestati non lubiagent.n.31.

PRAECEPTU omniū apostolorū abrogatū in gl.principii.d.c.parte.3.n.3.

Præcepta negatiua semper & ad semper obligare. n.6. ibidem. Affirmatiua
vero semper, sed non ad temp̄.

Præceptum de inimicitia Dei deserenda nullū est speciale. n.24. ibidem. Nā
neq; meremur bene, neq; male statibus, vel habitibus.n.26.

Præcepti finis non præcipitur, nisi in præceptis sub charitate latis.cap.1.dist.s.
in princip.n.29.

Præceptū de colendo die Dominico laxius CHRIS Tlano, q̄ Iudeo de co-
lēdo sabbato.n.30. ibidem. & est mystice generale, ad literam speciale: mystice
quietem a peccatis, ad literā ab opere seruili iubet.n.34.

Præcepti festorum fini magis contrariū mortale peccatū, quam aliud opus
seruile, non tamen ipsi præcepto.n.36. ibidem.

Præceptū de nō lazdēdo alio potētius p̄cepto de cōfīdēdo circūstātiā. n.99. ibi.

Præceptum de confitendo proprio sacerdoti disunctiuū in.c. Placuit.dist.
6.n.133. idem.n.136.

Præceptum non omne obligat ad mortale iō.c. Negociū.dist.s.n.7.

PRAECEPTUA verba consilium & cōsultiua præceptum inducere ob ma-
teriam subiectam, alioqui minime.c. Fratres.dist.s.n.1.

PRAEDICARE non teneri parochianos, saltem in paschate parochis cōfiteri
malum.c. Placuit.d.6.n.180.

PRESVMPTIōnem aliud esse à scientia & præsumptionis multos esse
gradus & multas species.c. Si quis.1.dist.7.n.8.

Præsumptio alia siue conjectura minor est alia:n.11. ibidem.

PRECIVM rei iustum suā habet latitudinem.c. Qualitas. d.c. n.34. & ideo
triplex esse:moderatum, piū & rigorosum, quo triplici precio inæquali iuste-
rēs venditūr.n.36. & carius habita de precio fide, quam pecunia præsentī. n.37.

Preciū neq; modus, neq; causa vendēdi minuit, sed emptorū raritas.n.38. ibi.

Premium rei litigiosæ ob dubium litis euentum minuitur & magis, quo ma-
gis est dubius.c. Si quis autem.dist.7.n.28.

PRIORI sublato posterius tollitur.n.25.c.1.§. Sacerdos.dist.6.

PRISTIolum in ius facilis regressus.c. Placuit.d.6.n.37.

PRIVILEGIUM ita interpretandum, vt aliquid contra ius operetur.cap.
Placuit.dist.6.n.59. dato tamen effectu aliquo in aliis stringendū.n.61.

PROBARE qđ nequis, dicere non teneris.c. Sacerdos.dist.6.n.168.

PRO-

COMMENTARII INDEX.

PROPRIUS vox hæc quomodo in c. Omnis de pœnit. & remiss. accipit. c.
Placuit. d. 6. n. 130. & q̄ cōmuniſſime, cōmūniter & proprie accipi ſoleat. n. 131.
q̄ æquiuoce capitū in illo. c. Omnis ſecundū cōmūnē. n. 134. quod efficaciter
confutatur. n. 135.

PUBLICA peccata ſemper publice forū exteius caſtigare. c. Sacerdos.
d. 6. n. 89. etiam iſi ſolū ſit fanioſum. n. 93. quod temperatur. n. 99.

PVRGANDARU animarū pœna quodāmodo volūtaria. n. 24. c. fi. §. Si q̄s. d. 6.
PVRGA T ORIUM peccatorū lōcum post hanc vitā eſſe probatur ratiōe
ibidē. n. 7. ſacrī literis. n. 8. & 10. & aliis autoritatibus. n. 9. Vnde qui hoc negat,
vel non credit hæreticus eſt. n. 11.

Purgatoriū locus duplex: alter ſpecialis, alter generalis. n. 11. ibidē. ille inde-
terminatus, hic prope terræ centrū. n. 14. superior loco dāminatorum inferior
vero puerorum. n. 15.

Purgatoriū pœnam, maiore ea, quam CHRISTVS ſuſcepit. n. 16. ibidem
Quia illa lēdit iſam animā hæc ledebat corpus. n. 13.

PVRITAS quid. c. Fratres, diſt. s. n. 12.

QUALITAS q̄ iure cōmuni in eſt, nō exprimēda. d. 5. c. 1. in. princip. n. 59.
Qualitas ſine ſubiecto non eſt. §. Sacerdos. n. 26.

R

RATIO vniqa textus. c. Placuit. d. 6. pro expreſſa eſt ibi. n. 24.

RAYnaldus non reuelauit Thomæ confeſſione. c. Placuit. d. 6. n. 73.

RESTITVERE plus debet, qui nocuit tei productæ, quam producendæ
lucro quæſito, quam quærerido. n. 26. c. Si quis autē. diſt. 7.

RE ſua etiā quis abuti potest, quo ad forū exteri⁹, nō interius. n. 117. ibidē

REVELANS confeſſionem quam aſtu audiuit reuelator eſt eius. cap.
Placuit. diſt. 6. n. 14.

REVELATIONIS confeſſionis diſtințio. n. 63.

Reuelatio confeſſionis ſolo uno caſu permiſſa. n. 119. ibidem.

Reuelatio confeſſionis facile probatur. n. 153.

S

SACERDOS non absoluit ſibi non ſubiectum. c. 1. in princip. diſt. 6. n. 4.
Non quia potestas, ſed quia materia de eſt. n. c.

Sacerdos quilibet aliorum hominū confeſſione iure cōmuni audire potest.
c. Placuit. d. 6. n. 12. & ita quilibet hēt iurisdictionē ēt in actu quodāmodo. n. 13.

SACERDOTALIBUS de officiis laico ſola expreſſa, etiam in ſtāte neceſſitate
conueniunt. c. 1. diſt. 6. n. 88.

SACRAMENTVM, aut illius pars ſubſtālia ſa Iacobo, vel alio puro
homine inſtitui non potuit in gl. princip. diſt. c. n. 14. & n. 31.

Sacramētū vnu a multis pſonis & diuerso tpe coſtitut. c. 1. §. Caut⁹. d. c. n. 20

Sacra

CONTENTORVM IN HIS

Sacramētis ēt maiore CHRISTianorū partē male vti.c.Negociū.d.s.n.24.
Sacramēta permitta hæretico, etiam relapso; non tamen ante absolutionē ab
excommunicatione.c.Fratres.dist.c.n.40. &c. 41.

Sacramēta omnia personalia præter matrimoniu.c.Fratres.n.95.ibidē.

Sacramētu a ministro malo ecclesiæ tolerato suscipiens ecclesiæ cōmunicat
nō malo ministro.c.1. §. Sacerdos.d.6.n.5.Qui tñ ministrādo semp peccat.n.10

Sacramētu, vt conferat nullus peccator inducendus est, præterq in duobus
casib⁹.n.7. Ergo qui peccatorē ad missandū imparatū ad id incitat, peccat.n.9

Sacramētu administraturum ob hoc solum non oportet esse confessum. n.
22.sed satis est, vel probabiliter credere se contritū.n.23.ibidē.

Sacramētu a principio inutile nulla ratificatione etiā Papæ fit vtile.c.Pla-
cuit.dist.6.n.103.Qui a iure diuino suā materiā habet & formā, sine quibus cō-
stare nequit.n.104.

SATISFACERE magis bona in pœnitentiā sacramentalē iniuncta.c.1.
in princip.dist.7.n.36.& pure imposita magis, quam quæ sub conditione volun-
taria.n.39.& per illā clausulam: quidquid boni feceris.&c.sub cōditione volun-
taria injungi.n.37.

Satisfacere possumus per opera alias debita & ea quæ subire cogimur. n.31.
cap:S i quis.1.dist.7.

SATISFA ctio, quæ soli iustitiae invitatur, longe a satisfactione, quæ ami-
citiæ naturā sapit differt.c.1.in princip.dist.6.n.44.

SCANDALVM quid.n.4.c.Consideret. §. A nimaduertere.dist.5.

Scandi circūstantia duobus casibus confitenda secundū oēs.n.5.dist.5.c.Cō-
sideret. §. A nimaduertere.

Scandi circūstantiā confitendā quando etiam sine proposito inducendi ad
peccatum verisimilis rueridi occasio datur.n.9.

SCRITURE melius de se parū, quā nihil. §. Caueat.n.5.sicut melius est parū lu-
cis, quam nihil.n.6.Nam & qui nil scit, vt nil dubitat, ita nil consulit.n.7.quā-
uis per accidēs nō nunq melius fuerit parū, quam nihil scire.n.8.

Scire quid.c.S i quis autē.7.dist.n.9.Credere quid .n.10.opinari quid.n.11.
dubitare quid, scrupulus, seu scrupulū habere quid.n.13.

SCIENS impedimentum matrimonii a dubitante super illo differt & nō
differt.n.118.ibidem,& idem fere.n.121.& etiam a credente illud differt & non
differt.n.122:

SCIENTIA ligandi quæ.c.1.dist.6.in princip.n.7.

Scientia absoluendi quæ.n.2.ibidē.& q. absolutio debet esse indicatiua.n.9.

Scientia neq; eminēs, neq; mediocris, sed sufficiens omnibus sufficit. cap.1.
§. Caueat.dist.6.n.31.

Scientia & fides, siue credulitas in quo differunt & in quo conueniūt.n.14.c.

S i quis autem.dist.7.in quo item fides & opinio.n.15.opinio itē & dubitatio in
quo,n.16

COMMENTARIIS INDEX.

- PROPRIUS vox hæc quomodo in c. Omnis de pœnit. & remiss. accipit. c.
Placuit. d. 6. n. 130. & q̄ cōmuniſſime, cōmūniter & proprie accipi ſoleat. n. 1. t.
q̄ æquiuoce capitur in illo. c. Omnis ſecundū cōmūnē. n. 134. quod efficaciter
confutatur. n. 135.
- PUBLICA peccata ſemper publice forum exteriū caſtigare. c. Sacerdos.
d. 6. n. 89. etiam ſi ſolū ſit famoſum. n. 93. quod temperatur. n. 99.
- PVRGANDARU animarū pœna quodāmodo volūtaria. n. 24. c. fi. §. Si q̄s. d. 6.
- PVRGA TORIUM peccatorū locum poſt hanc vitā eſſe probatur ratiōe
ibidē. n. 7. ſacrī ſliteris. n. 8. & 10. & aliis autoritatibus. n. 9. Vnde qui hoc negat,
vel non credit hæreticus eſt. n. 11.
- Purgatoriū locus duplex: alter ſpecialis, alter generalis. n. 11. ibidē. ille inde-
terminatus, hic prope terræ centrū. n. 14. ſuperior loco dāminatorum inferior
verō puerorum. n. 15.
- Purgatoriū pœnam, maiore ea, quam CHRISTVS ſuſcepit. n. 16. ibidem
- Quia illa lēdit iplam aniniā hæc ledebat corpus. n. 13.
- PVRITAS quid. c. Fratres, diſt. s. n. 12.

Q

- QUALITAS q̄ iure cōmuni inēſt, nō exprimēda. d. 5. c. 1. in. princip. n. 59.
- Qualitas ſine ſubieſto non eſt. §. Sacerdos. n. 26.

R

- RATIO vniqa textus. c. Placuit. d. 6. pro expressa eſt ibi. n. 24.
- RAYnaldus non reuelauit Thomæ confeſſionē. c. Placuit. d. 6. n. 73.
- RESTITVERE plus debet, qui noctuſt ſei productæ, quam producendæ
lucre quæſito, quam quærendo. n. 26. c. Si quis autē. diſt. 7.
- REtua etiā quis abuti potest, quo ad forum exteri⁹, nō interius. n. 117. ibidē
- REVELANS confeſſionem quam aſtu audiuit reuelator eſt eius. cap.
Placuit. diſt. 6. n. 14.
- REVELATIONis confeſſionis diffinitio. n. 68.
- Reuelatio confeſſionis ſolo vno caſu permitta. n. 119. ibidem.
- Reuelatio confeſſionis facile probatur. n. 153.

S

- SACERDOS non absoluit ſibi non ſubieſtum. c. 1. in princip. diſt. 6. n. 4.
- non quia potestas, ſed quia materia deeft. n. 5.
- Sacerdos quilibet aliorum hominū confeſſionē iure cōmuni audire potest.
c. Placuit. d. 6. n. 52. & ita quilibet hēt iurisdictionē et in actu quodāmodo. n. 53.
- SACERDOTALIBUS de officiis laico ſola expreſſa, etiam in ſtāte neceſſitate
conueniunt. c. 1. diſt. 6. n. 88.
- SACRAMENTVM, aut illatis pars ſubſtālia ſa Iacobo, vel alio puro
homine institui non potuit in gl. princip. diſt. 5. n. 14. & n. 31.
- Sacramētu vnu a multis pſonis & diuerso tpe coſicitur. c. 1. §. Caut⁹. d. 5. n. 20

Sacra

CONTENTORVM IN HIS

Sacramētis ēt majorē CHRISTianorū partē male vti.c.Negociū.d.5.n.24.

Sacramēta permissa hæretico, etiam relapso: non tamen ante absolutionē ab excommunicatione.c.Fratres.dist.5.n.40, & 41.

Sacramēta omnia personalia præter matrimoniu.c.Fratres.n.95.ibidē.

Sacramētu a ministro malo ecclesiæ tolerato suscipiente ecclesiæ cōmunicat nō malo ministro.c.1.§.Sacerdos.d.6.n.5.Qui tñ ministrādo semp peccat.n.10

Sacramētu, vt conferat nullus peccator inducendus est, præterq in duobus casib⁹.n.7. Ergo qui peccatorē ad missandū imparatū ad id incitat, peccat.n.9

Sacramētu administraturum ob hoc solum non oportet esse confessum. n.22.sed satis est, vel probabiliter credere se contritū.n.23.ibidē.

Sacramētu a principio inutile nulla ratificatione etiā Papæ fit vtile.c.Pla-
cuit.dist.6.n.103.Qui a iure diuino suā materiā habet & formā, sine quibus cō-
stare nequit.n.104.

SATISFACERE magis bona in pœnitentiā sacramentalē iniuncta.c.1.
in princip.dist.7.n.36.& pure imposita magis, quam quæ sub conditione volun-
taria.n.39.& per illā clausulam: quidquid boni feceris.&c, sub cōditione volun-
taria iniungi.n.37.

Satisfacere possumus per opera alias debita & ea quæ subire cogimur. n.31.
cap.Si quis.1.dist.7.

SATISFACTIONE, quæ soli iustitiae innititur, longe a satisfactione, quæ amil-
citiæ naturā sapit differt.c.1.in princip.dist.6.n.44.

SCANDALVM quid.n.4.c.Consideret.§.A nimaduertere.dist.5.

Scandali circūstantia duobus casibus confitenda secundū oēs.n.5.dist.5.c.Cō-
sideret.§.A nimaduertere.

Scandali circūstantiā confitenda quando etiam sine proposito inducendi ad
peccatum verisimilis ruendi occasio datur.n.9.

SCIIRE melius de se parū, quā nihil.§.Caveat.n.5.sicut melius est parū lu-
cis, quam nihil.n.6.Nam & qui nil scit, vt nil dubitat, ita nil consulit.n.7.quā-
uis per accidēs nōnunq melius fuerit parū, quam nihil scire.n.8.

Sciire quid.c.Si quis autē.7.dist.n.9.Credere quid .n.10.opinari quid.n.11.
dubitare quid, scrupulus, seu scrupulū habere quid.n.13.

SCIENS impedimentum matrimonii a dubitante super illo differt & nō
differt.n.118.ibidem,& idem fere.n.121.& etiam a credente illud differt & non
differt.n.122.

SCIENTIA ligandi quæ.c.1.dist.6.in princip.n.7.

Scientia absoluendi quæ.n.8.ibidē.& q abolutio debet esse indicatiua.n.9.

Scientia neq; eminēs, neq; mediocris, sed sufficiens omnibus sufficit.cap.1.
§.Caveat.dist.6.n.31.

Scientia & fides, siue credulitas in quo differunt & in quo conueniūt.n.14.c.

Si quis autem.dist.7.in quo item fides & opinio.n.15.opinio itē & dubitatio in
quo,n.16

COMMENTARIIS INDEX.

quo.n.16.Et ideo hæc quatuor contraria esse sibi mutuo, non autem scrupul⁹.
idem.n.20.

SCRUPVLOSVS quandoq; credit se aliquod peccatum confessum
vel preces horarias dixisse:quæ tamen an fecerit nescit.c. Si quis aut. dist.7.n.5
quod declaratur & ampliatur nouissime & utiliter.n.76.&.77.

Scrupulosis contra scrupulos frequenter agere salubre.n.65.ibidem.modo id
faciat animo prius a dubio, licet non a scrupulis liberato.n.78.

SEMPER, indefinenter & aliæ similes voces quomodo intelligendæ. n.5. §.
Semper. cap.1.dist.5.

SENTENTIA odiosa sine causæ cognitiōe lata morte ferentis moritur,
non autem confessio fauorabilis.c. Placuit.dist.6.n.165.

SEPE Llitur in loco sacro nemo, qui dñnatus præsumitur, neq; pro eo ora-
tur.n.3.c.Si quis.1.dist.7.

SERMO simpliciter plat⁹ de actu primo intelligendus.n.167.c. Placuit.d.6

SIGILLVM cōfessionis quid, & quare sic dictū.c. Sacerdos d.6.n.35. &.36.

Sigilliā sc̄reti naturæ sigillo secreti cōfessiōis supius.n.36.hoc illo mai⁹.n.37.

Sigilla hæc violans capitaliter peccat, sed magis, qui magis.n.38. Quæ circū-
stātia necessario patefacienda.n.39.Q uod tamen cuiq; dicitur: hoc tibi in con-
fessione dico.non est sigilli confessionis.n.39.at qui hoc dicit, nō peccat.n.40,

SIMONIAM nō cōmittit, qui principaliter propter Deū missat, licet pre-
ces aut premium ad id allegerint.c. Fratres.dist.5.n.56.neq; qui ob Deū prin-
cipaliter vadit ad matutinuni officiū nō iturus, nisi spe lucri allectus.n.57.

SIMPLEX hæc vox quid iuri peritis significat.c. Fratres.dist.5.n.8.

SPECIEI derogat individuum dist.5.c.1.in princip.n.76.

STATVM placere nō status, sed actus est in gl.principii. d.5.parte.3. n.26.

STATUTI cuiuldā ordī Cisterciēsis mutatio desiderat in.c. Placuit.d.6.n.119

STATVTO vno etiā ea, sine quibus id cōmode seruari nequit, instituta
videri.n.33.c.Sacerdos.dist.6.

SUPERIOR cōpellat inferiorē facere, quod debet.c. Placuit.dist.6.n.142.
non tamen id facit, nisi sit immediatus.n.143.

SUSPENDuntur qui & iugulantur non facile saluari, si ad illud usq; tem-
pus male agere consueuerint.c.fin.§. Q uod quamuis dist.7.n.14.

SUSPICIO minor opinione, opinio minor fide, siue credulitate & credu-
litas scientia, & in quo, & minima est omniū dubietas.c. Si quis.1.d.7.n.9.

T

TEMPVS vitæ huius breue.c.1.§. Defleat.d.5.n.4.& etiam longū.n.9.

THEOLOGUS non despiciat legum peritū, a quo nō parū iuuatur.cap.1.
§. Caueat.dist.6.n.12.

THOMAE Illyrici Franciscani mira persuasio.c. Negocium. dist.5.n.20.
& mirum auditorium.n.21.

Thomas

CONTENTORVM IN HIS

Thomasa Vio biscum reuerentia relinquitur.c.1.§.Caveat.d.6.n.27.

Thomas a Vio laudatus omittitur.n.26.c.Placuit.dist.6

Thomasa Vio carpitur.c.Fratres.dist.5.n.100.

TOLERARE verbo plusq; tolerare facto.c.Si quis aut dist.7.n.68.

Torneamenta, quæ item præexcitamenta licet.c.Cotriariū.dist.5.n.15.

TRISTIA magis, quam læta mouet.c.fin.§.Quod quāuis.d.7.n.7. & testa
mentū, quod metu factum non valet, blanditiis attractum valeret.n.3.

TRISTIA oīs simpliciter malū, aliqua secundū quid bonū.c.Frēs.d.5.n.76

Tutior pars in rebus agēdī eligitor. consiliū est non præceptum regulariter
n.34.c.Si quis aut d.7. Quod in vtroq; foro tenēdū.n.35. Quæ cōclusio differt
ab illa. in dubiis tutior pars eligitor.n.36. Quæ semper est in vtroq; foro præ
ceptū in casibus, in quibus id iura declarant.n.41. & quando vera dubietas est
in re mores, vel fidē tangente catholicā.n.42. & .49. Ergo non in Grāmaticis &
aliis animū non tangentibus.n.43. nō quoad disputationē.n.44. Quod postre
mū in concionibus cauēdū.n.45. imo & in disputationibus & prælectionibus.
n.46. & assuetudo id faciendi mala. n.47. Adde quæ habentur.n.57.

V

VAGABVNd⁹ quis.n.79.c.Placuit.dist.6.cuilibet sacerdoti cōfiteri pōt.
VENENI negociationē licitā.n.25.c.Negociū.dist.5. (n.7)

VERBA subiunctiui modi potentia quandā frequenter denotant.c.1.in
princip.dist.6.n.76.

VICARIORVM quatuor genera. Quorum quilibet confitendi licentiā
præstat.c.Placuit.dist.6.n.69 quod declaratur.n.72. non tamen idem de coadiu
toribus dicendū.n.73.

VIRTVS relicta sumus dolor.n.1.c.1.§. Deffleat.dist.5. & felicitas amissa
summa infelicitas.n.2.

Virtus sua nemini nocet sed eius non usus. §. Ingratus. ibidem.n.4.

Virtutis operi quatuor conditiones necessariæ.c.Fratres.dist.5.n.3.

Virtutes omnes connexæ in prudentia.c.Fratres.d.5.n.107. & .115. modus cō
pēdiose eas oēs querendi.n.117. & ideo dolendū, q; eo non utamur.n.118.

Virtutes omnes labefactantur per unum peccatum.n.114. ibidē. Quod duob⁹
modis verificatur.n.115. & n.116.

VIX pro nullatenus.c.Negociū.dist.5.n.11. & pro difficile.n.12. vtroq; mo
do in hoc textu capi potest.n.13. sed planius priori.n.15.

VNA de re dicēs de alia negat.s. dissimili, nō de simili, imo neq; de dissimili.c.Sacerdos.d.5. Si tamē in eo quod dicitur similis sit.n.47. neq; si de uno
ideo dicitur, quia frequentius id contingit. n.18.

VOX eadem ad diuersa relata diuersa significat.n.14.c.Negociū.d.5.

VSVRAM qui decies voluit sibi solui, decē peccata cōfiteatur, & si semel
tantū pecunia dedit.n.5.cap.1.in princip.n.44.

VXOR

COMMENTARIIS INDEX.

VXOR non tenetur marito furioso reddere debitū, si morte probabiliter timeat corporcam. n. 97. c. Si quis aut. d. 7. neq; quoties timetur magna deformitas foetus. n. 88.

Vxor de seruitute probabiliter dubitans, etiam præcipiente ecclesia non reddit debitum. n. 84. ibidem.

FINIS.

AD LECTOREM

VM MVLTA IN HOC NOSTRO INDICE
desiderari possint amice lector, ne continuo ea, aut negligentiae
autoris domini mei, aut meæ impitiæ ascribas submonere pau-
ciste volui illarum neutra, sed negotiorum, quibus premimur
mole laboratum esse. Ipsí enim, cum hos commentarios succiliuis horis concin-
nasset summasq; raptim collegisset, eas in ordinem alphabeticū redigendi té-
pus nullum relictum est: præsertim instantibus huius anni ordinaria extraor-
dinariaq; prælectionibus, illa præbendarum beneficiorū ue donaria, hac vero
sacratisimæ cōsecrationes ostentantibus. In quibus ille prælegendis, discu-
tiendis & dictandis, mihi vero eius amanuēsi scribendi trāscribendisq; noué
hi menses quibus sudoribus transacti sint, interim calcographica horum cō-
mentariorum nō intermissa castigatione, nū non est iactare. Taceo autem
priuata iuris studia, ob quæ ni omnino nostri immemores essemus, aliqua dici
particula domino meo surripiēda erat. Cū ergo auctor oī vtrāq; prælectio-
nem, cui non facile quis etiam Herculeis viribus sufficeret, non posset hoc
opellæ tibi impendere, flagitantibus iam typographis mihi hāc prouinciam
delegauit. Qui si tuo palato non satisfecero, quælo ut qualequale hoc est, qđ
e beniuolo animo tē porisq; angustiis presso manat, boni consulas: in aliis quæ
postea exibunt diligentiore præmeditatioreq; nostram operā experturus.

Vale.

IN NOBILI LVSITANORVM CONIM-
BRICANA ACADEMIA. IOHANNES

Aluarus, & Johannes Barrerius typographi excudebat.

Anno. M. D. XLII. quarto calendas Augustas.

Exploratus anno dñi millesimo quingentesimo

Quadragesimo quarto, die

Vero decima infra

mensis Jun

lis

in Patria

M

~~B~~antonius

~~B~~martinus

bachalaureus

ps. Nouios Seguidor de zine sedo Nostre resta casa
de Santo António de Coimbra. fr. Andre des pdsul. 1612.

fr. Fr^{co} de Botao^r tomou o habito aos 9. de Outubro de
1612.

fr. Ant^o de Santa Comba dão tomou o habito aos 9. de fev^{ro}
de 1612.

fr. joao^r d. Almaguer^r tomou o habito aos 15. de fevereiro de
1612.

fr. Fr^{co} de Villadefrades tomou o habito pr^oleigo aos 5. de
Março de 1612.

fr. Gaspar d. Arifana tomou o habito aos 3. de Abril de
1612.

fr. joao^r de fa^r tomou o habito a 19. de Maio de 1612. e se mico
no noite na fribra em fr. bernardino.

fr. joao^r de Saneisse tomou o habito aos 27. de Março de 1612.

fr. Jeronimo de Vizca^r tomou o habito aos 27. de Março de

1613. Manoel de Branc^r tomou o habito aos 20. de Maio de
1613. aos 9. dias se foi este

Oracion

